

Γ'

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΕΙΣ

ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΠΕΜΠΤΗ, 14Η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1938

Ἡ συνεδρίασις ἀρχεται τὴν ἡμέραν μ. μ. ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου. Τὴν ἔδραν τοῦ Προέδρου καταλαμβάνει ὁ Πρόεδρος τοῦ Τμήματος κ. Ι. Παπουτσόπουλος καὶ τὴν θέσιν τοῦ γραμματέως ὁ Γραμματεὺς τοῦ Τμήματος κ. Κ. Μακρῆς.

Ὁ Πρόεδρος λαμβάνει τὸν λόγον.

Ι. Παπουτσόπουλος. Εὐχαριστῶ τοὺς συντελεστάς τῆς ἐπαγγελματικῆς προόδου τοῦ κλάδου μας διὰ τὴν τιμὴν τὴν ὁποίαν μοῦ ἔκαμαν νὰ μοῦ ἀναθέσουν τὴν Προεδρείαν τοῦ Τμήματος. Ἐκ μέρους τῶν Ἀθηναίων Συνέδρων χαιρετίζω τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ἐπαρχιακῶν ὀργανώσεων, τοὺς μετὰ τόσης προθυμίας προστρέξαντας καὶ ἐνισχύσαντας τὸ Ἀ' Πανελλήνιον Χημικὸν Συνέδριον ἐκ τῶν ἐργασιῶν τοῦ ὁποίου πολλὰ ὄλοι ἀναμένομεν.

Καθῆκόν μας ἀκόμη θεωρῶ, Κύριοι Σύνεδροι, ὅπως προσφέρωμεν τιμὴν εἰς τοὺς συναδέλφους τοὺς ὑπὲρ Πατρίδος θυσιασθέντας, ὅπως ἐπίσης καὶ τοὺς ἀφανεῖς ἐκείνους ἐργάτας τῆς Ἐπιστήμης οἵτινες ἀπῆλθον ἐκ τοῦ μέσου ἡμῶν, θύματα τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς πρὸς τὴν Ἐπιστήμην αὐταπαρνήσεως.

Τὴν μνήμην τῶν ἀοιδίμων αὐτῶν συναδέλφων προτείνω ὅπως τιμήσουν οἱ Σύνεδροι ὄρθιοι διὰ σιγῆς ἐνὸς λεπτοῦ. Οἱ Σύνεδροι ἐγείρονται.

Ι. Ἀρφάνης, (Ἀντιπρόσωπος Συνδέσμου Χημικῶν Ἡλείας). Ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ κλαδικοῦ Συνδέσμου Ἡλείας καὶ τῶν παρισταμένων κ. κ. ἀντιπροσώπων τῶν λοιπῶν τοπικῶν ὀργανώσεων Μακεδονίας, Κρήτης καὶ Μεσσηνίας εὐχαριστῶ ὑμᾶς, Κύριε Πρόεδρε, διὰ τὸν χαιρετισμόν σας. Πρὸς τὸ Ἀ' Πανελλήνιον Χημικὸν Συνέδριον προσβλέπομεν ὄλοι μετ' ἐμπιστοσύνης καὶ εὐχόμεθα ὅπως αἱ ἐργασίαι αὐτοῦ ἀποτελέσουν σημαντικὸν σταθμὸν εἰς τὴν ἐν γένει ἐξέλιξιν τοῦ κλάδου μας, συμβάλουν δὲ εἰς τὴν πρόοδον τοῦ χημικοῦ ὡς ἐπιστήμονος, ἐπαγγελματίου καὶ κοινωνικοῦ παράγοντος.

Ε. Μηλιαράς, (Ἀντιπρόσωπος τοῦ Συνδέσμου τῶν ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης Χημικῶν). Ὁ Σύνδεσμος τῶν ἐν Κρήτῃ Χημικῶν τὸν ὁποῖον ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἀντιπροσωπεύσω εἰς τὸ Ἀ' Πανελλήνιον Χημικὸν Συνέδριον διαβιβάζει θερμὸν χαιρετισμὸν πρὸς ὑμᾶς, Κύριοι Σύνεδροι, καὶ ἐκδηλώνει τὴν χαρὰν του διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ Συνεδρίου· ἔχει δὲ τὴν γνώμην ὅτι ἡ χιλιάς τῶν χημικῶν ἡ ὁποία ἀντιπροσωπεύεται εἰς αὐτὸ ἀναμφιβόλως ἐγκλείει μεγίστην ἐνέργειαν δυνατότητος δημιουργίας.

Ἐν συνεχείᾳ ἀναπτύσσει τὰς ἀπόψεις τοῦ Συνδέσμου ὃν ἐκπροσωπεῖ σχετικῶς μετὰ τὰς βασικὰς ἐπιδιώξεις τοῦ κλάδου. Τονίζει τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπογραφῆς τῆς Συλλογικῆς Συμβάσεως ἐργασίας

μὲ κατώτερον μισθὸν 6.000 δραχμῶν μηνιαίως καὶ τῆς ἰδρύσεως Ταμείου Συντάξεων, ὡς ἐγένετο ἤδη δι' ἀπάσας τὰς ἄλλας ἐπιστημονικὰς τάξεις.

ΜΙΣΘΟΔΟΣΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ

Ὁ λόγος δίδεται εἰς τὸν ὑπὸ τῆς Διοικήσεως Ἐπιτροπῆς ὀρισθέντα εισηγητὴν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦτου κ. Μ. Παλαιολιάννην, Πρόεδρον τοῦ Συλλόγου Χημικῶν Βιομηχανίας.

Μ. Παλαιολιάννης. Εἶναι γεγονός ὅτι αἱ ἀπολαυαὶ τῶν μισθωτῶν εἶναι ἐξηρημέναι ἀπὸ δύο κυρίως παράγοντας: 1ον) ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν τῶν προσφερομένων πρὸς ἐργασίαν καὶ 2ον) ἀπὸ τὰς συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας λειτουργεῖ ἡ ἀπασχολοῦσα τοὺς μισθωτοὺς ἐπιχειρήσις. Οἱ ἐξειδικευμένοι βεβαίως μισθωτοί, εἰς ὀρισμένας μόνον περιπτώσεις, ἐπηρεάζονται ἀπὸ τοὺς δύο ἀνωτέρω συντελεστάς, ἐνῶ πάντιν δι' ἐκάστην εἰδικότητα ἐμφανίζονται εἰδικαὶ περιπτώσεις.

Παρ' ἡμῖν ὁ βιομήχανος εἶναι γεγονός, ὅτι μόλις τελευταίως ἤρχισε νὰ κατανοῇ τὴν ἀνάγκην τοῦ χημικοῦ διὰ τὴν ἐπιχειρήσιν του.

Ἄληθές δὲ εἶναι, ὅτι εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἔφθασεν, ἀφοῦ ἠναγκάσθη προηγουμένως νὰ συμμορφωθῇ εἰς τὸ προοδευτικὸν τοῦτο μέτρον, εἴτε ἀπὸ τὰς μεγάλας ζημίας τὰς ὁποίας ὑπέστη καθοδηγούμενος ἀπὸ κακότεχνον ἐμπειρισμὸν εἰς τὴν κατεργασίαν τῶν πρὸς ἐκβιομηχάνισιν πρώτων ὕλων του, εἴτε διότι τοῦ τὸ ἐπέβαλεν ὁ Νόμος 3518 «περὶ ὑποχρεωτικῆς προσλήψεως χημικῶν ἐν ταῖς βιομηχανίαις».

Ἡ μὴ ἄμεσος καθολικὴ ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου 3518 καὶ ἡ ἔλλειψις ἐμπιστοσύνης εἰς τὴν ὠφελιμότητα τοῦ χημικοῦ, ὀφείλεται εἰς τὴν ἀχαρακτήριστον καὶ ἀντεπαγγελματικὴν τακτικὴν συναδέλφων τινῶν νὰ προστατεύουν τοὺς παρανομοῦντας βιομηχάνους, ἐκχωροῦντες μόνον τὰ πτυχία των, ἀντὶ ἐξευτελιστικοῦ ποσοῦ, ἄνευ καὶ τῆς πραγματικῆς προσωπικῆς των ἐργασίας. Τοῦτο εἶχε συντελέσει ὥστε φαινομενικῶς νὰ ἐμφανίζεται ὑπερπληθωρισμὸς εἰς τὸν κλάδον μας καὶ κατὰ συνέπειαν αἱ προσφερόμεναι ἀντιμισθίαι νὰ περιορίζονται εἰς κατώτατα ἐπίπεδα.

Μέχρι τοῦ 1930 οἱ μισθοὶ τῶν χημικῶν, τῶν τὸ πρῶτον ἀσχολουμένων ἐν τῇ βιομηχανίᾳ, περιορίζοντο εἰς 1.500-2.000 δραχμάς μηνιαίως. Ἀπὸ τοῦ 1930 ὅμως καὶ ἐντεῦθεν αἱ εἰδικαὶ συνθήκαι, αἱ ὁποῖαι ἐπέβαλον, λόγῳ τοῦ περιορισμοῦ τῶν εισαγωγῶν, τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας, συνετέλεσαν ὥστε νὰ δημιουργηθοῦν εὐνοϊκώτεροι ὄροι διὰ τοὺς χημικούς. Διότι ἤρχισε νὰ κατανοῆται ἡ ἀνάγκη τῆς προσλήψεως αὐτῶν ἐν τῇ βιομηχανίᾳ, ἥτις ὑποχρεω-

μένη να συγχρονισθῆ καὶ νὰ παραγάγῃ προϊόντα ἐφάμιλλα τῶν μέχρι τοῦδε ἔξωθεν εἰσαγομένων εἶχεν ἄμεσον τὴν ἀνάγκην πραγματικῆς καὶ βαθείας ἐπισημονικῆς βοήθειας.

Οὕτως αἱ ἀλευροβιομηχανίαι, τῶν ὁποίων ὁ κύκλος τῶν ἐργασιῶν ἤρχισε νὰ γίνεταί συστηματικώτερος καὶ μεγαλύτερος, συνεπεία τοῦ περιορισμοῦ τῆς εἰσαγωγῆς ἀλεύρων ἐξ ἀλλοδαπῆς, τοῦλάχιστον αἱ μεγαλύτεραι ἐξ αὐτῶν, μόναι τῶν ἠσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην ἀπασχολήσεως χημικῶν. Βραδύτερον ἦλθε καὶ ὁ Νόμος ὅστις ἐπέβαλε τὴν ὑποχρεωτικὴν πρόσληψιν.

Ἡ συστηματοποίησις καὶ ἡ αὐξήσις τῶν βιομηχανιῶν τῶν παραγουσῶν λίπη καὶ ἔλαια, ἢ κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον ἐνταθεῖσα, συνετέλεσεν ὁμοίως εἰς τὴν ἀπορρόφησιν πολλῶν χημικῶν. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς κλωστοῦφαντουργίας, καθὼς καὶ διάφοροι ἄλλαι βιομηχανίαι, ἀπησχόλησαν ἐπίσης σημαντικὸν ἀριθμὸν χημικῶν ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι μέχρι τοῦ 1930 παρέμενον ἐν ἀνεργίᾳ.

Αἱ συνθήκαι αὗται συνετέλεσαν ὥστε αἱ πρῶται ἀποδοχαὶ τῶν χημικῶν κατὰ τὴν περίοδον τοῦ 1930 ἕως 1933 νὰ κυμαίνωνται εἰς τὸ ποσὸν τῶν 3.000 δραχμῶν, βραδύτερον δὲ ὁ ἀρχικὸς αὐτὸς μέσος μισθὸς νὰ αὐξηθῆ μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν 4.500.

Ἐνῶ ὁμως διὰ τῆς βελτιώσεως τῶν συνθηκῶν τῆς προσφορᾶς ἐργασίας, τῆς ἐνισχύσεως τῶν συντελεστῶν τῆς προαγωγῆς καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν διαφορῶν βιομηχανιῶν, ὡς καὶ ἐν γένει ἐπιχειρήσεων, ἠυξήθησαν ἀναλογικῶς πῶς καὶ τὰ μισθολογικὰ ἐπίπεδα τοῦ κλάδου, ἐν τούτοις ὑπάρχουν ἀκόμη σήμερον συνάδελφοι, τῶν ὁποίων αἱ ἀπολαυαὶ κυμαίνονται πολὺ κάτω τῆς μερίζονος ἀντιμισθίας τῆς προσφερομένης εἰς τοὺς ἀρχικῶς προσλαμβανόμενους χημικούς. Αἱ εἰδικαὶ συνθήκαι αἵτινες ἐπέβαλλον τὴν παραμονὴν τῶν συναδέλφων αὐτῶν εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις εἰς ἃς εἰργάζοντο καὶ τῶν ὁποίων τὰ ὄρια τῶν ἀποδοχῶν εἶναι δυσαναλόγως μικρὰ σχετικῶς μετὰ τὴν μέσῃν τιμὴν τῶν σημερινῶν ἀποζημιώσεων, διεμόρφωσεν ἐν εἰδικὸν ζήτημα διὰ τὸν κλάδον μας. Τὸ ζήτημα τοῦ καθορισμοῦ κατωτάτου ὁρίου ἀμοιβῆς διὰ τοὺς νεοπροσλαμβανόμενους καὶ τῆς ἀναλογικῆς προσαυξήσεως τῶν μισθῶν τῶν λοιπῶν μισθωτῶν συναδέλφων.

Τὸ ζήτημα τοῦτο καὶ ἄλλοτε εἶχεν ἐπιζητηθῆ ὅπως λυθῆ νομοθετικῶς διὰ τοῦ καθορισμοῦ κατωτάτων μισθολογικῶν ὁρίων. Εὐτυχῶς ἀπὸ καιροῦ ἡ Σεβαστὴ Κυβέρνησις ἀντιληφθεῖσα τὴν γενικωτέραν σημασίαν τῆς ρυθμίσεως τῶν διαφορῶν ἐργασίας, ἢ ρύθμισις τῶν ὁποίων εἶναι μία ἀπὸ τὰς κυριώτερας προσπαθείας τοῦ συγχρόνου Κράτους, ἔθεσεν εἰς ἐφαρμογὴν τὸν Νόμον περὶ Συλλογικῶν Συμβάσεων, ὅστις ἀγαθωτάτους ἀπέδωσε καρπούς.

Τοῦ Νόμου τούτου τὴν προστασίαν ἐπικαλοῦνται σήμερον καὶ οἱ μισθωτοὶ ἐν γένει τοῦ κλάδου μας. Δυστυχῶς, καίτοι ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἐμελετήθη τὸ ζήτημα καὶ ἔχουν γίνεαι αἱ δέουσαι εἰσηγήσεις τῶν ὑπευθύνων διοικήσεων πρὸς τὸ Ὑφυπουργεῖον Ἐργασίας δὲν ἐπετεύχθη εἰσέτι ἡ ὑπογραφή τοῦ ἤδη ἐτοίμου σχεδίου τῆς Συλλογικῆς Συμβάσεως Χημικῶν. Ἡ

βραδύτης ὀφείλεται εἰς τὴν ἀντίθετον γνώμην τῶν διευθυνόντων τὸν Σύνδεσμον Βιομηχανῶν στηριζομένην εἰς τὴν ἀποψιν ὅτι θ' ἀπετέλει μείωσιν διὰ τοὺς χημικούς, καθ' ὃ ἐπιστήμονας, ἢ ὑπογραφή Συλλογικῆς Συμβάσεως ἐργασίας.

Τὸ ζήτημα ἤδη τὸ διαχειρίζεται τὸ Ὑφυπουργεῖον Ἐργασίας καὶ πιστεύομεν ἀκραδάντως, ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου δὲν θὰ βραδύνη καὶ δι' ἡμᾶς. Διὰ τῆς πραγματοποιήσεως τῆς Συλλογικῆς Συμβάσεως ἐκτὸς τῆς βελτιώσεως τῶν βιωτικῶν συνθηκῶν τῶν γλισχρῶς ἀμειβομένων χημικῶν, θὰ καταπολεμηθῆ καὶ ἡ ἀντιεπαγγελματικὴ τακτικὴ τῶν ὀλίγων ἐκείνων συναδέλφων τῶν καταστρατηγούντων τὸν Νόμον ἐπὶ ζημίᾳ τοῦ κλάδου καὶ τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας.

Κ. Κουρκούτας, (Ἀντιπρόσωπος Συνδέσμου Χημικῶν Μακεδονίας-Θράκης). Τονίζει τὴν σημασίαν τῆς Συλλογικῆς Συμβάσεως διὰ τοὺς χημικούς, διὰ τῆς ὁποίας καὶ μόνον θὰ προχωρήσουν τὸ πρῶτον βῆμα εἰς τὴν προσπάθειαν ὅπως ἀποκτήσουν τὴν ἀρμόζουσαν μισθολογικὴν θέσιν. Οἱ βιομηχανοὶ, δυστυχῶς, κατὰ σημαντικὸν ποσοστὸν δὲν ἐπέισθησαν ἀκόμη εἰς τὴν ὠφελιμότητα τῆς ἐπισημονικῆς συμβολῆς. Θὰ ὠφελήσῃ ἐπομένως ἀπὸ τῆς πλευρᾶς ταύτης ἡ Συλλογικὴ Σύμβασις ὅπως ἐπίσης καὶ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς καταπολεμήσεως τῆς ἀντιεπαγγελματικῆς περιπτώσεως τῆς ἀντὶ εὐτελοῦς ἀμοιβῆς προσφορᾶς διπλωμάτων πρὸς κάλυψιν βιομηχανιῶν ἔναντι τῆς ὑποχρεωτικῆς προσλήψεως χημικῶν. Ἡ ὑπογραφομένη Σύμβασις δέον νὰ κατοχυρώνη κατώτατον ὄριον μισθοῦ, ἀντάξιον ἐπιστήμονος, καὶ συγχρόνως νὰ προβλέπῃ, ἀναλογικὴν διαβάθμισιν διὰ τοὺς ἤδη ἀπὸ ἐτῶν ἐργαζομένους. Δέον ἀκόμη νὰ περιλάβῃ ἅπαντας τοὺς ὀπωσδήποτε μισθωτοὺς χημικούς.

Ι. Ἀρφάνης, (Ἀντιπρόσωπος Συνδέσμου τῶν ἐν Ἠλείᾳ Χημικῶν). Ἀφορμὴν λαμβάνων ἐκ τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῆς μισθοδοσίας τῶν Χημικῶν ἀναγιγνώσκει ὑπόμνημα τοῦ Συνδέσμου Χημικῶν Ἠλείας ἔχον ὡς ἐξῆς :

Αἱ ἐπαγγελματικαὶ διεκδικήσεις ἀποτελοῦν διὰ τὸν κλάδον μας ζήτημα ὑπάρξεως. Ζήτημα τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἀπασχολήσῃ ἰδιαιτέρως τὸ παρὸν Συνέδριον.

Ἡ μισθοδοσία, ἡ Συλλογικὴ Σύμβασις καὶ τὸ Ταμεῖον Συντάξεως εἶναι τὰ προβλήματα ἐκεῖνα ὧν τὴν λύσιν ἀναμένει μετ' ἀγωνίας ἅπας ὁ χημικὸς κόσμος τῆς χώρας μας. Καὶ δικαίως!

Εἰς ὄλους εἶναι γνωστὸν, ὅτι ὑπηρετοῦν συνάδελφοι ἐπὶ δεκαετίαν καὶ πλέον φέροντες ὀλόκληρον τὸ βῆρος τῶν ὑπευθύνων θέσεων ἃς κατέχουν, ἀμειβόμενοι ὅμως γλισχρότατα ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀσφαλίσεως ἢ ἄλλης τινὸς προστασίας. Ἡ προβλεπομένη παρὰ τοῦ θεσμοῦ τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων μέση σύνταξις δὲν ἐξαρκεῖ οὐδὲ εἰς τὰς στοιχειώδεις ἀνάγκας. Ὁ Νόμος προσέτι οὗτος δὲν ἀσφαλίζει τὴν ἀνεργίαν.

Εἶναι ὅθεν καταφανὴς ἡ ἀδικία ἣτις προσγίνεται εἰς τὸν κλάδον μας ἐκ τῆς μὴ ὑπάρξεως Ταμείου Συντάξεως καθ' ἣν στιγμὴν ὄλοι οἱ ἐπαγγελματικοὶ κλάδοι ἔχουν ἀποκτήσει ἤδη τὴν τοιαύτην προστασίαν.

Σπουδαίον επίσης μέρος τῶν ἐπαγγελματικῶν μας ἐπιδιώξεων ἀποτελεῖ καὶ τὸ ὀργανωτικόν μας σύστημα. Διότι εἶναι ἀληθές ὅτι αἱ μέχρι σήμερον κατὰ τόπους κλαδικαὶ ὀργανώσεις, ὑπὸ τὴν μορφήν κατὰ τὴν ὁποῖαν ὑφίστανται, ἐλάχιστα ἀπέδωσαν εἰς τὰ ἐκάστοτε ἀναφυόμενα ζητήματα. Ἡ τακτικὴ ἐπαφὴ τῶν συναδέλφων ἀτονεῖ ἐλλείψει συστηματικοῦ ὀργανωτικοῦ προγράμματος εἰς βάρος τῶν ἐπαγγελματικῶν μας συμφερόντων.

Αἱ ἀνάγκαι τῆς ζωῆς καὶ τῆς χώρας δὲν περιορίζονται εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ τὰ περιχώρᾳ τῆς. Μέγας ἀριθμὸς συναδέλφων ὑπηρετεῖ εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ μὴ ἀγνοῖται εἰς τὰ παρουσιαζόμενα ἐκάστοτε ἐπαγγελματικὰ καὶ ἄλλης φύσεως προβλήματα.

Ἡ τροποποιήσις ὅθεν καὶ συμπλήρωσις τοῦ Νόμου 6123 καὶ ἡ κωδικοποίησις τῆς περὶ χημικῶν νομοθεσίας καθίσταται ἀπαραίτητος τόσον διὰ τὴν εὐχέρειαν δράσεως τῶν τοπικῶν συλλόγων ὅσον καὶ διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν ἐπικοινωνίαν ὀλοκλήρου τοῦ χημικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ ἡμέτερος κλάδος ἀναφανείς κατὰ τὴν τελευταίαν τριακονταετίαν ἐν τῇ χώρᾳ μας εἶχε νὰ παλαίῃ προφανῶς ἐναντίον τόσων προλήψεων, πεποιθήσεων ἀκόμη καὶ συμφερόντων, ὥστε μέχρι σήμερον ἡ συμβολὴ του εἰς τὸ κοινωνικὸν σύνολον νὰ μὴ ἔχη ὀλοκληρωθῆ.

Ὅλοι σχεδὸν θὰ ἐνθυμούνται τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς προσπάθειας διὰ ν’ ἀναγνωρισθῆ παρὰ τοῦ Κράτους ὁ τίτλος τοῦ χημικοῦ.

Ἡδὴ ὁμως διὰ τῆς ὑφισταμένης νομοθεσίας καὶ τῶν προτεινομένων παρὰ τῆς Ἐνώσεως νομοσχεδίων πρὸς συμπλήρωσιν αὐτῆς, ἅτινα ἐλπίζομεν ὅτι θὰ γίνουν ἀποδεκτὰ, δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ συμβολὴ τοῦ χημικοῦ εἰς τὴν καλλιτέραν ἀνάπτυξιν τῶν πλουτοπαραγωγικῶν πόρων τῆς χώρας μας, ἀναγνωριζομένη παρὰ τῆς Πολιτείας, τίθεται εἰς τὴν ὁδὸν τῆς πραγματοποιήσεώς τῆς.

Ὅταν πρὸ δεκαεταετίας μία ὁμάς νέων τότε συναδέλφων συνήρχειτο διὰ νὰ ἀποτελέσῃ τὸ Σωματεῖον μας αὐτὸ, ἀγωνιζομένη νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ κλάδου μας παρὰ τῆς Πολιτείας, ὅλοι μας τότε ἀπεβλέπομεν, σὺν τοῖς ἄλλοις, καὶ εἰς τὴν διεκδίκησιν τῶν ἐπαγγελματικῶν μας τούτων ζητημάτων.

Ἡδὴ τὸ παρὸν Ἀ’ Πανελλήνιον Χημικῶν Συνέδριον πρὸς τὸ ὁποῖον ἅπας ὁ χημικὸς κόσμος μετὰ τόσης συμπαθείας καὶ ἐνδιαφέροντος ἀτενίζει, ἅς ἐλπίζωμεν ὅτι θὰ χαράξῃ τὸν δρόμον τῆς ὀλοκληρώσεως τῶν διεκδικήσεων τούτων, τὸ δὲ Κράτος υἱοθετοῦν τὰς προτεινομένας λύσεις θὰ κατοχυρώσῃ τοὺς ἀφανεῖς τούτους ἐργάτας τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς βιομηχανικῆς προόδου ἐπ’ ὠφελείᾳ αὐτῆς ταύτης τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας τῆς χώρας μας.

Ν. Δαρατσιανός, (Ἀντιπρόσωπος Συνδέσμου Χημικῶν Χανίων-Ρεθύμνης, Κρήτης). Αἱ εἰσηγήσεις ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς Συλλογικῆς Συμβάσεως ὡς αὐταὶ ἐξετέθησαν παρὰ τῶν προλαησάντων εἶναι τόσον σαφεῖς καὶ κατηγορηματικά, ἀνταποκρινόμεναι πλήρως πρὸς τὰς βλέψεις καὶ τοὺς πόθους τῶν χημικῶν τῆς Ἑλ-

λάδος, ὥστε νὰ παρέλκῃ πᾶσα ἐκ μέρους ἡμῶν προσθήκη. Περιορίζομαι νὰ ἐκθέσω τὰς ἀπόψεις τοῦ Συνδέσμου χημικῶν Χανίων-Ρεθύμνης Κρήτης οὕτινος τὰ μέλη ἐν γενικῇ συνελεύσει ἀπεφάσισαν νὰ ὑποστηρίξουν τὴν ὑπογραφήν τῆς Συλλογικῆς Συμβάσεως κατὰ τὸ σχέδιον τῆς Ἐνώσεως Ἑλλ. Χημικῶν καὶ τοῦ χημικοῦ Τμήματος τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος διὰ τοὺς κάτωθι λόγους.

Ἡ ἐπιζητούμενη Συλλογικὴ Σύμβασις χημικῶν, δι’ ἣς θὰ πρέπη νὰ ὀρίζεται ἀρχικὸς μισθὸς τοῦλάχιστον 6.000 δραχμῶν, θὰ θέσῃ τέρμα ἀφ’ ἐνὸς εἰς τὴν εἰς βάρος τῶν νεοπροσλαμβανομένων ἐν ταῖς βιομηχανίαις χημικῶν γενομένην ἀδικίαν, τῆς χορηγήσεως δηλονότι γλίσχρων μισθοδοσιῶν. Τοῦτο ἰδιαιτέρως συμβαίνει ἐν τῇ Κρήτῃ καὶ δι’ εἰς τὰ οἰνοποιεῖα. Ἀφ’ ἐτέρου θὰ ἐκλείψῃ τὸ καρκίνωμα τῆς πολυθεσίας τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ ἐν τῶν βασικῶν αἰτίων τῆς κακοδαιμονίας τοῦ κλάδου μας. Οἱ πολυθεσίται, ὡς γνωστόν, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προσφέρουν εἰς τὴν βιομηχανίαν πραγματικὴν ὑπηρεσίαν, ἐφ’ ὅσον ἡ παρακολούθησις περισσοτέρων συγχρόνως ἐργοστασίων εἶναι οὐσιαστικῶς ἀδύνατος. Προκαλοῦσι δὲ οὕτω διττὸν τὸ κακόν· ἀφ’ ἐνὸς δίδουσι τὴν ἐντύπωσιν παρὰ τῷ βιομηχάνῳ περὶ τοῦ ἀνωφελοῦς τῆς προσλήψεως τοῦ χημικοῦ καὶ τῆς συμβολῆς του εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ ἀφ’ ἐτέρου προκαλοῦσι τὴν πτώσιν τῶν ἐπιπέδων τῶν μισθῶν.

Ὁ καθορισμὸς ὁμως τοῦ ὑποχρεωτικοῦ βασικοῦ μισθοῦ ἐν συνδυασμῷ μὲ τὸν καταρτισθόμενον χημικὸν κώδικα θὰ ὑποχρεώσῃ τοὺς συναδέλφους ἐκείνους οἵτινες κακῶς ἐννοοῦν νὰ ἀντιλαμβάνωνται τὰς ὑποχρεώσεις των ἔναντι τοῦ συνόλου, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἑαυτοῦ των, νὰ συνέλθουν ἔστω καὶ διὰ τῆς βίας.

Ὁ καθορισμὸς κλιμακωτῶν ἀυξήσεων εἶναι ἀναγκαῖον συμπλήρωμα τοῦ καθορισμοῦ κατωτάτου ὀρίου μισθοῦ διότι ἄλλως δὲν ἐννοεῖται πρόοδος καὶ ἱεραρχία ἐν τῇ ἐργασίᾳ.

Οἱ ὡς ἄνω ἐκτεθέντες λόγοι καθιστοῦν ἀναγκαίως τὰς Συλλογικὰς Συμβάσεις, αἱ ὁποῖαι ὄχι μόνον δὲν ἀποτελοῦν μείωσιν τοῦ γοήτρου τῶν χημικῶν ἀλλὰ τὸναντίον ἀναγνώρισιν τῆς ἐργασίας των. Κατ’ αὐτὰται, ἄλλως τε, ἀμοιβαὶ ὀρίζονται καὶ δι’ ὅλους τοὺς ἐπιστημονικοὺς κλάδους, ἱατροῦς, μηχανικοῦς, δικηγόρους, οὐχὶ βεβαίως ὑπὸ μορφήν Συμβάσεως ἀλλὰ διαταγμάτων, γεγονός ὁμως ὅπερ δὲν ἄλλοι οἱ τὴν οὐσίαν.

Τέλος ἐν τῇ Συλλογικῇ Συμβάσει πρέπει νὰ συμπεριληφθοῦν καὶ οἱ χημικοὶ τῶν βιομηχανιῶν ἐκείνων αἵτινες λειτουργοῦν ὑπὸ μορφήν Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου ἐφ’ ὅσον καὶ αἱ βιομηχανίαὶ αὗται ἀποβλέπουσιν εἰς παροχὴν μεγαλυτέρων ὠφελημάτων καὶ κερδῶν εἰς ὁμάδα παραγωγῶν δηλ. εἰς πλείονας τοῦ ἐνὸς βιομηχάνου.

Ε. Μηλιαρᾶς, (Ἀντιπρόσωπος Συνδέσμου τῶν ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης Χημικῶν). Δὲν παραδέχομαι ὡς ὀρθὸν τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Παλαιογιάννη ἀναφερθῆν ὅτι ὁ ἀρχικὸς μισθὸς κυμαίνεται μεταξὺ 3.000 καὶ 5.000 δραχμῶν. Φρονῶ ὅτι ὁ μέσος ὁρος εὐρίσκεται κάτω τοῦ ὀρίου τούτου. Τὸ κακὸν ὀφείλεται εἰς τοὺς συναδέλφους οἵτινες ἐνοικιάζουσι τὰ διπλώματά των

χωρίς να προσφέρουν αντιστοίχως εργασία. Ζητώ την ψήφισιν της Συλλογικής Συμβάσεως με μισθολογικήν βάσιν όρισθησομένην αναλόγως του κόστους της ζωής ώστε ως έπιστήμονες να δυνάμεθα να σταθώμεν εις τό ύψος μας. Ό Σύλλογος Χημικών Ήρακλείου θεωρεί ότι δεν είναι όρθον να δεχθώμεν άρχικόν μισθόν μικρότερον των 6.000 δραχμών, ή δε έπακολουθούσα αύξησης να είναι άνάλογος.

Ν. Καρνής, (Άντιπρόεδρος Έπαγγελματικού Τμήματος Συνεδρίου). Ό Νόμος περί Συλλογικών Συμβάσεων δεν προβλέπει δι' όργανισμούς άσκούντας διοίκησιν (Δημοσίου Δικαίου). Ό μισθός των εργαζομένων εις τοιούτους όργανισμούς θα πρέπει να κανονισθί δι' ειδικού Νόμου.

Μ. Ράπτης, (Άντιπρόσωπος Συνδέσμου Χημικών Μακεδονίας - Θράκης). Δεν ζητούμεν χωριστόν Νόμον άλλ' όταν γίνη ή Συλλογική Σύμβασις να ζητηθί τοϋτο.

Κ. Δόσιος, (Πρόεδρος Συνεδρίου). Ζητώ να διασαφηνισθί ποίος είναι ό παρεχόμενος κατά μέσον όρον άρχικός μισθός σήμερα, καθ' όσον αί 2.500, είναι μισθός στερήσεων. Ένδιαφέρει άκόμη να γνωρίζωμεν κατά πόσον ό μισθός αυτός, ως και ό μισθός των 1000 ή 1200 δραχμών άνταποκρίνεται εις παρεχομένην εργασία ή είναι ένοίκιον διπλώματος.

Ε. Μηλιαράς, (Άντιπρόσωπος Συνδέσμου των έν Ήρακλείω Κρήτης Χημικών). Αί χορηγούμεναι 2.800 δραχμαί είναι δια πράγματι παρεχομένην εργασία.

Π. Μαραμαθάς. Θα έπιθυμούσα να γνωρίζω τίνι τρόπω θα προστατευθούν οί συνάδελφοι από τους βιομηχάνους οί όποιοι μετά την ύπογραφήν της Συλλογικής Συμβάσεως θα προβούν ένδεχομένως εις άπολύσεις αυτών. Έπίσης εάν εις τό σχέδιον της Συλλογικής Συμβάσεως ύπάρχη μισθολογική διαφορά μεταξύ των συνάδελφων του κέντρου και των έπαρχιων. Δεν είναι όρθον οί εργαζόμενοι εις τά γραφεία να παίρνουν περισσότερα από τους εργαζομένους εις τά εργοστάσια.

Β. Βλάχος. Θέλω να έρωτήσω ποϋ έχει φθάσει τό ζήτημα της Συλλογικής Συμβάσεως, παρακαλώ δε να λεχθούν έν τϋ Συνεδρίω αί γενόμεναι έներγεια. Προτείνω όπως άν συνεχισθούν αί διαπραγματεύσεις αί συζητήσεις γίνουν επί του άρχικού σχεδίου. Ένδεχόμενον βεβαίως να γίνουν και μερικά άπολύσεις μετά την ύπογραφήν της Συλλογικής Συμβάσεως, οί δε βιομήχανοι θα εύρουν πάντοτε σχετικώς δια τοϋτο δικαιολογίας. Προτείνω έπομένως όπως συσταθί συμβούλιον τό όποιον να έπιλαμβάνεται των τυχόν άπολύσεων όπως γίνεται και δια τους χημικούς των άλευρομύλων. Ή κρίσις δε προκειμένου περι άπολύσεων δεν πρέπει να άφεθί μόνον εις τους βιομηχάνους, διότι δεν θα είναι δικαία και άμερόληπτος.

Γ. Τερμεντζής. Χωρίς να έπικρίνω την στάσιν της Ένώσεως Έλλ. Χημικών και την δρᾶσιν του Συλλόγου Χημικών Βιομηχανίας δια τό ζήτημα της Συλλογικής Συμβάσεως, έκ του μέχρι σήμερα αποτελέσματος έχω τό παράπονον ότι τό ζήτημα θα έπρεπε να είχε παρακολουθηθί με ταχύτερον παλμόν και με ρυθμόν πραγματικά ζωντανόν δια να

έχωμεν ήδη έπιτύχη τά αποτελέσματα. Πρέπει να έχωμεν ως πρωταρχικήν βάσιν εις τάς διεκδικήσεις μας την ταχυτάτην ύπογραφήν της Συλλογικής Συμβάσεως. Οί χημικοί είναι εργάται διανοομένοι, άφοϋ δε ή σύμβασις προορίζεται να προασπίση τους χημικούς της βιομηχανίας και ουχί τους δημοσίους ύπαλλήλους ή τους ύπαλλήλους δημοσίου δικαίου, έχω την πεποίθησιν ότι ή Σεβ. Έθνική Κυβέρνησις άσφαλώς θα ένισχύση μίαν τάξιν διανοομένων εργατών. Θα καταπέσουν έπομένως άφ' έαυτών τά άστήρικτα έπιχειρήματα των βιομηχάνων. Ένα αξίωμα πρέπει ν' άντιτάσσωμεν εις τους βιομηχάνους ότι οί χημικοί είναι φύσει και θέσει εργάται διανοοόμενοι άρρήκτως συνδεόμενοι και με τό διανοητικόν και με τό παραγωγικόν περιεχόμενον της βιομηχανίας.

Ό κ. Πρόεδρος του Συλλόγου Χημικών Βιομηχανίας εάν ήθελεν ήδύνατο να κάμη μείαν του Νόμου 395, τό άρθρον 12 του όποιου προβλέπει δια την μισθοδοσίαν των χημικών των κυλινδρομύλων. Ούσιαστικώς δια του Νόμου αυτού ως κατάτατον όριον μισθού έχουν καθορισθί αί 6.500 δραχμαί, διότι ή περίπτωσης των 4.500 άποτελεί έξαιρέσιν. Συγχρότως ό Νόμος αυτός έχάραξε σαφή κατεύθυνσιν ώστε να μη δύναται ό εργοδότης να άπολύση τόν χημικόν του παρά μόνον κατόπιν έγκρίσεως του Έφυπουργείου Άγορανομίας μετά την γνωμοδότησιν του Άνωτάτου Συμβουλίου Χημικής Έπηρεσίας. Τά γεγονότα αυτά είναι σοβαρά δεδομένα, δέον δε ν' άποτελέσουν βάσιν δια την ύπογραφήν του σχεδίου Συλλογικής Συμβάσεως.

Γ. Σταματάκης. Λέγει ότι τά λεχθέντα προηγουμένως επί της Συλλογικής Συμβάσεως έχουν έξουχισθί ήδη κατά τάς γενικάς συνελεύσεις του Συλλόγου Χημικών Βιομηχανίας, πρέπει έπομένως κατά τό Συνέδριον ή συζητήσεις να περιστραφί επί νέων προτάσεων διότι άλλως είναι δυνατόν να νομισθί ότι ήδράνησαν αί όργανώσεις μας επί της σπουδαιοτάτης ταύτης επιδιώξεως του κλάδου, πράγμα τό όποιον δεν είναι όρθον.

Γ. Γεωργακόπουλος, (Γεν. Γραμματεϋς της Ένώσεως Έλλήνων Χημικών). Ό κ. Βλάχος πολύ σωστά έκαμε την πρότασιν του και ό κ. Τερμεντζής πολύ όρθως άνέπτυξε τάς άπόψεις του κλάδου, νομίζω όμως ότι ό Νόμος περί Συλλογικών Συμβάσεων δεν δίδει τό δικαίωμα δια τοιαύτας έξασφαλίσεις. Χρειάζεται προς τοϋτο προσπάθεια και έξω της επιδιωκομένης Συλλογικής Συμβάσεως. Αί έներγεια δια τάς 6.000 ως άρχικόν μισθόν και 12.000 μετά δεκαετίαν δεν δύνανται σήμερα να έχουν θέσιν, διότι νεώτεροι σκέψεις μᾶς έφεραν εις την ανάγκην να υποχωρήσωμεν εις μικρότερα όρια. Σήμερα θα ήτο προς βλάβην ώρισμένων συνάδελφων ή έπιμονή μας εις τά άρχικά όρια, δια τοϋτο δε και υπεχωρήσωμεν δια να φθάσωμεν μετά την πενταετίαν τάς 7.000. Αί προτάσεις των κ. κ. Τερμεντζή και Βλάχου έχουν ανάγκην νέου Νόμου δια να πραγματοποιηθούν. Προτείνω όπως οί συνάδελφοι δεχθούν να γίνουν αί δέουσαι υποχωρήσεις όπου έπιβάλλεται τοϋτο.

Α. Σ. Κώνστας, (Πρόεδρος Ένώσεως Έλλήνων

Χημικών). Είς τὸ Συνέδριον δὲν δύνανται νὰ ἔχουν θέσιν ἐρωτήσεις καὶ ἐπερωτήσεις διότι χάνεται χρόνος ἀσκόπως.

Γ. Τερμεντζής. Φρονῶ ὅτι ἡ ἐξονυχιστικὴ συζήτηση εἶναι ἐπιβεβλημένη πρὸς διαφώτισιν τῶν Συνέδρων καὶ δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ συνιστᾶται ὁ περιορισμὸς τῶν Συνέδρων εἰς ἐρωτήσεις καὶ ἐπερωτήσεις, εἰς τὸ παρὸν μάλιστα Συνέδριον ἔνθα παρίσταται καὶ ἐκπροσωπεῖται ὁλόκληρος ὁ χημικὸς κόσμος τῆς Ἑλλάδος τόσο τοῦ κέντρου ὅσον καὶ τῶν ἐπαρχιῶν.

Κ. Κουρκούτας, (Ἀντιπρόσωπος Συνδέσμου Χημικῶν Μακεδονίας-Θράκης). Τὸ ἐνδεχόμενον ἀπολύσεως χημικῶν μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς Συλλογικῆς Συμβάσεως βεβαίως εἶναι ἀναπότρεπτον. Ὑπάρχει ὁμῶς ὁ κίνδυνος τῆς ἀπολύσεως χημικῶν ἀπὸ βιομηχανίας καὶ δι' ἄλλας αἰτίας. Εἶχον προτείνει διὰ τὴν κατοχύρωσιν τῶν χημικῶν βιομηχανίας ὅπως, προκειμένου περὶ ἀπολύσεως αὐτῶν διὰ λόγους ἐπαγγελματικῆς ἀνικανότητος, κρίνεται αὕτη ἀπὸ συμβούλιον εἰς τὸ ὁποῖον νὰ μετέχουν εἰς ἀντιπρόσωπος τῆς Ἐνώσεως, εἰς τοῦ Συνδέσμου Βιομηχανῶν καὶ εἰς δικαστικὸς.

Ἡ πρότασις τοῦ κ. Κουρκούτα γίνεται δεκτὴ ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου.

Δ. Μίχας. Ἔχω τὴν γνώμην ὅτι ἐκ τῆς γενομένης μακρᾶς συζητήσεως διεφωτίσθημεν ὅλοι ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς Συλλογικῆς Συμβάσεως καὶ ὅτι ὅλοι συμφωνοῦμεν εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς πραγματοποιήσεως αὐτῆς. Νομίζω δὲ ὅτι δι' εὐχῆς του, τὸ Συνέδριόν μας, πρέπει νὰ περιβάλῃ δι' ὅλου τοῦ κύρους του τὸ σχέδιον τῆς Συλλογικῆς Συμβάσεως καὶ νὰ ἐπιζητήσῃ τὴν ταχύτεραν πραγματοποιήσιν της.

Περαιθεῖσης τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς Συλλογικῆς Συμβάσεως τὸ Συνέδριον ἀποφασίζει ὁμοφώνως, ὅπως διὰ παντὸς νομίμου μέσου ἐπιδιωχθῆ ἡ ὑπογραφή αὐτῆς με ἐξασφάλισιν τοῦ κατωτάτου ὀρίου μισθοδοσίας, ἐπαρκοῦς διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν τῶν χημικῶν καὶ τὴν ἐν γένει κοινωνικὴν προάσπισιν αὐτῶν.

ΤΑΜΕΙΟΝ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

Ὁ λόγος δίδεται εἰς τὸν ὑπὸ τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς ὀρισθέντα εἰσηγητὴν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου κ. Νικολ. Καρνήν, Ἀντιπρόεδρον τοῦ Ἐπαγγελματικῆς Τμήματος τοῦ Συνεδρίου.

Ν. Καρνής. Ἡ ὑποχρεωτικὴ ὑπαγωγή τῶν χημικῶν, ὑπαλλήλων ἐπιχειρήσεων, εἰς τὸν τεθέντα εἰς λειτουργίαν ὀργανισμὸν τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων (Ἀναγκ. Νόμος 694 τοῦ 1937) νομίζομεν ὅτι δὲν λύει κατὰ δίκαιον τρόπον τὸ ζήτημα τῆς ἀσφαλίσεως τῶν χημικῶν, διὰ τοῦς ἐπομένους λόγους:

α) Κατὰ τὸ ἄρθρον 33 ἔδαφ. 4 τοῦ ἀνωτέρω Νόμου διὰ μηνιαῖον μισθὸν 4.250-5.249 δραχμῶν, ἔνθα κυμαίνεται κατὰ 40% ἡ στάθμη τῶν μισθῶν τῶν χημικῶν, ἡ χορηγομένη μηνιαία σύνταξις εἶναι 962 δραχμαὶ διὰ ὑπάλληλον ἔχοντα δεκαετῆ ὑπηρεσίαν ἐν τῇ βιομηχανίᾳ, ἀπὸ τῆς ὑπαγωγῆς του εἰς τὴν ἀσφάλισιν, ἥτοι ἀπὸ σήμερον. Διὰ εἰκοσαετῆ ἐργασίαν ἐν τῇ βιομηχανίᾳ ἡ χορηγομένη σύνταξις εἶ-

ναι 1675 δραχμῶν μηνιαίως, τοῦτο δὲ δέον νὰ θεωρηθῆ ὡς τὸ μέγιστον διότι εἶναι τόσο ἐξαντλητικὴ ἡ ἐργασία τοῦ χημικοῦ ἐν τῇ βιομηχανίᾳ ὥστε μόνον ὀλίγοι συνάδελφοι, οἱ ἐξελισσόμενοι εἰς διευθυντάς, δύνανται νὰ ὑπερβοῦν τὴν εἰκοσαετίαν.

Διὰ μισθὸν ἄνω τῶν 6.250 δραχμῶν μηνιαίως, εἰς δὲν ἐλπίζομεν νὰ φθάσῃ ὁ μισθὸς τοῦ χημικοῦ μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς Συλλογικῆς Συμβάσεως ἐργασίας, ἡ χορηγομένη μηνιαία σύνταξις διὰ δέκα συντάξιμα ἔτη, ἀνέρχεται εἰς δραχμάς 1450 καὶ διὰ εἴκοσι ἔτη εἰς 2.650 δραχμάς. Οἱ ὑπολογισμοὶ δὲ αὐτοὶ ἀφοροῦν κυρίως μίαν μεγάλην μερίδα χημικῶν, οἵτινες σήμερον ἔχουν συμπληρώσει ἤδη τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των.

β) Κατὰ τὸ ἄρθρον 34 ὁ χημικὸς δικαιοῦται συντάξεως μόνον ἀφ' οὗ συμπληρώσῃ τὴν ἡλικίαν τῶν 65 ἐτῶν, ἀλλ' εἶναι γνωστὸν, καὶ ἐκ τῆς στατιστικῆς ἀποδεικνύεται, ὅτι λόγω τῶν εἰδικῶν συνθηκῶν τῆς ἐργασίας τοῦ χημικοῦ σπανιώτατα κατορθώνει οὗτος νὰ φθάσῃ καὶ αὐτὸ τὸ 60όν.

γ) Ὁ Νόμος περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων οὐδὲν ἄσφαλίζει τὴν ἀνεργίαν, ἐνῶ, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς σχετικῆς στατιστικῆς τῆς Ἐνώσεως, τὰ 40 ἑκατοστὰ περίπου τῶν χημικῶν παρουσιάζουν εἰς συνολικὸν ἀριθμὸν ἐτῶν ἐργασίας 6-12 σύνολον ἐτῶν ἀνεργίας 1-3, διὰ λόγους δὲ προφανῶς τελείως ἀντικειμενικοῦς, οἵτινες καὶ δὲν εἶναι γνωστὸν πότε θὰ ἐκλείψουν. Σχετικὴ τάσις βελτιώσεως παρατηρεῖται μόνον κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη. Καθίσταται ὅθεν ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη ἡ ἀσφάλισις τῶν χημικῶν ἀπὸ τῆς ἀνεργίας, τοῦθ' ὅπερ οὐδὲν ἄλλως προβλέπει ὁ περὶ Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων Νόμος. Ἐξ ὅλων τῶν ἀνωτέρω καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ὁ χημικὸς δὲν εἶναι πάντοτε ἐπάλληλος, ἀλλὰ ἐνίοτε ἀναγκάζεται νὰ γίνεταί καὶ ἐλεύθερος ἐπαγγελματίας, συνάγεται ὅτι μόνον διὰ κλαδικοῦ ταμείου συντάξεως εἶναι δυνατὴ ἡ πραγματικὴ ἀσφάλισις τῶν χημικῶν.

Δοθέντος δὲ ὅτι οἱ πόροι τῶν ἤδη λειτουργούντων ταμείων τῶν λοιπῶν ἐπιστημονικῶν κλάδων (Υγειονομικῶν, Νομικῶν, Τεχνικῶν Ἐπιμελητηρίου) προέρχονται κατὰ τὸ μέγιστον ποσοστὸν ἀπὸ νομοθετημένας εἰσφορὰς τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, ἐλάχιστον δὲ ποσοστὸν ἐξ εἰσφορῶν τῶν ἡσφαλισμένων μελῶν, δέον τὸ αὐτὸ μέτρον νὰ ἰσχύσῃ καὶ διὰ τοῦς χημικοῦς διότι ἄλλως οὐδὲν ἄλλως νοεῖται ἡ σκοπιμότης ὑπάρξεως ταμείου. Ζητοῦμεν ἐπομένως ὅπως καὶ ἄλλοι πόροι, πλὴν τῶν ἀτομικῶν, νομοθετηθοῦν διὰ τὸ συσταθσόμενον Ταμεῖον Συντάξεως Χημικῶν, συμφῶνως πρὸς τὸ καταρτισθὲν ὑπὸ τῆς Ἐνώσεως Ἑλλ. Χημικῶν σχέδιον.

Οἱ χημικοὶ ἐλπίζουν ὅτι ἡ σημερινὴ Σεβαστὴ Κυβέρνησις, ἥτις ἔχει συντάξει ἤδη σχέδιον Νόμου διὰ τὴν ἴδρυσιν Ἐπικουρικοῦ Ταμείου Χημικῶν, θὰ θελήσῃ νὰ συμπεριλάβῃ καὶ πόρους προερχομένους ἀπὸ τὸ κοινωνικὸν σύνολον.

Α. Μυλωνᾶς, (Ἀντιπρόσωπος Συνδέσμου Χημικῶν Μακεδονίας-Θράκης). Ὁ Σύνδεσμος Χημικῶν Μακεδονίας-Θράκης δι' ἐμοῦ χαιρετίζει τὸ Ἀ' Πανελλήνιον Χημικὸν Συνέδριον, εὐελπιστεῖ δὲ ὅτι ὅλα τὰ ζωτικὰ ζητήματα ποῦ ἀπασχολοῦν τὸν κλάδον μας

θέλουσι λάβει την πρέπουσαν μελέτην και λύσιν.

Ούδεις άμφισβητεί ότι όλοι οι συνάδελφοι, Σύεδροι και Άντιπρόσωποι, έχουν ζωηράν την έπιθυμίαν όπως ίδουσι την δικαίωσιν των έπιδιώξεων του κλάδου. Καί έπί του σημείου τούτου, φυσικά, και ήμείς οι της Βορείου Ελλάδος είμεθα σύμφωνοι. Άλλά είμεθα ύποχρεωμένοι να διαφωνήσωμεν και έπί τινων σημείων με την Ένωσιν Έλλήνων Χημικών. Έκφράζομεν μόν τα συγχαρητήριά μας δια τό φορμάρισμα της Ένώσεως εις όργανωσιν κύρους, ως και δια την άξιοπρεπή και έπιτυχή όργανωσιν του Συνεδρίου, αλλά δυστυχώς είμεθα ύποχρεωμένοι από τα πράγματα να διαφωνήσωμεν με την τακτικήν την όποίαν νομίζουσι ότι πρέπει να τηρούν οι Ιθύνοντες την Ένωσιν, την τακτικήν δηλαδή των δήθεν διπλωματικών έλιγμών, της άκατανοήτου μημουαπτικής άξιοπρεπειάς και της άνευ προηγουμένου άδρανείας.

Η πρόωθις του κλάδου μας έξαρτάται από την πίστιν μας, έξαρτάται από την ζωτικότητα μας, έξαρτάται από την δραστηριότητά μας, δεδομένου ότι τό δίκαιον είναι με τό μέρος μας. Αυτό είναι τό γενικόν σημείον διαφωνίας έπί του συστήματος έργασίας τό όποιον άκολουθεί ή Ένωσις.

Τό δεύτερον σημείον είναι μερικόν. Είναι τό Ταμείον Συντάξεως. Είμεθα οι μόνοι από τους Έλληνας έπιστήμονας οιτινες στερούμεθα Ταμείου Συντάξεως, του όποιου ούδεις όπωσδήποτε έργαζόμενος στερείται.

Η κακώς έννοουμένη άξιοπρέπεια, ή τελεία έλλειψις πίστεως και ή άδρανεία της Ένώσεως, μάς έφερον αίσιας εις τον Άπρίλιον του 1938 άνευ Ταμείου Συντάξεως. Έπεσκέφθημεν τρεις έως τέσσαρας φορές τους άρμοδίους, μάς ειπεν εις την προχθισινήν ειδικήν σύσκεψιν, ό κ. Πρόεδρος της Ένώσεως, και ύπεβάλομεν και ύπόμνημα δια τό Ταμείον, αλλά μάς άπήνησαν ότι μετά την ίδρυσιν των Κοινωνικών Άσφαλίσεων, είναι άδύνατος ή ίδρυσις έτέρου Ταμείου Συντάξεως.

Διαμαρτύρομαι, Κύριοι Σύεδροι, πως είναι δυνατόν να δημιουργήσωμεν Ταμείον Συντάξεως, πως είναι δυνατόν τούτο, όταν ήμείς οι ίδιοι δέν πιστεύομεν εις την έπίλυσιν των ζητημάτων μας, να διαφωτίσωμεν και να πείσωμεν τους άρμοδίους.

Έπρεπε και πρέπει να ύποβάλωμεν επανειλημμένα ύπομνήματα, να έπισκεφθώμεν τους άρμοδίους και να αναπτύξωμεν τάς άπόψεις μας, όσον τό δυνατόν περισσοτέρας φορές, να ύπομένωμεν και να έπιμένωμεν τό δίκαιον είναι με τό μέρος μας, δέν είναι δυνατόν παρά εις τό τέλος, την πίστιν μας δια τα δικάια μας να την μεταδώσωμεν εις τους άρμοδίους και να φθάσωμεν εις τον σκοπόν μας. Καί έάν παρ' έλπίδα οι άρμόδιοι δέν δώσουν προσοχήν εις τό άναμφισβήτητον όρθόν της διεκδικήσεώς μας, μάς άπομένει ό δίκαιος Έθνικός Κυβερνήτης, όστις μόλις λάβη γνώσιν του ζωτικού τούτου ζητήματος του κλάδου μας, είμεθα βέβαιοι πως θα διατάξη την έπίλυσίν του.

Διότι, Κύριοι Σύεδροι, ήμείς οι χημικοί, οι περισσότερον όλων συμβάλλοντες εις την Έθνικήν Οικονομίαν του Τόπου, ήμείς οι χημικοί, ή ψυχή της

βιομηχανίας, έχομεν κάθε δικαίωμα, όπως έχομεν και βαρείας ύποχρεώσεις άπέναντι της Πατρίδος, έχομεν ύποχρεώσιν λέγω, όταν μετά την σκληράν και άνθυγιεινήν έργασίαν μας κλείσωμεν τά μάτια μας, να έχωμεν έξασφαλίσει τον άρτον των παιδιών μας και της οικογενείας μας.

Έδώ άκριβώς είναι τό δεύτερον σημείον της διαφωνίας μας. Η Ένωσις έδέχθη την δημιουργίαν Ταμείου Έπικουρικού, δηλ. κουμπάρν, τον όποιον και μόνοι μας δυνάμεθα να έχωμεν εις τάς οικίας μας. Η δημιουργία του Έπικουρικού Ταμείου, κατά την γνώμην μας, είναι ένα μεγάλο έμπόδιον εις την έπίτευξιν του κυρίου σκοπού μας.

Ημείς εις την Βόρειον Ελλάδα άπερρίψαμεν παμψηφεί την ίδρυσιν τούτου ταμείου, διότι άντελήφθημεν, ότι τούτο θα ήτο μία παρηγορία άνευ πραγματικής σημασίας. Δυστυχώς οι Ιθύνοντες σήμερα την Ένωσιν, και όταν έχουσι να έπιλύσουσι ζητήματα όσονδήποτε σοβαρά ως τό παρόν, έχουσι την γνώμην ότι ή έπαρχία δέν πρέπει να έρωτάται, ως έάν όλοι οι Έλληνες χημικοί κατοικοῦν εις τάς Άθήνας και τά περιχώρα της.

Περαίνων την όμιλίαν μου, Κύριοι, θα παρακαλέσω όλους να λησμονήσωμεν τό παρελθόν και ήνωμένοι, οι χίλιοι χημικοί της Ελλάδος, ως εις άνθρωπος, να προχωρήσωμεν εις την δικαίωσιν των έπιδιώξεών μας, με πίστιν και ζωήν, με πεποίθησιν και έπιμονήν, να είμεθα δέ βέβαιοι, ότι, όταν τό δίκαιον ύποστηρίζεται ύπό την μορφήν ταύτην, άποδίδεται πάντοτε σήμεραν.

Ι. Άρφάνης, (Άντιπρόσωπος Συνδέσμου των έν Ηλεία Χημικών). Ο Σύνδεσμος Χημικών Ηλείας όμοφώνως ψηφίζει την εισήγησιν περί Ταμείου Συντάξεως και συνιστά όπως δια τους πόρους του Ταμείου έπιβληθῆ ποσοστόν φορολογίας έπί των εισαγομένων έξωθεν πρώτων ύλών, άποκρούει δέ όπωσδήποτε την σύστασιν Έπικουρικού Ταμείου.

Κ. Στεφανούρης, (Άντιπρόσωπος Συνδέσμου των έν Μεσσηνία Χημικών). Εις περίπτωσιν καθ' ήν δέν είναι δυνατή ή σύστασις Άσφαλιστικού Ταμείου και με άλλους πόρους φρονεί ότι δυνάμεθα να άποδεχθώμεν την σύστασιν Έπικουρικού Ταμείου.

Σ. Άρβανίτης. Ταμείον με μόνον τους ιδικούς μας πόρους δέν δύναται να ζήση, έχομεν δέ και σχετικά παραδείγματα από τα άλλα ταμεία του τύπου τούτου. Προτείνω όπως άν δέν είναι δυνατή ή σύστασις ταμείου συντάξεως γίνη ταμείον Προνοίας.

Γ. Γερμεντζής. Όταν ύπάρχη Ταμείον Συντάξεως σχεδόν πάντοτε συνυπάρχει και ταμείον Προνοίας.

Α. Σ. Κώνστας. Εις τάς επικρίσεις κατά της πολιτικής της Ένώσεως δέν πρόκειται να άπαντήσω διότι δέν είναι Γενική Συνέλευσις ένταύθα. Έχω να δηλώσω μόνον ότι έδέχθημεν κατ' άρχήν τό Έπικουρικό Ταμείον κατά την έπιθυμίαν της πλειοψηφίας του κλάδου.

Κ. Κουρούτας, (Άντιπρόσωπος Συνδέσμου Χημικών Μακεδονίας-Θράκης). Δέν πρέπει να ίδρυθῆ Ταμείον Προνοίας ούτε άλλο ταμείον με μόνον τους ιδικούς μας πόρους, διότι τούτο θα άπετέλει φενάκην.

Δ. Μίχας. Ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Καρνῆ δὲν ἔθεσεν εἰδικῶς τὸ ζήτημα μόνον δι' Ἐπικουρικὸν Ταμεῖον.

Ἐν τέλει ἀποφασίζεται ἡ ἐπιδίωξις ἰδρύσεως Ταμείου Συντάξεων ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ἐνισχύσεώς του κατὰ τὸ δυνατόν, ὑπὸ τοῦ Κράτους, διὰ φορολογικῶν ἐπὶ προϊόντων σχετιζομένων μετὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν χημικῶν.

ΟΡΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΔΕΙΑΙ

Ὁ λόγος διδεται εἰς τὸν ὑπὸ τῆς Διοικ. Ἐπιτροπῆς ὀρισθέντα εἰσηγητὴν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου κ. Ν. Καρνῆν, Ἀντιπρόεδρον Ἐπαγγελματικοῦ Τμήματος Συνεδρίου.

Ν. Καρνῆς. Ἐκ τῶν στατιστικῶν δελτίων τῶν συγκεντρωθέντων ὑπὸ τῆς Ἐνώσεως συνάγεται ἡ ἑβδομαδιαία εἰς ὥρας ἐργασία τῶν χημικῶν. Οὕτω τὰ 70% τῶν χημικῶν ἐργάζονται ὑπὲρ τὰς 42 ὥρας ἑβδομαδιαίως. Ὑπάρχουν δὲ ἀκόμη καὶ περιπτώσεις 60ῶρου ἐργασίας καθ' ἑβδομάδα. Δέον ὅθεν νὰ γίνεται πλέον ἐπιμελημένος ὁ ἔλεγχος διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς νομοθεσίας τῆς ἐπταώρου ἐργασίας τῶν χημικῶν.

Ἐπίσης ἐκ τῶν στατιστικῶν δελτίων συνάγεται ὅτι ἀφ' ἑνὸς συχνὰ εἶναι τὰ ἀτυχήματα ἐν τῇ ἐργασίᾳ τοῦ χημικοῦ (δηλητηριάσεις, ἐγκαύματα κ.λ.), ἀφ' ἑτέρου δὲ πλείστοι νόσοι παρουσιάζονται ἔχουσαι τὴν μορφήν τυπικῶν, δύναται τις νὰ εἴπῃ, ἐπαγγελματικῶν νόσων (ἀρθριτισμός, ρευματισμός, νεφρίτις, φλεβίτις, κήλη, νόσοι ἀναπνευστικοῦ συστήματος κ.λ.). Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου μετὰ τὴν πληρεστέραν συγκέντρωσιν ὄλων τῶν στατιστικῶν στοιχείων δέον ὅπως γίνῃ ἐν καιρῷ νεωτέρα, πλέον ἐμπεριστατωμένη εἰσήγησις. Πάντως ἀπὸ τοῦδε δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι τὸ ὑπὸ ἴδρυσιν Ταμείου Συντάξεως, δέον ἀπαραιτήτως νὰ ἀσφαλίζῃ ἰδιαιτέρως τοὺς χημικοὺς καὶ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν τούτων.

Ἐκ τῆς αὐτῆς στατιστικῆς ἐμφαίνεται ὅτι εἰς ὄλους τοὺς συναδέλφους δὲν χορηγεῖται ἡ ὑπὸ τοῦ Νόμου προβλεπομένη μηνιαία, διὰ τοὺς δημοσίους, καὶ δεκαπενθήμερος διὰ τοὺς λοιποὺς ὑπαλλήλους, ἀδεία. Θεωροῦμεν ἐπιτακτικὴν τὴν ἀνάγκην τῆς χορηγήσεως αὐτῆς, λόγῳ τῆς φύσεως τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ χημικοῦ καὶ προτείνομεν ὅπως χορηγητῆται ἐτησίως μηνιαία τοιαύτη ὑποχρεωτικῶς τόσο εἰς τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους ὅσον καὶ εἰς τοὺς ἰδιωτικούς, ἀναφέρῃ δὲ πᾶς χημικὸς ὑποχρεωτικῶς τὴν λήψιν τῆς ἀδείας τοῦ τόσο εἰς τὴν Ἐπιθεώρησιν Ἐργασίας ὅσον καὶ εἰς τὴν Ἐνωσιν Ἑλλήνων Χημικῶν.

Τὸ συνέδριον ἀποδέχεται ὁμοφώνως τὴν εἰσηγησιν τοῦ κ. Καρνῆ.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΙΣ

Ὁ λόγος διδεται εἰς τὸν ὑπὸ τῆς Διοικήσεως Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνδέσμου ὀρισθέντα εἰσηγητὴν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου κ. Κ. Μακρῆν, Γραμματέα τοῦ Ἐπαγγελματικοῦ Τμήματος τοῦ Συνεδρίου.

Κ. Μακρῆς. Ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα καὶ αἱ ἐφαρμογαὶ τῆς διὰ κάθε κλάδον ἐπιστημονικὸν εἶναι ὄντως ἀπεριόριστοι καὶ εἰς πολλὰ πεδία ἐρεῦνης δὲν δύναται τις συνήθως νὰ διακρίνῃ ἀρμοδιότητος καὶ δικαιοδοσίας.

Ἐάν ὁμως τοῦτο ἰσχύῃ ἀπὸ τῆς καθαρῶς ἐπιστημονικῆς πλευρᾶς ἐκάστης ἐπιστήμης, ἀπὸ τῆς ἐπαγγελματικῆς πλευρᾶς ἡ ἐπιστημονικὴ ἀντίληψις τῶν πραγμάτων χάνεται καὶ κυριαρχεῖ μόνον τὸ συμφέρον καὶ ὅλα τὰ ἐξ αὐτοῦ κακὰ ἐπακόλουθα. Ἡ Χημεία πολλαχῶς καὶ πολυειδῶς συμβάλλουσα διὰ τῶν ἐφαρμογῶν τῆς εἰς πλείστους ἄλλους ἐπιστημονικοὺς κλάδους παρουσιάζει ὄντως εἰς τὸ ἐπαγγελματικὸν στάδιον τὰς περισσοτέρας περιπτώσεις ἰδιοποιήσεως τῆς δικαιοδοσίας τῆς παρ' ἐπιστημόνων τελείως ἄλλων κατηγοριῶν. Τὸ περιεργότερον δὲ εἶναι ὅτι οἱ οὕτω ἐξ ἐπαγγελματικοῦ καὶ μόνον συμφέροντος παρακινούμενοι καὶ ὑπείσερχόμενοι παντοιοτρόπως εἰς τὸν κλάδον μας, ἐπὶ τοσοῦτον ἐθίζονται εἰς τὴν δημιουργηθεῖσαν κατάστασιν ὥστε τελικῶς νὰ ἔχουν τὴν ἀντίληψιν ὅτι αὐτοὶ καὶ μόνον εἶναι οἱ ἀρμόδιοι νὰ ἀσκήσουν τὴν ἄλλως ξένην πρὸς αὐτοὺς ἰδιότητα. Οὕτω τὰ ἐπαγγελματικὰ μας ὄρια, ὡς εἶναι γνωστόν, συγχέονται πολλὰκις πρὸς τὰ ἐπαγγέλματα τοῦ Ἱατροῦ, τοῦ Γεωπόνου καὶ τοῦ Φαρμακοποιοῦ.

Ὁ ἱατρὸς ὡς ἐργαστηριακῶς ἐπεζήτησεν ἄλλοτε, νὰ ὑποκαταστήσῃ τὸν χημικόν. Ἀλλὰ καὶ σήμερον ἔχει ἐν πολλοῖς τὴν αὐτὴν πεπλανημένην ἀντίληψιν, ὅτι ἡ ἰδιότης τοῦ ἐργαστηριακοῦ διαγνωστικοῦ εἶναι ἀποκλειστικῶς θέμα τῆς ἰδικῆς του ἐνασχολήσεως. Καὶ τοῦτο διότι αὐτὸς ὡς ἱατρὸς φρονεῖ ὅτι πρέπει μόνος αὐτὸς νὰ εἶναι ὁ ἐνδεδειγμένος ὅπως ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν μετὰ τὸν ἀσθενῆ. Λησμονεῖ ὅτι ἡ ἱατρικὴ ἐπέμβασις, τὴν ὁποῖαν ἄλλως τε δὲν τοῦ ἀρνούμεθα, δι' ὠρισμένας περιπτώσεις ὅπου ἐπιβάλλεται αὕτη, ἀποτελεῖ τὸ ἐλάχιστον μέρος τῆς ὅλης ἐργαστηριακῆς τέχνης καὶ προτάσσει αὐτὴν παραγνωρίζων τὴν βαρῦτητα τοῦ ὄλου ἐργαστηριακοῦ μέρους διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ὁποίου ἀπαιτεῖται κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον συστηματικὴ χημικὴ μόρφωσις καὶ ἱκανὴ ἐργαστηριακὴ πείρα.

Λαμβάνει ὡς ἐπιχείρημα τὴν μέχρι σήμερον κακῶς, παρ' ἡμῖν καὶ μόνον, μὴ καθιέρωσιν εἰς τοὺς χημικοὺς τοῦ ἄλλως τε καὶ ἀπὸ γενικωτέρας ἀπόψεως τόσοσιν χρησίμου μαθήματος τῆς μικροβιολογίας καὶ ἐπιζητεῖ τὴν ἀποκλειστικὴν δικαιοδοσίαν εἰς τὴν ἄσκησιν τῆς εἰδικότητος τοῦ ἐργαστηριακοῦ διαγνωστικοῦ. Τὸ ζήτημα τῶν βιοχημικῶν ἀναλύσεων τὸ τόσοσιν πρωτεύοντα ρόλον ἔχον τὸ θεωρεῖ ὁμοίως ἀποκλειστικὸν τῆς δικαιοδοσίας του μέλημα. Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ, ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦ ὑγειονολόγου, τελευταίως ἤρχισε νὰ ὑπείσερχεται καὶ εἰς τὸ ἔργον τοῦ χημικοῦ τῶν τροφίμων. Πλείστα εἶναι τὰ παραδείγματα ἱατρῶν, εἰς τὰς ἐπαρχίας ἰδίως, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἀκόμη, ποὺ ἀναλαμβάνουν μετὰ ἐλαφρὰν τὴν συνείδησιν τὸ ἔργον τοῦ ἀναλυτικοῦ χημικοῦ. Πολλὰ μικροβιολογικὰ ἐργαστήρια διευθυνόμενα παρ' ἱατρῶν ἀναγράφουν τὸν τίτλον τοῦ χημικοῦ ἐργαστηρίου.

Μετὰ τὸν ἱατρὸν, ὁ γεωπόνος, κατὰ τὴν τελευταίαν περίοδον, ἤρχισε νὰ ὑπείσερχεται εἰς τὸ ἐπάγγελματά μας τόσοσιν ὡς ἐργαστηριακὸς ὅσον καὶ εἰς ἐπιχειρήσεις ἐχούσας καὶ βιομηχανικὸν ἀκόμη χαρακτήρα. Τὸ ἐπάγγελμα τοῦ οἰνολόγου, τὴν ἐνασχόλησιν εἰς ἄλλας γενικωτέρας φύσεως ἀναλυτικὰς ἐργασίας (ἀ-

ναλύσεις λιπασμάτων, έδαφών, κτηνοτροφικών προϊόντων κ.λ.) θεωρούν πολλοί τών γεωπόνων ως έργα άναγόμενα και εις τήν δικαιοδοσίαν των, και τουτο ως έκ τής έγκυκλοπαιδικής σχετικής μορφώσεως τής όποιας, δι' άλλους λόγους, έτυχον κατά τήν φοίτησίν των διά τής διδασκαλίας τών συναφών πρὸς τὰ θέματα ταυτα μαθημάτων. Άλλά και εις πλείστας άκόμη, γεωργικὰς θεωρουμένας βιομηχανίας, έχει ύποκαταστήσει κακῶς ὁ γεωπόνος τὸν χημικόν.

Ὁ φαρμακοποιός, τέλος, δὲν κρίνει άσκοπον ένίστε, και τουτο συμβαίνει μάλλον εις έπαρχιακάς πόλεις, να ζητη ή βελτιώση τήν έπαγγελματικήν του θέσιν με τήν χορήγησιν ὀδηγιῶν πρὸς οίνοποίησιν τοῦ γλεύκους και τήν παροχήν, αναλόγως πρὸς τήν σιγμήν τής έμπνεύσεως, τών κατά τήν κρίσιν του αναγκαιουσῶν χημικῶν οὔσιων. Ένίστε άκόμη δὲν διστάζει να προσδίη και τὸν τίτλον τοῦ Χημείου εις τὸ Φαρμακεῖον του, άν και έξ αὐτοῦ βεβαίως δὲν δύναται να άναμένη πολλά τὰ ὀφέλη.

Έκτὸς ὅμως ὄλων τῶν άνωτέρω περιπτώσεων διεισδύσεως εις τὸ έπάγγελμά μας δὲν είναι παραμελητέα ή φθορά τοῦ κλάδου μας, πολὺ μάλιστα περισσότερο, έκ τῶν διαφόρων έμπειρικῶν τῶν παρανόμως μετερχομένων τὸ έπάγγελμα τοῦ χημικοῦ, είτε εις τήν βιομηχανίαν είτε και εις διαφόρους άλλας χημικὰς εργασίας. Έκθέτοντες τὰ άνωτέρω συμβαίνοντα εις τὸν κλάδον μας, τόσον γνωστὰ άλλως τε, διατυπώνομεν τὰς κάτωθι εὐχὰς πρὸς τὸ Α' Πανελλήνιον Συνέδριον τῶν Χημικῶν.

α') Ὅπως τὸ ζήτημα τής ειδικότητος τοῦ μικροβιολόγου διαρρυθμισθῆ συμφώνως πρὸς τὰς εἰσηγήσεις και άποφάσεις τοῦ κλάδου μας διά τοῦ καθορισμοῦ τής ἀπολύτου ἰσοτιμίας εις τήν ειδικότητα ταύτην τῶν χημικῶν πρὸς τοὺς ἰατρούς, κατόπιν βεβαίως τής άπαραιτήτου προπαιδεύσεως άμφοτέρων.

β') Ὅπως δι' άμφοτέρους καθορισθῆ νομοθετικῶς ή άπαγόρευσις τής έξασκήσεως τής ειδικότητος ταύτης άνευ προηγουμένης προπαιδεύσεως.

γ') Ὅπως ληφθῆ γενικώτερον νομοθετική μέριμνα διά τήν άπαγόρευσιν τής ἰδρύσεως και λειτουργίας βιομηχανιῶν (και βιοτεχνιῶν άκόμη) χρησιμοποιουσῶν οὔσιαν δηλητηριώδεις ή επικινδύνους κατά τήν έπεξεργασίαν των ή παραγουσῶν εἶδη κοινῆς χρήσεως έκ τής πλημμελοῦς ή κακῆς παρασκευῆς τῶν ὀποιῶν θὰ ἠδύνατο να προκύψη κίνδυνος γενικωτέρας βλάβης εις τήν δημοσίαν υγείαν ή εις τήν δημοσίαν ασφάλειαν, χωρίς τήν υπεύθυνον καθοδήγησιν ὑπὸ χημικοῦ, (βιομηχανία και βιοτεχνία καλυντικῶν εἰδῶν, βιοτεχνία πυροτεχνημάτων και βεγγαλικῶν φώτων ή έκρηκτικῶν ὑλῶν, βιομηχανία και βιοτεχνία συσκευασίας ή έπεξεργασίας τροφίμων κ.λ.).

δ') Ὅπως έπεκταθῆ ή πρόσληψις τοῦ χημικοῦ και εις τοὺς Δήμους τοὺς δυναμένους να έπιβαρυνθῶσι διά τής σχετικῆς δαπάνης συνιστωμένων εις αὐτοὺς Δημοτικῶν Χημείων χρησίμων διά τήν παρακολούθησιν και έπιβλεψιν τῶν έγκαταστάσεων ὕδρευσεως, διά τήν κατάταξιν και τὸν έλεγχον τῶν έγχωρίων προϊόντων κατά τήν δημοτικήν φορολογίαν κ. λ.

ε') Ὅπως θεσπισθῆ ὁ θεσμός τοῦ έμπειρογνώμονος ὀρκωτοῦ χημικοῦ, χρησίμου διά τήν έν τοῖς Δι-

καστηρίοις παράστασιν ή και τήν άνάθεσιν εις αὐτὸν πραγματογνωμοσύνης κατά τὰ ἰσχύοντα εις τήν άλλοδαπήν.

ς') Ὅπως άναγνωρισθῶν τὰ ἰδιωτικά χημικά εργαστήρια και θεσπισθῆ ειδική νομοθεσία προβλέπουσα τὰ τής λειτουργίας και τής συστάσεως αὐτῶν.

ζ') Ὅπως άντιπροσωπευθῆ ὁ χημικὸς κλάδος εις τὰ διάφορα συμβούλια τὰ εἰσηγούμενα, έπεξεργαζόμενα και επιλύοντα ζωτικώτατα διά τήν χώραν συμφέροντα, ως τὸ Ἄνωτατον Ὑγειονομικὸν Συμβούλιον, τὸ Ἄνωτατον Χημικὸν Συμβούλιον, τὸ Συμβούλιον Βιομηχανίας, τὸ Ἄνωτατον Οἰκονομικὸν Συμβούλιον κ.λ.

Κ. Δόσιος. Μεταξύ τῶν αίτημάτων κατοχυρώσεως τοῦ χημικοῦ επαγγέλματος αναφέρεται ὅτι άλλοι έπιστήμονες έπιζητοῦν να ὑπείσέλθουν εις ειδικότητάς μας νομίζω ὅτι πρέπει να διευκρινισθῆ τί ακριβῶς ζητοῦμεν.

Ν. Μάνθος. Ἡ κατοχύρωσις τοῦ επαγγέλματος δὲν ένδιαφέρει τοὺς χημικοὺς μόνον ἀπὸ επαγγελματικῆς άπόψεως, αλλά και ἀπὸ έπιστημονικῆς τοιαύτης. Ἐάν διασφαλισθῆ τὸ έπάγγελμά μας ὄλαι αἱ προσπάθειαι τής Ἐθνικῆς Οἰκονομίας θὰ στεφθοῦν ὑπὸ έπιτυχίας. Τῷ 1929 ὅτε έπεσκέφθην τήν Ἰταλίαν εις τήν περίοδον κατά τήν ὀποίαν διενηργεῖτο ή «μάχη τοῦ σίτου» διεπίστῶσα ὅτι εις μεγίστην κλίμακα έχρησιμοποιοῦντο οἱ χημικοί. Ὅταν έπέστρεψα εκείθεν συνέστησα και τήν έν Ἑλλάδι έγκατάστασιν χημικοῦ γεωργικοῦ σταθμοῦ, ἥτις ὅμως δὲν έπραγματοποιήθη. Εἰς τὸ Παγκρήτιον Γεωργικὸν Συνέδριον ὅπου άνεπτύχθησαν ὄλα τὰ συναφῆ ζητήματα οἱ σύνεδροι με άπεκάλουν γεωπόνον, άγνοοῦντες ὅτι ὁ χημικὸς δύναται να συμβάλῃ τὰ μέγιστα εις τήν γεωργικήν πολιτικήν. Προτείνω ὅπως τὸ Κράτος χρησιμοποιήσῃ περισσότερους χημικοὺς ὅπου τοῦτο είναι δυνατόν διά τήν βελτιώσιν τής γεωργικῆς παραγωγῆς.

Ε. Μηλιαρᾶς, (Ἄντιπρόσωπος Συνδέσμου τῶν έν Ἑρακλείῳ Κρήτης Χημικῶν). Ἐπιθυμῶ να έπιστήσω τήν προσοχήν τοῦ Συνεδρίου διά τὸ ζήτημα διαφόρων επαγγελλομένων τοὺς χημικοὺς και προερχομένων ἀπὸ νυκτερινὰς σχολὰς ή και άλλας κατωτέρας τεχνικὰς τοιαύτας κατέχοντας σήμεραν θέσεις χημικῶν και πιστευομένων ως τοιούτους. Και δὲν ένδιαφέρει βεβαίως τόσον ὅτι καταλαμβάνουν μίαν θέσιν, αλλά περισσότερο διότι λόγω τής πλημμελοῦς των μορφώσεως εκθέτουν ὀλόκληρον τὸν κλάδον μας.

Ι. Ἀρφάνης, (Ἄντιπρόσωπος Συνδέσμου τῶν έν Ἡλείῳ Χημικῶν). Συμφωνῶ με τὸν προλαλήσαντα, προτείνω δὲ έπίσης τὸν εις τήν εἰσηγήσιν τοῦ κ. Μακρῆ αναφερθέντα καθορισμὸν τοῦ χημικοῦ πραγματογνώμονος.

Μ. Ράπτης, (Ἄντιπρόσωπος Συνδέσμου Χημικῶν Μακεδονίας - Θράκης). Ἄναγνωρίζω ὄλους τοὺς κινδύνους τής καταπατήσεως τοῦ επαγγέλματος μας ὑπὸ ξένων πρὸς αὐτό, συνεπεία τής μη κατοχυρώσεώς του, διαβλέπω ὅμως ὅτι ὁ μεγαλύτερος κίνδυνος εὐρίσκεται μεταξύ μας. Ὁ Νόμος 3518 δὲν έχει σαφῆ εξήγησιν και έρμηνείαν καταστρατηγεῖται δὲ ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς ἰδίους με συνεπικούρους και

τους βιομηχάνους. Οί συνάδελφοι ἐνόμισαν ὅτι ὁ Νόμος αὐτὸς ἐδημιουργήθη μόνον διὰ τὴν τακτοποίησιν τῶν ἀνέργων, ἢ Πολιτεία ὅμως ψηφίσασα αὐτὸν εἶχε πεισθῆ ὅτι ἡ παρουσία τοῦ χημικοῦ εἰς τὴν βιομηχανίαν εἶναι ἀπαραίτητος. Διὰ τὰς ἀκριβῆς ἐκτέλεισιν τοῦ Νόμου διαβλέπω τὴν ἀνάγκην τῆς συστηματοποίησός του. Προτείνω ὅπως ληφθοῦν μέτρα κατὰ τῆς πολυθεσίας καὶ τὴν ἐπάνοδον εἰς τὰς κυρώσεις τὰς ἀναφερομένας εἰς τὸν Νόμον 3518, αἵτινες ὡς γνωστὸν ἐγένοντο σκιῶδεις ὡς μετετρέπησαν διὰ τοῦ Νόμου 6129. Αἱ βιομηχανίαι αἱ ἀσχολούμεναι εἰς περισσότερα τοῦ ἐνὸς εἶδη δέον νὰ ἀπασχολοῦν καὶ ἀνάλογον ἀριθμὸν χημικῶν, καθ' ὅσον σήμερον γνωρίζομεν βιομηχανίας ἐχούσας περισσότερα τοῦ ἐνὸς ἐργοστάσια καὶ διαθετούσας ἐν τούτοις ἕνα καὶ μόνον χημικόν.

Μ. Παλαιογιάννης. Ἡ μὴ ἐφαρμογὴ τῶν κειμένων Νόμων εἶναι ἐκείνη πού ζημιώνει τοὺς χημικούς. Πρέπει νὰ ζητήσωμεν ἐπίσης τὴν ἔκδοσιν διατάγματος διὰ τὴν ὑποβολὴν εἰς ἐξετάσεις τῶν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν σπουδασάντων.

Ι. Κανδήλης. Ὁ ἐν ἰσχύι ὄργανισμός τοῦ Πανεπιστημίου προβλέπει μὲν τὰς ἐξετάσεις, δυστυχῶς ὅμως αὐταὶ δὲν ἐφαρμόζονται διότι δὲν ἔχει ἐκδοθῆ τὸ σχετικὸν ἐκτελεστικὸν διάταγμα προκειμένου περὶ τῆς Χημικῆς Σχολῆς. Ἡδη δεδομένου ὅτι ὁ ὄργανισμός αὐτός, λίαν συντόμως θὰ μετατραπῆ ριζικῶς δὲν εἶναι σκόπιμον νὰ ζητήσωμεν τὴν ἔκδοσιν τοῦ Διατάγματος ἀμέσως σήμερον παρὰ μόνον μετὰ τὴν ὀριστικὴν διευθέτησιν τῶν πανεπιστημιακῶν ζητημάτων, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀναμενομένου νέου Νόμου.

Γ. Τερμεντζῆς. Εἰς τὴν κατοχύρωσιν τοῦ ἐπαγγέλματος μας θὰ ἔπρεπε νὰ προβλεφθῆ ἡ ἀδεία ἀσκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ χημικοῦ. Καθ' ὅσον, ὡς γνωστὸν, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐξερχομένων ἐκ τῶν ἐνταῦθα χημικῶν σχολῶν ποικίλλει. Ἀφ' ἐτέρου ἔχομεν καὶ τοὺς προερχομένους κατόπιν σπουδῶν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν. Ὁ ἀριθμὸς σήμερον αὐτὸς δὲν εἶναι ὠρισμένος, ἐνῶ εἶναι καθωρισμένος ὁ ἀριθμὸς τῶν χημικῶν τοὺς ὁποίους θὰ ἠδύναντο νὰ ἀφομοιώσουν αἱ βιομηχανίαι καὶ αἱ λοιπαὶ θέσεις αἱ προοριζόμεναι διὰ τοὺς χημικούς. Ἄνευ ἀδείας ἀσκήσεως ἐπαγγέλματος δὲν δύναται νὰ νοηθῆ κατοχύρωσις τοῦ ἐπαγγέλματος. Αἱ λεπτομέρειαι τοῦ ζητήματος αὐτοῦ δύναται νὰ διαρρυθμισθοῦν.

Ν. Λίποβατς, (Ἄντιπρόσωπος Χημικοῦ Τμήματος Τεχν. Ἐπιμελητηρίου). Θὰ ἐπιθυμοῦσα νὰ προσέξωμεν εἰς τὸ ἔξῃς. Ὅλοι φροντίζομεν καὶ πρέπει νὰ φροντίζομεν ὅπως μὴ καταστρατηγητῆι ὁ νόμος περὶ ὑποχρεωτικῆς προσλήψεως, ὑπάρχουν ὅμως καὶ αἰτίαι ἀναποφεύκτου καταστρατηγήσεως. Αἰτία εἶναι ἡ περίπτωσις ὅπου ὁ βιομήχανος δὲν παραδέχεται ὡς ὀρθὴν τὴν πρόσληψιν χημικοῦ. Ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι τοιαῦται περιπτώσεις ὑπάρχουν, φρονῶ δὲ ὅτι ἡ κατοχύρωσις θὰ ἦτο προτιμώτερον νὰ λείψῃ εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς διὰ τὰς μὴ ὑφίσταται δυσανασχέτησις κατὰ τοῦ κλάδου μας. Διεπίστωσα ὅτι ὁ νόμος 3518 πολλάκις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐφαρμοσθῆ καὶ θὰ ἦτο πρέπον νὰ ὑπάρξῃ κάποια ἐλαστικότης.

Μία τοιαύτη περίπτωσις εἶναι π.χ. τὰ καθαριστήρια.

Ν. Καρνῆς. Ὡς πρὸς ὅσα εἶπεν ὁ κ. Ράπτης ἔχει λάβει πρόνοιαν τὸ ὑπὸ τῆς Ἐνώσεως ἐπεξεργασθῆν, ἀπὸ τριετίας περίπου, σχέδιον νόμου περὶ ἀσκήσεως ἐπαγγέλματος χημικοῦ, μὲ τὰς κυρώσεις αἵτινες ἔχουν τεθῆ εἰς αὐτό. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑποχρεωτικὴν πρόσληψιν περὶ τῆς ὁποίας ὠμίλησεν ὁ κ. Λίποβατς, ὁ ἤδη ἐν ἰσχύι Νόμος ὀρίζει ταύτην βάσει τοῦ κεφαλαίου. Εἰς τὸ ἐπεξεργασθῆν δὲ σχέδιον νόμου ἔχει προβλεφθῆ ἡ ὑπαρξίς συμβουλίου τοῦ ὁποίου θὰ ἐπιλαμβάνεται καὶ θὰ καθορίζῃ ἂν πρέπη νὰ ἐπιβληθῆ ἡ ὑποχρεωτικὴ πρόσληψις χημικοῦ εἰς βιομηχανίαν τινὰ διὰ τὴν ὁποίαν γεννᾶται ἀμφισβήτησις. Σχετικῶς μὲ τὴν πρότασιν τὴν ὁποίαν ἔκαμεν ὁ κ. Τερμεντζῆς περὶ ἐφαρμογῆς ἀδείας ἀσκήσεως ἐπαγγέλματος δὲν θεωρῶ ταύτην εὐκόλον οὔτε εἶνε δυνατὸν νὰ τεθοῦν περιορισμοί.

Γ. Βουδούρης. Οἱ διάφοροι Νόμοι ἔχουν καὶ διεξόδους ὥστε νὰ ἐκφεύγουν ἐκάστοτε οἱ ὑπεύθυνοι καὶ αἱ ὁποῖαι ἀφήνουν τοὺς ἄλλους νὰ μᾶς ἐκμεταλλεύωνται. Τὸ ζήτημα τῆς ὑποχρεωτικῆς προσλήψεως εἰς βιομηχανίας καὶ βιοτεχνίας ἀντιμετωπίζεται ἤδη μὲ κυρώσεις ἀστείας, θὰ πρέπη ὅθεν νὰ ληφθῆ συντόμως μέριμνα διὰ τὴν τακτοποίησιν τοῦ ζητήματος αὐτοῦ.

Ι. Κανδήλης. Ὑπὸ τοῦ κ. Τερμεντζῆ ἐτέθη ὑπὸ συζήτησιν ἐν θέμα ἀρκετὰ σημαντικόν, τὸ τῆς ἀδείας ἀσκήσεως ἐπαγγέλματος χημικοῦ. Δὲν θὰ ἦτο ὀρθὸν ὅμως νὰ πραγματοποιηθῆ τὸ μέτρον τοῦτο, διότι τότε αἱ σχολαὶ θὰ ἄφηνον ἀπεριόριστον τὸν ἀριθμὸν τῶν εἰσερχομένων καὶ θὰ ἐδημιουργεῖτο πληθωρισμός ἀνέργων ἐπιστημόνων, μὴ δικαιουμένων ἐξασκήσεως ἐπαγγέλματος, ἐπικίνδυνος. Θὰ πρέπη μᾶλλον νὰ ληφθῆ μέριμνα ὥστε αἱ σχολαὶ νὰ μὴ ἐπιτρέπεται νὰ εἰσάγωσιν ἐτησίως ἐπὶ πλέον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν φοιτητῶν τοὺς ὁποίους πραγματικῶς θὰ δύναται νὰ ἀσκήσουν καὶ τοῦ προβλεπομένου ἀριθμοῦ χημικῶν τῶν ὁποίους δύναται ἡ χώρα ν' ἀπορροφήσῃ.

Α. Μαρανῆς. Ὁ κ. Μηλιαρᾶς εἶπεν ὅτι ὁ κλάδος μας δὲν προστατεύεται ἐπαρκῶς διὰ τοῦ νόμου 6129. Ὁ νόμος οὗτος ὅμως ὀρίζει ποῖος εἶναι ὁ χημικός. Τὸ ν' ἀπαγορευθῆ εἰς ἄλλους νὰ ἐργάζωνται εἰς τὴν βιομηχανίαν δὲν θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ τὸ ζητήσωμεν. Τὰ μεγαλύτερα οἰνοπνευματοποιεῖα τῆς Γερμανίας δὲν ἔχουν χημικόν, ἀλλ' ἔχουν τοὺς καλουμένους Magister. Δὲν ἠμποροῦμεν ἡμεῖς νὰ ἀπαγορεύσωμεν σήμερον τὴν ἐργασίαν ἀπὸ ἀναλόγους τεχνικούς, οὔτε ἡ ἀδεία ἀσκήσεως ἐπαγγέλματος θὰ εἶναι σωστή. Ὁ νόμος ὁ ὁποῖος ὀρίζει ποῖος εἶναι χημικός εἶναι καλὸς καὶ δύναται νὰ ἐξακολουθήσῃ ὡς ἔχει.

Α. Δημητρίου. Δι' ὅσα ἐλέχθησαν περὶ τῆς κατοχύρωσεως νομίζω ὅτι ἡ ὑπάρχουσα νομοθεσία σαφῶς καθορίζει τοὺς δικαιουμένους νὰ ἀσκήσωσι τὸ ἐπάγγελμα τοῦ χημικοῦ. Βεβαίως γεννῶνται καὶ ἀμφισβητήσεις, ἀλλὰ τὸ ζήτημα παρακάμπτεται κατόπιν γνωματούσεως περὶ ἀνωτερότητος, ἢ κατωτερότητος τῆς Σχολῆς. Βασικῶς θὰ ἔπρεπε κατὰ τὸν κ. Μαρανῆν νὰ ὑπάρξῃ ἐλευθερία διὰ τοὺς ἔχοντας πτυχία χημικοῦ κατωτέρων σχολῶν. Ἀφοῦ ὅμως καὶ αἱ ἄλλαι ἐπιστημονικαὶ τάξεις περιορίζουν τὸν ἀριθμὸν δὲν πρέπει σήμερον

οί επιστήμονες χημικοί να δίδουν πτυχία εις διαφόρους κατωτέρους τεχνικούς, λόγω ακριβώς τών ύφισταμένων βιωτικών συνθηκών.

Ρ. Δαρρίγος. Κατά την ύφισταμένην γερμανικήν νομοθεσίαν ύφίσταται κατοχύρωσις διὰ τόν χημικόν καθόσον ἂν δέν δώση τὰς καλουμένας Staatsexamen δέν δύναται ὁ Verbandschemiker νὰ λάβῃ ὑπεύθυνον θέσιν.

Ι. Κατράκης. Ἐνα ἀπὸ τὰ μέτρα τῆς κατοχυρώσεως εἶναι ἀσφαλῶς ὁ περιορισμὸς τῶν εἰσερχομένων εἰς τὰς χημικὰς σχολὰς. Συμφωνῶ μὲ τοὺς προλαλήσαντας διὰ τόν περιορισμὸν. Τὸ κακὸν πρέπει νὰ κτυπηθῇ εἰς τὴν ρίζαν του. Πρέπει τὸ Συμβούλιον Χημικῆς Ὑπηρεσίας ἢ ἕτερον συμβούλιον νὰ ὑποδεικνύῃ κατ' ἔτος πόσους χημικοὺς δύναται νὰ

ἀπορροφήσῃ τὸ ἐπάγγελμά μας. Ἀκριβῶς διὰ τὸν περιορισμὸν αὐτὸν εἰσήχθη τὸ Numerus Clausus εἰς τὴν Γερμανίαν.

Α. Κοκκινόπουλος. Μὲ τὴν χορήγησιν ἀδείας ἐπαγγέλματος ἀνοίγομεν νέαν ἐπικίνδυνον ἱστορίαν. Ἡ ἀδεια ποὺ ἐδόθη διὰ τοὺς οἰνολόγους μὲ τὸν νόμον 3501 ἐπροκάλεσε πολλὰ κακά καὶ εἶδομεν ὅτι φαρμακοποιοί, γεωπόνοι καὶ παντοίας φύσεως ἄλλοι ἐπαγγελματίαι, ἐπιστήμονες καὶ μὴ, εἰσεπήδησαν εἰς τὸν κλάδον μας καὶ ἀσκοῦν σήμερον τὸ ἐπάγγελμα τοῦ οἰνολόγου.

Τέλος λύεται ἡ συνεδρίασις περὶ ὥραν 10^{1/2} μ. μ. ἐγκρινομένης τῆς εἰσηγήσεως περὶ ἐπαγγελματικῆς κατοχυρώσεως, μὲ τὰς γενομένας προσθήκας, πλὴν τῆς ἀδείας ἀσκήσεως ἐπαγγέλματος.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 15Η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1938

Ἡ συνεδρίασις ἄρχεται εἰς τὰς 5 μ. μ. ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου. Τὴν ἔδραν τοῦ Προέδρου καταλαμβάνει ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου κ. Κ. Δόσιος, τοῦ Προέδρου τοῦ Τμήματος κ. Ι. Παπουτσοπούλου κωλυομένου λόγῳ ἀσθενείας, καὶ τὴν θέσιν τοῦ γραμματέως ὁ Γραμματεὺς τοῦ Τμήματος κ. Κ. Μακρῆς.

Ὁ λόγος δίδεται εἰς τὸν καθηγητὴν τῆς Ἀνοργάνου Χημείας τοῦ Ε. Μ. Πολυτεχνείου κ. Θ. Βαρούνην.

ΟΜΙΛΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ κ. Θ. ΒΑΡΟΥΝΗ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΧΗΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΘΕΣΕΩΣ ΑΥΤΩΝ ΕΝ Τῇ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ὅσοι εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀσχοληθῶσι περὶ τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνωτέρας ἐκπαιδεύσεως, θὰ διεπίστωσαν ὅτι τὰ ἐξελιχθέντα Πανεπιστήμια τῆς ἐποχῆς τῆς Ἀναγεννήσεως κατέστησαν πλέον κατὰ τὸν ΙΘ' αἰῶνα διὰ τῶν φροντιστηρίων καὶ τῶν ἐπιστημονικῶν ἐργαστηρίων τῶν κέντρα ἐπιστημονικῆς διαπαιδαγωγῆσεως τῶν νέων καὶ κέντρα μεγάλων ἐπιστημονικῶν κατακτήσεων. Πᾶς νέος κλάδος τῆς ἐπιστήμης εὗρισκε ταχέως ἐν αὐτοῖς τὴν ἐκπροσώπησίν του, οὕτως ὥστε ὁ κύκλος τῶν μαθημάτων ἠδρύνθη βαθμιαίως καὶ αἱ ἐπιστημονικαὶ εἰδικότητες κατεμερίσθησαν. Κατὰ ταῦτα, αἱ φιλοσοφικαὶ σχολαὶ τῶν Πανεπιστημίων, αἱ καλούμεναι πρότερον *Facultates artium*, ἐπέδειξαν μεγίστην ἀνάπτυξιν διὰ τῆς κολοσσιαίας προαγωγῆς τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν κυρίως, ἣν ἐσημείωσαν οἱ δύο παρελθόντες αἰῶνες, καὶ ἠνάγκασαν, ἄς εἴπωμεν οὕτω, τὰς Σχολὰς ταύτας ν' ἀφήσωσι τὰ φυσικομαθηματικὰ μαθήματα νὰ σχηματῶσιν ἐν τοῖς Πανεπιστημίοις νέας Σχολὰς ἢ νέα τμήματα προσηρημένα εἰς τὰς Σχολὰς ταύτας. Πάντως, οἱ ἐκπρόσωποι τῶν φυσικομαθηματικῶν ἤθελον νὰ εἶναι ἐλεύθεροι εἰς τὸν διακανονισμόν τῶν προγραμμάτων καὶ τῶν ὑποθέσεων, τῶν σχετιζομένων πρὸς τὰς εἰδικότητάς των, καὶ δὲν ἐπεθύμουν νὰ ὑφίστανται τὴν ἐπίδρασιν τῶν τῆς φιλολογίας καὶ φιλοσοφίας συναδέλφων των. Οὕτως, ἡ Σχολὴ τῶν φυσικῶν καὶ μαθηματικῶν ἐπιστημῶν εὗρηται σήμερον εἰς ἀρκετὰ Πανεπιστήμια τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου κενωρισμένη καὶ ἐντελῶς ἀνεξάρτητος τῆς φιλοσοφικῆς Σχολῆς, τοῦθ' ὅπερ ἄλλως συμβαίνει καὶ παρ' ἡμῖν. Ὁ ὑπὸ τῶν γερμανικῶν Πανεπιστημίων, ἵνα λάβωμεν ταῦτα ὡς παράδειγμα, ἀπονεμόμενος ἀκαδημαϊκὸς τίτλος εἶναι ὁ τοῦ διδάκτορος, ὁ καὶ ἐμφάνων τὴν ἱκανότητα τοῦ τιτλούχου πρὸς ἐπιστημονικὴν ἔρευναν ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ἐπιστήμης, εἰς ἣν ἐπε-

δόθη οὗτος, ἐνῶ ἡ ἀδεια πρὸς ἀσκήσιν τοῦ ἐπαγγέλματός του τῷ παρέχεται κατόπιν ἰδίων ἐξετάσεων, ἐπὶ τούτῳ διεξαγομένων (*Staatsexamen*). Κατὰ ταῦτα, οἱ ἰατροί, οἱ δικηγόροι, οἱ χημικοὶ κ.λ., πρὸς ἀσκήσιν τοῦ ἐπαγγέλματός των πρέπει νὰ ἔχωσιν ὑποστή, ἐκτὸς τῶν πανεπιστημιακῶν ἐξετάσεων, καὶ τὰς κρατικὰς τοιαύτας. Οὐχ ἦττον οἱ διδάκτορες δύνανται νὰ ἐργασθῶσιν ὡς βοηθοὶ ἢ καὶ ὡς συνεργάται ἄλλων διδασκτῶρων, κεκτημένων τὴν σχετικὴν ἀδειαν ἢ καὶ ἐν ἐργοστασίοις, ὅποτε πλέον οἱ ἰθύνοντες ἐπιστημονικῶς ταῦτα ἔχουσι τὴν σχετικὴν εὐθύνην ἔναντι τῶν νόμων.

Τοῦ αὐτοῦ τύπου πρὸς τὰ γερμανικὰ εἶναι τὰ Πανεπιστήμια τῆς γερμανικῆς Ἑλβετίας, τὰ αὐστριακά, τὰ τσεχοσλοβακικὰ καὶ ἰδίως τὰ τῆς Πράγας, τὰ ὀλλανδικὰ, τὰ δανικὰ, τὰ σκανδιναυικὰ καὶ τὰ πολωνικὰ, τὰ φιλανδικὰ, τὰ ἰταλικὰ, τὰ πορτογαλλικὰ καὶ ἄλλα, κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ περίπου τύπον ἰδρῦθη καὶ τὸ ἡμέτερον Πανεπιστήμιον. Ἀνάγκη ὅμως νὰ προσθέσω ὅτι ὑπάρχουσι καὶ περιπτώσεις, αἵτινες εἶναι σπάνιαι μὲν ἐν Εὐρώπῃ, συχναὶ δ' ἐν Ἀμερικῇ, καθ' ἃς εἰδικὸν τμήμα τεχνικῶν ἐπιστημῶν, (Σχολὴ μηχανικῶν) εἶναι προσηρημένον εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ὡς συμβαίνει ἐν Λωζάννῃ (*Section des sciences mathematiques, physiques et naturelles et Section des sciences techniques (Ecole d'ingenieurs)*), ἀλλὰ, φυσικὰ, ἐκεῖ ἔνθα δὲν ὑπάρχουσι Πολυτεχνεῖα. Ἐξ ἄλλου, πρέπει νὰ ἀναφέρω ὅτι εἰς τὰ ἐν Ἀμερικῇ Πανεπιστήμια ὑπάρχει τόσον ἡ *Faculty of Chemistry* (Χημικὴ Σχολή), ὅσον καὶ ἡ *Chemical Engineering Faculty* (Σχολὴ Χημικῶν Μηχανικῶν), ἧτις εἶναι κενωρισμένη τῆς πρώτης.

Τὰ προγράμματα τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Πανεπιστημίων ἀπαιτοῦσι παρὰ τῶν φοιτητῶν τῆς Χημείας νὰ ἀκούσωσι κυρίως τὴν φυσικὴν, τὴν ἀνόργανον καὶ τὴν ὀργανικὴν χημείαν, τὴν φυσικοχημείαν, τὴν ἀναλυτικὴν καὶ τὴν συνθετικὴν χημείαν, ὡς καὶ τινὰς συναφεῖς κλάδους διδασκομένους, κατὰ κανόνα, ὑπὸ ὑφηγητῶν, πρὸ παντὸς ὅμως, ὅπως ἀσκηθῶσιν εὐρύτατα ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις. Μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν δὲ ἀπασῶν τῶν ἀσκήσεων, τῶν ἀναγραφομένων ἐν τῷ προγράμματι, ἔχουσι ἐν Γερμανίᾳ π. χ. νὰ ἐκλέξωσιν ἐν θέμα εἰδικόν, οἷ ἡ πειραματικὴ ἔρευνα θὰ ἀποτελέσῃ τὴν βᾶσιν τῆς πρωτοτύπου ἐπὶ διδακτορικῆς διατριβῆς των. Οὕτω, σὺν τῇ ἐγκρίσει τῆς διατριβῆς τοῦ ὑποψηφίου, ἧς ἡ πειραματικὴ ἐκτέλεσις καὶ συγγραφή δύναται νὰ διαρκέσῃ καὶ τρία ἔτη, συνήθως 1½, προσέρχεται ὁ ὑποψήφιος εἰς τὰς ἐξετάσεις καὶ εἰς τὴν δημοσίαν ὑποστήριξιν τῆς θέσεώς του,

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη νομίζω ὅτι ἡ ὑποστήριξις τῆς θέσεως καὶ τινων συναφῶν θεμάτων δὲν ἐκτελεῖται πλέον δημοσίᾳ.

Οἱ οὕτως ἐξερχόμενοι ἐκ τῶν Πανεπιστημίων διδάκτορες ἐπὶ χημείᾳ (καλοῦνται δὲ διδάκτορες τῆς φιλοσοφίας) εἶναι εἰς θέσιν ἢ ν' ἀναλάβωσιν ἐργασίαν ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις τῶν Πανεπιστημίων καὶ ν' ἀκολουθήσωσι τὴν ἀκαδημαϊκὴν σταδιοδρομίαν ἢ νὰ ζητήσωσι θέσιν ἐν τοῖς ἐργαστηρίοις τῶν ἐργοστασίων. Ἐὰν ὅμως θελήσωσι νὰ καταλάβωσι δημοσίαν θέσιν, ἐκτὸς τῆς ἀκαδημαϊκῆς, ἢ ν' ἀσκήσωσι δημοσίᾳ τὸ ἐπάγγελμά των, ἰδρύοντες π. χ. χημικὸν ἐργαστήριον, ὀφείλουσι τότε νὰ ὑποστῶσι τὴν ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαν κρατικὴν δοκιμασίαν.

Αἱ θέσεις, ἃς καταλαμβάνουσιν οἱ ἐπιστήμονες οὗτοι ἐν τοῖς ἐργοστασίοις, εἶναι αἱ τῶν δοκίμων χημικῶν καὶ εἶναι θέσεις ἐργαστηριακαὶ, παρέχεται ὅμως εἰς αὐτοὺς εὐκαιρία ἐν τοῖς μεγάλοις ἐργοστασίοις νὰ μορφωθῶσι καὶ τεχνικῶς διὰ παρακολουθήσεως εἰδικῶν μαθημάτων, ὡς τὰ τῶν σχεδιάσεων, τῆς τεχνικῆς χημείας, τῆς μηχανολογίας, τῆς ἠλεκτροτεχνίας κ.λ., ἅτινα μαθήματα διδάσκονται ἐπὶ τούτῳ πρὸς μὲν μορφωσίν των. Οὕτως, οἱ τῶν ἐργοστασίων χημικοὶ δύνανται ἢ νὰ τοποθετηθῶσιν ἐξελισσόμενοι εἰς τὰ ἐργαστήρια ἐρεύνης ἢ τεχνικῶς μορφούμενοι νὰ καταλάβωσι θέσιν καὶ εἰς τὰ τμήματα τῆς παραγωγῆς τῶν προϊόντων.

*Ἐπειδὴ ὅμως σὺν τῷ χρόνῳ ἡ χημικὴ βιομηχανία ἐξήτει χημικοὺς τεχνικῶς μεμορφωμένους, ἐθεωρήθη σκόπιμον, ὅπως ἡ τεχνικὴ μόρφωσις, ἣν τὰ μεγάλα βιομηχανικὰ ἐργοστάσια προσέφερον εἰς τοὺς χημικοὺς διδάκτορας τῶν Πανεπιστημίων ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς βιομηχανικῆς των σταδιοδρομίας, παρέχεται αὐτοῖς ὑπὸ τῶν Πολυτεχνείων. Οὕτως ἰδρύθη ἀπανταχοῦ ἐν τοῖς Πολυτεχνείοις ὁ τίτλος τοῦ χημικοῦ-μηχανικοῦ, ὅστις δύναται νὰ μεταβληθῇ εἰς τὸν τοῦ διδάκτορος χημικοῦ-μηχανικοῦ, ἔαν ὁ ὑποψήφιος θελήσῃ, μετὰ τὴν τετραετὴ φοίτησίν του ἐν τῷ Πολυτεχνείῳ καὶ τὴν μετέπειτα ἀπόκτησιν τοῦ διπλώματός του, νὰ ἐκτετελέσῃ πρωτότυπον ἐπὶ τούτῳ διατριβὴν.

Τέλος, πρέπει νὰ μνημονεύσω ὅτι ὑπάρχει καὶ Σχολὴ ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ: ἡ Ecole Centrale τῶν Παρισίων, ἡ ὁποία παρέχει γενικὴν μόρφωσιν τεχνικὴν καὶ χημικοτεχνικὴν εἰς ὅλους τοὺς τροφίμους της κατὰ τὰ δύο πρῶτα ἔτη καὶ εἰδίκευσιν εἶτα ἐν τῷ οἰκείῳ κλάδῳ, εἰς δὲ ὁ σπουδαστὴς θέλει νὰ ἐπιδοθῇ κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος. Ἀυτονόητον ὅμως τυγχάνει ὅτι ἡ μεγάλη Σχολὴ αὕτη, ἡ περιποιούσα τιμὴν εἰς τὴν ἀνωτάτην τεχνικὴν ἐκπαίδευσιν τῆς Γαλλίας, δέχεται τοὺς τροφίμους της κατόπιν διαγωνισμοῦ, εἰς δὲ νὰ προσέρχονται οἱ ἀρρασκευασθέντες ἤδη εἰς τὰς προπαρασκευαστικὰς σχολὰς ἢ καὶ τὰ Λύκεια, εἰς ἃ ἐσπούδασαν τὰς φυσικομαθηματικὰς ἐπιστήμας καὶ ἡσκήθησαν ἐν αὐταῖς ἐπὶ διετίαν τουλάχιστον, ὥστε αἱ γνώσεις των ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὰς τῶν δευτεροετῶν περίπου σπουδαστῶν τοῦ ἡμετέρου Πολυτεχνείου.

Συμφώνως ὅθεν πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα, ὁ τὸ ἀπολυτήριον τοῦ γυμνασίου ἢ λυκείου φέρων μαθητὴς, ἐννοῶ, φυσικὰ, τὸν ξένον, ὅστις εἰς τὰ ἄρτια σχολεῖα τῆς πατρίδος του ἐδιδάχθη συστηματικῶς

καὶ εὐρέως τὰς θετικὰς ἐπιστήμας καὶ δὴ τὰ μαθηματικά, τὴν φυσικὴν καὶ τὴν χημείαν καὶ ἡσκήθη καλῶς ἐν ταῖς ἐπιστήμαις ταύταις ποικιλοτρόπως, ὁ μαθητὴς, λέγω, αὐτὸς δύναται νὰ ἐπιτύχῃ τὴν χημικὴν του μόρφωσιν εἴτε ἐν τοῖς Πανεπιστημίοις, ἐν οἷς θὰ διδαχθῇ τὴν καθαρὰν ἐπιστήμην καὶ τὴν ἔρευναν, χωρὶς νὰ σκέπτηται κατὰ ταύτην τοὺς οἰκονομολογικοὺς ὄρους, ὅφ' οὗς ἡ παραγωγή τῶν σπουδαζομένων σωμάτων θὰ ἐπιτελεσθῇ, ἀλλὰ νὰ στρέφῃ τὴν προσοχὴν του πρὸς τὴν ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας, εἴτε ἐν τοῖς Πολυτεχνείοις, ἐν οἷς ἡ οἰκονομικὴ πλευρὰ τοῦ μελετωμένου θέματος θὰ κατέχῃ τὴν πρωτεύουσαν θέσιν καὶ τοῦτο, διότι ἡ τεχνικὴ χημεία ἄρχεται διδασκομένη ἐν αὐτοῖς ἀπ' ἀρχῆς μὲ κατεύθυνσιν οἰκονομολογικὴν.

Βεβαίως σκοπὸς τῶν Πολυτεχνείων δὲν εἶναι ἡ ἐν αὐτοῖς μόρφωσις τῶν εἰδικότητων καὶ τῶν διευθυντῶν τῆς κινήσεως τῶν βιομηχανικῶν ἐργοστασίων, ἀλλ' ἡ διδασκαλία μαθημάτων, καταρτισθέντων δι' ἐπιλογῆς τῶν κοινῶν καὶ συνδυετικῶν στοιχείων τῶν καθ' ἕκαστα κλάδων τῆς χημικῆς βιομηχανίας καὶ διὰ κατατάξεως αὐτῶν εἰς ἐνιαῖον σύνολον, περιλαμβάνον τὰς χημικὰς, φυσικοχημικὰς, τὰς μηχανολογικὰς καὶ οἰκονομολογικὰς ἀπόψεις αὐτῶν, ὧν ἡ ἐκμάθησις νὰ δύναται νὰ παράσῃ εἰς τὸν σπουδαστὴν τὴν ἀκριβῆ ἀντίληψιν τῆς τεχνικῆς χημείας καὶ νὰ διδῇ εἰς αὐτὸν τὴν κατεύθυνσιν πρὸς ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων τῆς βιομηχανίας, ὥστε ἐφ' ὅρου ζωῆς νὰ παρατηρῇ πλέον ὁ τεχνικὸς χημικὸς τὴν εἰδικότητά του ἀφ' ὑψηλοτέρας σκοπιᾶς. Πολλὴ ὕλη δὲν παρέχεται καὶ οὐτε πρέπει νὰ παρέχεται αὐτῷ, ἀλλὰ μόνον πᾶν τὸ βασικὸν καὶ τοῦτο λεπτομερῶς καὶ ἐμπεριστατωμένως. Ἡ διδασκαλία πάντων τῶν κλάδων τῆς χημικῆς τεχνολογίας εἶναι ἀδύνατος, καθόσον οὐδεὶς καθηγητὴς ὑπάρχει, ὅστις νὰ δύναται νὰ ἔχη τὴν ἀνάλογον πείραν καὶ τὰς γνώσεις, ἵνα διδάξῃ τοὺς μαθητὰς του τὸ βιομηχανικὸν σύνολον, ἀλλ' οὐτε καὶ ὁ χρόνος τῶν σπουδαστῶν ἐπαρκεῖ πρὸς τοῦτο, οὐτε καὶ ἡ ἀφομοιωτικὴ ἱκανότης τῶν σπουδαστῶν τὸ ἐπιτρέπει.

*Ὅπως δὲ ποτε ὅμως καὶ ἂν θέλῃ νὰ μορφωθῇ χημικῶς ὁ ξένος ἀπόφοιτος τοῦ γυμνασίου, χρειάζεται 4 μὲν ἔτη διὰ τὴν ἀπόκτησιν πτυχίου, 5 δὲ ἕως 6 ἔτη κατὰ μέσον ὄρον, ἵνα γίνῃ διδάκτωρ. Καὶ ταῦτα μὲν ἰσχύουσιν εἰς γενικὰς γραμμάς, διότι ὑπάρχουσι καὶ ἐξαιρέσεις, ὡς πρὸς τὴν μόρφωσιν τῶν χημικῶν ὄλου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, ὧν ἡ ἐκπαιδευτικὴ διάκρισις στηρίζεται οὐχὶ εἰς τὴν στάθμην τῶν διδασκομένων μαθημάτων, διότι αὕτη εἶναι δι' ἀμφοτέρας τὰς τάξεις τῶν ἰδρυμάτων ἡ αὐτή, ἀλλ' εἰς τὴν κατεύθυνσιν. Αὕτη ὅμως ἡ διάκρισις τῶν χημικῶν δὲν σημαίνει καὶ ὅτι ὁ καθαρὸς χημικὸς δὲν δύναται νὰ ἐξελιχθῇ εἰς ἄριστον τεχνικὸν ἢ ὅτι εἰς κατ' ἐξοχὴν τεχνικὸς δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἄριστος θεωρητικὸς. Παραδείγματα ἔχομεν ἀφθονὰ πρὸ ἡμῶν. Ἐπίσης δὲν πρέπει νὰ νομίση κανεὶς ὅτι ἡ βιομηχανία χρειάζεται μόνον τεχνικοὺς χημικοὺς καὶ οὐχὶ καθαρῶς χημικοὺς. Ὁ Γερμανὸς καθηγητὴς Terres λέγει ὅτι αἱ βιομηχανικαὶ ἀνάγκαι εἶναι τοσοῦτον ποικίλαι, ὥστε ὑπάρχει θέσις διὰ τοὺς πάντας. Καὶ ταῦτα μὲν

ὡς πρὸς τὴν μόρφωσιν, τὴν παρεχομένην σήμερον εἰς τοὺς σπουδάζοντας τὴν καθαρὰν ἢ τὴν τεχνικὴν χημείαν.

Ὡς πρὸς τὴν ἀνάμειξιν τῶν χημικῶν εἰς τὰς διαφόρους ὑπηρεσίας τοῦ κράτους καὶ τὴν διοίκησιν αὐτοῦ, ἔχομεν νὰ σημειώσωμεν τὴν προσπάθειαν ἣν κατέβαλον μετὰ τὸ τέλος τοῦ μεγάλου πολέμου ἑκατὸν ἐπιφανεῖς μηχανικοί, μεθ' ὧν συνειργάζοντο καὶ χημικοί, ἐν Ἀμερικῇ, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν μηχανικὸν Χόαρτν Σκῳττ, πρὸς διαρρύθμισιν τῶν οικονομικῶν, ἐν γένει ζητημάτων τῆς χώρας των. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς μακρᾶς ἐρεῦνης των καὶ τὰ πορίσματα των συνώψισαν οἱ τεχνικοὶ οὗτοι, οἵτινες θεωροῦνται ὡς οἱ νεώτεροι Saint-Σιμονισταί, εἰς ἕν πρόγραμμα, οὗ τὴν ἐφαρμογὴν θὰ ἐπιδιώξωσιν, ὅταν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἔλθωσιν εἰς τὴν ἀρχήν. Πρόκειται περὶ τῶν τεχνικοκρατῶν, ἡ ἐμφάνισις τῶν ὁποίων ἐπὶ τῆς πολιτικῆς σκηνῆς εἶναι αὐτονόητον ὅτι, τό γε νῦν ἔχον, ἀποτελεῖ ἀπαρχὴν τῆς ὅλης κινήσεως, ἥτις σήμερον μὲν εὔρην ἤχῳ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἔδωκαν ἴσως ἀφορμὴν εἰς τὸν Soddy νὰ γράψῃ ἐν πολύτιμον βιβλίῳ περὶ τῆς περὶ τοῦ πλούτου συγχρόνου ἀντιλήψεώς του, αὐριον δὲ πιθανὸν νὰ εὔρῃ ὁπαδοὺς καὶ εἰς ἄλλας χώρας. Πάντως ἡ δημοσία ἐμφάνισις τοῦ τεχνικοῦ κόσμου, ζητοῦντος νὰ διευθύνῃ τὰ ἔργα του, διότι αὐτὸς εἶναι ὁ κατασκευαστὴς καὶ οὐχὶ οἱ σήμερον κατὰ κυριότητα ἰθύνοντες νομικοί, ἔδωκε λαβὴν νὰ σκεφθῇ ὁ πεπολιτισμένους κόσμος περὶ πολλῶν συναφῶν ζητημάτων, ὡς π.χ. περὶ τοῦ ὅτι εἶναι δίκαιον νὰ ὑπάρχωσι δικαστήρια ἐκ τεχνικῶν ἢ μεικτὰ τοιαῦτα, ἵνα κρίνωσι τοὺς τεχνικούς, ὅπως, ἄλλως, ὑπάρχουν στρατοδικεῖα διὰ τοὺς ἀξιωματικούς. Ἐὰν τοῦτο εἴχεν ἐπιτελεσθῇ, δὲν θὰ ἐβλέπομεν π. χ. τὸν συνάδελφόν μας Γαλόπουλον ἀδίκως καταταρνανούμενον ὑπὸ τῶν νομικῶν δικαστηρίων. Δὲν δυνάμεθα βεβαίως νὰ προεἰπώμεν, ἐὰν καὶ κατὰ πόσον οἱ τεχνικοὶ μετὰ τὴν μόρφωσιν ποὺ ἔχουν σήμερον, θὰ ἐπιτύχωσιν ἐν τῇ διακυβερνήσει τοῦ κόσμου, πάντως ὅμως εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι οἱ νομικοί, ἔτι δὲ πλέον οἱ δικηγόροι, ἀπέτυχον εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν κοινῶν, δημιουργήσαντες ὑπὸ τὸν σημερινὸν πολιτισμὸν, ὅστις εἶναι ἔργον κατὰ κυριότητα τοῦ τεχνικοῦ κόσμου, μίαν ἀποπνικτικὴν ἀτμόσφαιραν, ἰδίᾳ μετὰ τὸν πόλεμον, ἐν τῇ ὁποίᾳ οἱ ἄνθρωποι δὲν δύνανται νὰ ἀπολαύσωσι τῶν ἀγαθῶν τῶν προόδων, ἃς ἐσημείωσαν ἐπὶ παντὸς κλάδου αἱ θετικαὶ ἐπιστήμαι. Βεβαίως καὶ οἱ νομικοὶ εἶναι χρήσιμοι ἐν τῇ κοινῶνίᾳ, —καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου δὲν ἐννοῶ νὰ παρεξηγηθῶ—ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ συγχρονισθῶσιν ἐπιστημονικῶς καὶ νὰ μὴ ἐπιζητῶσι νὰ ἐπιβάλωσι τὴν νοστοπίαν των καὶ τὴν θέλησίν των ἐπὶ τῶν ἄλλων. Ἀλλὰ καὶ οἱ τεχνικοί, πρέπει νὰ προσθέσω, ἵνα δυνηθῶσι νὰ ἐπιτύχωσιν εἰς τὴν ἀνωτέρω σημειωθεῖσαν προσπάθειάν των, ἔχουσιν ἀνάγκην ἐπιπροσθέτων συμπληρωματικῶν γνώσεων, ἣν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, ἄλλως, ἀνεγνώρισαν ἐν τῷ συνεδρίῳ τῶν Γάλλων μηχανικῶν, μεθ' ὧν, φυσικὰ, συνειργάσθησαν καὶ οἱ χημικοὶ-μηχανικοί, τῷ λαβόντι χώραν ἐν Παρισίοις κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐκθέσεως καὶ μάλιστα χωρὶς κἂν νὰ γίνῃ ἐκεῖ λόγος περὶ τῶν

τεχνικοκρατικῶν ἀντιλήψεων τῶν Ἀμερικανῶν. Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος συνέδριον, ὅπερ διήρκεσεν ἐπὶ 8 ἡμέρας (21-29 Σεπτεμβρίου 1937), ὠργανώθη ὑπὸ τῆς ὁμοσπονδίας τῶν συνεταιρισμῶν (Fédération des Associations), ἑταιρειῶν καὶ συνδικάτων τῶν Γάλλων μηχανικῶν (F.A.S.S.F.I.) ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς Ἐνώσεως τῶν συνδικάτων Γάλλων μηχανικῶν καὶ πολλῶν ἄλλων ὁμάδων πρὸς μελέτην τῶν ὑλικῶν καὶ ἠθικῶν συνθηκῶν, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐξελίσσειται ἡ ὑπαρξὶς τῶν μηχανικῶν, μιᾶς μερίδος τῆς μέσης τάξεως ἐκ τῶν μᾶλλον μεμορφωμένων καὶ ἀφωσιωμένων εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς τόσον ἐν Γαλλίᾳ, ὅσον καὶ εἰς τὰς διαφόρους ἄλλας χώρας. (Ἐν τῷ συνεδρίῳ τούτῳ παρέστησαν καὶ ἐπιστήμονες μηχανικοὶ καὶ ἐξ ἄλλων χωρῶν καὶ ἰδίως ἐκ Γερμανίας). Δὲν προτίθεμαι νὰ δώσω ἐνταῦθα, καὶ τοῦτο ἐλλείψει χρόνου, περιλήψιν τῶν ὅσων ἐλέγχθησαν κατὰ τὸ συνέδριον ἐκεῖνο, ἅτινα εἶναι πάνυ ἐνδιαφέροντα διὰ τε τὴν Ἐνωσιν τῶν Ἑλλήνων Χημικῶν καὶ τὸ Τεχνικὸν Ἐπιμελητήριον, ὀφείλω ὅμως νὰ εἶπω τινὰ ἐκ τῶν λεχθέντων, τῶν ἀφορῶντων εἰς τὴν γενικότητα τῶν γνωμῶν, αἵτινες ἐπεκράτησαν, καὶ νὰ σημειώσω τὰς ἐπιπεφιλίδας, ὑφ' ἃς αἱ εὐχαὶ τοῦ συνεδρίου ἐν τέλει διετυπώθησαν. Οὕτως, ὁ κ. Luc, διευθυντὴς τῆς τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως, ὁ καὶ προεδρεύσας κατὰ τὴν ἐναρκτήριον συνεδρίασιν, ἔδειξεν ὅτι ἡ κυρία αἰτία τῶν διαταραχῶν, ἐξ ὧν ὑποφέρουσι διάφοροι χώροι, προέρχεται ἐκ τῆς παραγνώρισεως τῶν οικονομικῶν νόμων. Ὁ μηχανικὸς εἶπε, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς του, τῆς καθισταμένης συνεχῶς σπουδαιοτέρας ἐν τῇ συγχρόνῳ ζωῇ, πρέπει νὰ δύναται νὰ χρησιμοποιοῖ εὐρύτατα τὰ φῶτα τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας καὶ νὰ κατέχη τὴν ψυχολογίαν τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου, ὃν κέκληται νὰ διοικήσῃ.

Αἱ ἀνακοινώσεις τῶν συνεδρῶν, συνοδευθεῖσαι ὑπὸ συζητήσεως, ἐγένοντο εἰς 6 τμήματα καὶ περιελάμβανον τὰ ἐπόμενα θέματα: 1) Ὁ μηχανικὸς ἐν τῇ οἰκονομικῇ καὶ κοινωνικῇ ζωῇ (παραγνώρισις τοῦ τεχνικοῦ ἐπαγγέλματος πρὸς ὄφελος τῶν τραπεζιτικῶν, τῶν διοικητικῶν καὶ τῶν ἐμπορικῶν ἐπαγγελμάτων), ἐξέλιξις τῆς ὑλικῆς καὶ ἠθικῆς καταστάσεως τοῦ μηχανικοῦ κ.λ. 2) Ἡ μόρφωσις τοῦ μηχανικοῦ (πνευματικαὶ καὶ ἠθικαὶ ἱκανότητες, γενικὴ μόρφωσις, γνώσεις ἐπαγγελματικαί, κοινωνικαί, οικονομικαί, μόρφωσις τοῦ μηχανικοῦ πρὸ τῆς εισόδου του εἰς τὴν τεχνικὴν σχολὴν καὶ ἐντὸς αὐτῆς καὶ μετάβασις αὐτοῦ εἰς τὴν ἐπαγγελματικὴν ζωὴν. 3) Προστασία καὶ ὀργανώσεις τοῦ ἐπαγγέλματος (ὑπερπαραγωγή καὶ ἀνεργία, χρησιμοποίησις τῶν ξένων μηχανικῶν ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἀντιστρόφως, σχέσις τῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων τῶν μηχανικῶν πρὸς τὰς πατρωνικάς καὶ ἐργατικὰς ὀργανώσεις, ἰδρύματα ἀλληλοβοηθείας). 4) Οἱ μηχανικοὶ καὶ ἡ νομοθεσία (συμβόλαια ἐργασίας, ἀσφάλεια, συντάξεις, βιομηχανικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ ἰδιοκτησία, νομικὴ εὐθύνη). 5) Ἡ κοινωνικὴ δράσις τοῦ μηχανικοῦ (σχέσις τοῦ μηχανικοῦ πρὸς τὸ προσωπικόν, ἡ ἐκπαιδευτικὴ του δράσις. 6) Ἡ οἰκονομικὴ καὶ ἡ ἐκπαιδευτικὴ του δράσις. 6) Ἡ οἰκονομικὴ καὶ ἡ ἐκπαιδευτικὴ του δράσις.

Τέλος, δέον νὰ προσθέσω ὅτι κατὰ τὰς δύο τελευταίας συνεδριάσεις τοῦ συνεδρίου ὁ μὲν κ. Λέον

Guillet, membre de l'Institut και διευθυντής της Ecole-Centrale, υπεστήριξε, μεταξύ των άλλων, ότι η μόρφωση των μηχανικών θα έπρεπε να περιλαμβάνει συμπληρωματικές σπουδές. σχετιζόμενες ιδίως προς τὰς οικονομολογικές ἐπιστήμας και τὰς ξένας γλώσσας, ὁ δὲ κ. Boisseau, χημικός-μηχανικός, παρουσίασεν ὑπόμνημα συνθετικόν, ἐν τῷ ὁποίῳ εἶχε περιλάβει τὰ κύρια σημεῖα τῶν ὑποστηρικθεισῶν θέσεων ἐν τῷ συνεδρίῳ. Ἐν τῇ θέσει ταύτῃ νομίζω ὅτι ἔχω καθήκον νὰ ἐξάρω και ἐτέραν τινὰ προσπάθειαν πρὸς ἐπίδειξιν τῆς ἰκανότητος τοῦ τεχνικοῦ κόσμου, ταύτην πλέον καθαρώς ἑλληνικήν, προσπάθειαν καταβληθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος, ὅπερ παρουσίασε πρό τινων ἐτῶν, τῇ ἐμπνεύσει και φροντίδι τοῦ ἀγαπητοῦ συναδέλφου μου κ. Ν. Κιτσικῆ, τότε προέδρου αὐτοῦ, τὰ μεγάλα τεχνικά ζητήματα τῆς χώρας ὑπὸ μορφήν διαλέξεων, γενομένων ὑπὸ διαφόρων ἐπιλέκτων ὁμιλητῶν ἐνώπιον κυρίως τοῦ πολιτικοῦ κόσμου τῆς πατρίδος μας, ὅστις ἀσφαλῶς ἔλαβε τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσῃ, ἐν μέρει βεβαίως, τὴν τεχνικὴν γενικῶς διανόησιν και νὰ ἐκτιμῆσῃ ταύτην.

Καίτοι νομίζω ὅτι τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα και κυρίως τὰ ἐν τῷ συνεδρίῳ τῶν Γάλλων μηχανικῶν λεχθέντα εἶναι πλέον ἢ ἀρκετά, ὅπως δώσωσιν εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους Ἑλληνας συναδέλφους, εἰς τὴν Ἑνωσιν τῶν Ἑλλήνων Χημικῶν και εἰς τὸ Τεχνικὸν Ἐπιμελητήριον ἀφορμήν, ὅπως σκεφθῶσι, συζητήσωσι και ἀποφασίσωσιν ἐπὶ τῶν δύο βασικῶν σημείων, ἅτινα και ἀπετέλεσαν τὸ θέμα τῆς ὁμιλίας μου, τῆν μελλοντικὴν δηλονότι ἐκπαίδευσιν τῶν χημικῶν γενικῶς και τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν αὐτῶν, ἐν τούτοις, προκειμένου περὶ τῆς ἑλληνικῆς χημικῆς ἐκπαίδευσως, θὰ ἐπεθύμουν νὰ διατυπώσω τὰς προσωπικὰς μου ἀντιλήψεις ἐπὶ εἰδικῶν τινων σημείων, ἅτινα νομίζω ὅτι χρήζουσι παρ' ἡμῖν ἰδίας προσοχῆς. Ἐν πρώτοις φρονῶ ὅτι αἱ εἰσιτήριοι ἐξετάσεις εἰς τὰ ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα δεόν νὰ ᾖσιν πάνυ αὐστηραὶ ὡς πρὸς τὴν φυσικὴν και τὴν χημείαν. Δὲν βλέπω τὸν λόγον, δι' ὃν οἱ ἀπόφοιτοι τῶν γυμνασίων ἀναγκάζονται ἐπὶ ἐν ἔτος νὰ συμπληρῶσι τὰς γνώσεις των εἰς τὰ μαθηματικά και τὴν φυσικὴν και οὐχὶ εἰς τὴν χημείαν, ἵνα εἰσέλθωσιν εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον π. χ., ὅπου ἡ χημεία, παρὰ τὰς διαμαρτυρίας μου, δὲν ἐξετάζεται κατὰ τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις. Δεύτερον θεωρῶ ἀπαραίτητον, ὅπως ὁ χρόνος τῶν σπουδῶν ἀυξήθῃ κατὰ ἐν ἔτος, ὥστε οἱ μὲν ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ νὰ συμπληρῶσιν τὰς σπουδὰς των ἀνέτως, ὡς αὐτὰ ὑποδεικνύονται ἐν τῷ γαλλικῷ συνεδρίῳ, και μὲ λύσιν προβλημάτων τεχνικῶν και πρωτοτύπων, οἱ δὲ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ἔνθα δύνανται, διότι εἰς τὸ Πολυτεχνεῖον δὲν δύνανται, νὰ λάβωσι τὸ διδακτορικὸν των δίπλωμα, τῇ ὑποβολῇ πρωτοτύπου, κυρίως πειραματικῆς ἐργασίας. Τρίτον νομίζω ὅτι εἶναι σκόπιμον, ὅπως ἀμφοτέραι αἱ χημικαὶ Σχολαὶ συνεργασθῶσι πρὸς τὸν σκοπὸν παροχῆς ἐνιαίου τεχνικοχημικοῦ πτυχίου εἰς τοὺς μέλλοντας χημικούς και ἰδρύσεως κοινῆς χημικῆς βιβλιοθήκης, πλήρους, ἐνῶ, ἐξ ἄλλου, ἰσχυρίζομαι ὅτι εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ὑπάρχωσι και καθαροὶ χημικοί, ὧν αἱ γνώσεις νὰ

εἶναι κυρίως φυσικοχημικαί. Δὲν ἐννοῶ ποσῶς ὅτι ἡ τοιαύτη τῶν σπουδαστῶν μόρφωσις πρέπει νὰ γίνῃ εἰς βάρος τῆς ἀνοργάνου, τῆς ὀργανικῆς ἢ τῆς ἀναλυτικῆς χημείας και τῶν σχετικῶν ἀσκήσεων των, φρονῶ μόνον ὅτι ἡ φυσικοχημεία πρέπει νὰ ἔξῃ πρωτεύουσαν θέσιν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Ὡσαύτως νομίζω ὅτι ἡ στάθμη τῶν μαθηματικῶν και τῆς φυσικῆς πρέπει νὰ εἶναι ἀνωτέρα διὰ τοὺς τοιοῦτους πανεπιστημιακοὺς χημικούς, ὡς ἐπίσης νομίζω ὅτι εἶναι δι' αὐτοὺς ἀπαραίτητον, ὅπως ἐκπονοῦνται εἰς τὴν κατεργασίαν τῆς ὑάλου και εἰς λεπτοτεχνουργικὰς ἐργασίας, σχετιζόμενας πρὸς τὴν κατασκευὴν συσκευῶν. Ἐξ ἄλλου, φρονῶ ὅτι οἱ ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ σπουδάζοντες ἔχουσιν ἀνάγκην περισσοτέρας διδασκαλίας εἰς τὸ διοικητικὸν δίκαιον, εἰς τὰς οικονομολογικὰς ἐπιστήμας και εἰς τὴν λογιστικὴν και ὅτι πρέπει νὰ γίνωσιν ἐνήμεροι τῶν θεμάτων, τῶν σχετιζομένων πρὸς τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐργασίας και τῶν ἐργουστασίων.

Καὶ ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὴν μελλοντικὴν μόρφωσιν τῶν Ἑλλήνων χημικῶν. Ὡς πρὸς τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν των, δὲν ἔχω νὰ εἶπω ἄλλα, ἐκτὸς ἐκείνων, ἅτινα παρουσιάσθησαν ὡς εὐχαὶ ἐν τῷ ἐν Παρισίοις συνεδρίῳ τῶν μηχανικῶν και ἅτινα δύνανται αἰ ἐνδιαφερόμενοι και συνεργαζόμενοι ὀργανώσεις ἡμῶν νὰ γνωρίζωσιν ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ ἐκ τῶν πρακτικῶν αὐτοῦ. Πάντως ὁμως, πρέπει νὰ τονίσω ὅτι, πρὸς ἐπιτυχίαν πάσης εὐχῆς, ἦν ἡθελε τὸ Συνέδριον ἐκφράσει, εἴτε αὕτη ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν Ἑλλήνων χημικῶν, εἴτε και εἰς τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν αὐτῶν, ἀπαιτεῖται μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτοῦ ἀπόλυτος ὁμόνοια και ἀγαθὴ συνεργασία.

Μετὰ τὴν ὁμιλίαν τοῦ κ. Βαρούνη γίνεται πεντάλεπτος διακοπὴ τῆς συνεδρίας και ἀκολούθως δίδεται ὁ λόγος εἰς τὸν καθηγητὴν τῆς Φυσικοχημείας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Ἀθηνῶν κ. Γ. Καραγκούνην.

ΠΡΟΤΑΣΙΣ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ κ. Γ. ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗ ΠΕΡΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ἘΝ ἙΛΛΑΔΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΤΟΥ ΧΗΜΙΚΟΥ

Πρὸ ὀλίγων ἑβδομάδων ὑπέβαλον εἰς τὴν Φυσικομαθηματικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ὑπόμνημα, ἐκθέτων σκέψεις τινὰς ἐπὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκπαίδευσως τοῦ χημικοῦ ἐν Ἑλλάδι διὰ τοῦ ὁποίου παρεκάλουν αὐτὴν ὅπως αἰ προτάσεις αὐτὰ ἐγκριθῶσι και τεθῶσιν εἰς ἐφαρμογὴν. Ἡ σχετικὴ συζήτησις δὲν ἐγένετο εἰσέτι εἰς τὴν Φυσικομαθηματικὴν Σχολὴν.

Ἐπειδὴ τὸ θέμα τοῦτο ἀφορᾷ ὄχι μόνον τὴν Σχολὴν μας, ἀλλὰ γενικώτερον τοὺς χημικούς ἐν Ἑλλάδι, φρονῶ ὅτι δὲν θὰ ἦτο περιττὸν νὰ τεθῇ πρὸς συζήτησιν ἐνώπιον τοῦ Ἀ' Πανελληνίου Χημικοῦ Συνεδρίου ἵνα ἀκουσθῇ και ἡ γνώμη αὐτοῦ.

Τὸ ἐπίπεδον τῆς μορφώσεως τοῦ πτυχιούχου χημικοῦ ἐν Ἑλλάδι δύνανται νὰ καθορισθῇ ἐν ὀλίγοις ὡς ἑξῆς :

Ὁ πτυχιούχος τῆς Χημείας ἀπέρχεται τῆς Σχολῆς ἐν ἡ ἐφοίτησεν, ἐὰν ἐπιμελῶς ἡθελεν ἐκμεταλλεῖ-

θῆ τὰς εἰς αὐτὸν προσφερομένας δυνατότητας ἐκπαιδεύσεως, ὡς καλῶς κατηρτισμένος μαθητῆς, ὅστις ὁμῶς στερεῖται τελείως τοῦ ἐργαστηριακοῦ ἐκείνου αἰσθήματος ἀσφαλείας, τὸ ὁποῖον ἀποκτᾶται μόνον διὰ τῆς μακρᾶς καὶ μὲ ἰδίαν πρωτοβουλίαν ἐργαστηριακῆς ἐξασκήσεως. Ἡ ἔλλειψις ἐργαστηριακῆς πείρας τοῦ πτυχιούχου τῆς Χημείας, προερχομένη ἐκ τῆς ἔλλιπτος ἐξασκήσεώς του ἐν τῇ Σχολῇ, καθίσταται πρόδηλος ἅμα τῇ εἰσόδῳ του εἰς ἓν οἰονδήποτε βιομηχανικὸν ἢ καθαρῶς χημικὸν ἐργαστηριακὸν ἐπάγγελμα, ἔνθα οὗτος ἀντιμετωπίζει τὴν λύσιν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα μόνον διὰ τῆς ἐργαστηριακῆς πρωτοβουλίας δύνανται νὰ λυθῶσιν.

Τοῦτο παρουσιάζεται καὶ εἰς τὰς σχολὰς μας, χωρὶς ν'ἀποτελῆ βεβαίως μομφὴν δι' αὐτάς, διότι δύναται, ἂνευ ὑπερβολῆς νὰ λεχθῆ, ὅτι τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν κάμνει πᾶν τὸ δυνατόν ἵνα καταστήσῃ τὴν διδασκαλίαν ἀρτιωτέραν ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῶν οικονομικῶν μέσων, ἅτινα διαθέτει ἕκαστος τῶν ἐργαστηρίων. Πολὺ μᾶλλον ἢ ἔλλειψις αὕτη εἰς τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ φοιτητοῦ ὀφείλεται εἰς τὸ ἰσχύον διδακτικὸν σύστημα. Μέχρι σήμερον δὲν ἔχει καθιερωθῆ εἰς τὸ Πανεπιστήμιόν μας, ὅπως σχεδὸν εἰς ὅλα τὰ Πανεπιστήμια τῆς Εὐρώπης, ἡ ἐρευνητικὴ ἐργασία ὑπὸ μορφὴν διπλωματικῆς ἢ καὶ διδακτορικῆς διατριβῆς. Εἰς ὅλους ἐκείνους οἵτινες εἶχον τὴν εὐκαιρίαν καὶ εὐτυχίαν νὰ σπουδάσωσι Χημείαν εἰς Πανεπιστήμια τῆς Εὐρώπης, εἶναι πλέον ἢ γνωστὸν ὅτι ἡ πραγματικὴ ἐκμάθησις τῆς χημικῆς Ἐπιστήμης, δηλαδὴ τῆς τέχνης τοῦ χημικῶς πειραματίζεσθαι, συντελεῖται κυρίως εἰς τὸ διάστημα τῆς διδακτορικῆς διατριβῆς, ὁπότε ὁ φοιτητῆς ἔχει τὴν εὐκαιρίαν ἐρευνῶν, δηλαδὴ ἀναζητῶν τι τὸ πρωτότυπον, νὰ ἔλθῃ εἰς στενωτάτην ἐπαφὴν μὲ πλείστας ὕσας πειραματικὰς μεθόδους.

Τὸ Πανεπιστήμιόν μας ἀπὸ καιροῦ διήνυσεν ἐπιτυχῶς τὸ πρῶτον στάδιον, τὸ ὁποῖον διατρέχουν ὅλα τὰ Πανεπιστήμια, τούτέστι τὸ στάδιον τῆς καθαρᾶς καὶ μόνον διδασκαλίας. Εἶναι ἀπὸ καιροῦ ὄριμον νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὴν δευτέραν βαθμίδα τῆς ἐξελιξέως του, καθ' ἣν πρέπει νὰ καθιερωθῆ καὶ ἡ ἔρευνα ὡς ἀπαραίτητον ἐφόδιον τοῦ πτυχιούχου χημικοῦ. Τὸ Πανεπιστήμιον πρέπει νὰ συμβαδίσῃ μὲ τὴν ἐξέλιξιν τῆς ὅλης χημικῆς Ἐπιστήμης εἰς τὴν Ἑλλάδα, κυρίως τῆς χημικῆς βιομηχανίας, ἣτις σήμερον ἔχει ἀνάγκην χημικῶν, ἱκανῶν νὰ διεκπεραιώσωσι χημικὰ προβλήματα ἐρευνητικῆς φύσεως.

Διὰ τούτους λόγους αὐτοὺς ἡ πρότασίς μου εἶναι ὅπως ἡ σπουδὴ τῆς Χημείας ἐν Ἑλλάδι αὐξηθῆ κατὰ ἓν ἔτος. Εἰς τὸ διάστημα τοῦ ἔτους τούτου ὁ φοιτητῆς, ὁ ὑποστὰς τὰς μέχρι τοῦδε καθιερωμένας ἐξετάσεις, θέλει ἀναλάβῃ ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τῶν καθηγητῶν τῶν χημικῶν ἐργαστηρίων, τὴν ἐκτέλεσιν διπλωματικῆς τινος ἐργασίας ἐρευνητικοῦ περιεχομένου, ἣτις μετὰ τὸ πέρασ, θέλει ὑποβληθῆ εἰς τὴν Σχολὴν πρὸς ἔγκρισιν.

Διὰ τῆς ἐπιδόσεώς του εἰς τὴν λύσιν ἐρευνητικοῦ τινος θέματος θὰ ἐξοικειωθῆ εἰς τὴν χρῆσιν ξένης βιβλιογραφίας, θὰ κινηθῆ ἐν αὐτῷ ὁ ἐπιστημονικὸς του ζῆλος καὶ θ' ἀναπτυχθοῦν τὰ δημιουργικὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ὁ Ἑλληὴν ἀσφαλῶς κέκτηται. Θὰ ἦτο,

κατὰ τὴν γνώμην μου, τελείως ἄστοχον διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ χημικοῦ, ἐὰν γενομένης τῆς αὐξήσεως τῶν ἐτῶν σπουδῆς τῆς Χημείας, τὸ πρόσθετον ἔτος διετίθετο πάλιν διὰ διδακτικὴν ὕλην. Ἄς θέσωμεν τὸν τόνον εἰς τὴν ἔρευναν καὶ οὐχὶ εἰς τὴν μάθησιν, διότι ἡ Ἑλλάς χρειάζεται ἱκανοὺς ἐρευνητάς. Βεβαίως μὲ ἐνὸς ἔτους ἐρευνητικὴν ἐργασίαν δὲν διαμορφοῦται ὁ ἐρευνητής, ἀλλὰ τὸ ἔτος τοῦτο θὰ ἀρκέσῃ ἵνα δώσῃ εἰς αὐτὸν τὰς βάσεις διὰ τὴν περαιτέρω αὐτοῦ σταδιοδρομίαν καὶ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν νὰ ἐννοήσῃ τὴν σημασίαν τῆς ἐρέυνης διὰ τὴν χημικὴν ἐργασίαν.

Ἡ πρότασις τοῦ κ. Καραγκούνη γίνεται δεκτὴ ὁμοφώνως ὑπὸ τῶν Συνέδρων.

Α. Ἰουστινιανός. Φρονῶ ὅτι ἡ κυρία δυσχέρεια εἰς τὴν ὁποίαν θὰ προσκόψουν κατὰ τὴν συμπληρωματικὴν αὐτὴν ἐτησίαν ἐξάσκησιν εἶναι τὸ ζήτημα τῆς βιβλιογραφίας.

Σ. Καλογερέας. Ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως, ἦν ἔχω ἀπὸ τὰς εἰς τὴν Ἀμερικὴν σπουδὰς μου, ἐπιθυμῶ νὰ γνωρίσω ὅτι ὑφίσταται καὶ ἐκεῖ τὸ διδακτορικὸν δίπλωμα καὶ τὸ πτυχίον τοῦ Magister. Ἐπειδὴ ἡ αὐξήσις τῶν σπουδῶν κατὰ ἓν ἔτος θὰ συναντήσῃ δυσκολίας, προτείνω τὴν ἐξεύρεσιν τρόπου μετεκπαιδεύσεως κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας, ἣτις εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν τελειοποίησιν τῶν ἐπιστημόνων, ὡς ἀναλόγως γίνεται καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Ἐκεῖ ὑπάρχουν περιοδοὶ ἐνδιάμεσοι καθ' ἃς δύναται νὰ ἐκπαιδευθῆ ὁ ἐπιστήμων, δηλαδὴ 4 ἐξάμηνα, ἧτοι διδασκαλίαν δύο ἐτῶν δύναται νὰ τὴν παρακολουθήσῃ τις εἰς ἓν ἔτος.

Γ. Πανόπουλος. Κατὰ σύμπτωσιν, ὡς σπουδᾶσας καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἔχω ὑπ' ὄψιν μου καὶ τὰ δύο συστήματα τὰ ἰσχύοντα τὸσον ἐνταῦθα ὅσον καὶ εἰς τὴν ἀλλοδαπήν, ὡς δὲ ἀκόμη καὶ ἐκ τῆς πείρας μου ἔχω συναγάγει, νομίζω ὅτι τὸ κυριώτερον ζήτημα τῆς προπαιδεύσεως τοῦ μέλλοντος νὰ σπουδάσῃ Χημείαν, εἶναι ἡ καλὴ ἐκμάθησις τῶν μαθηματικῶν. Ἐκτὸς αὐτοῦ ἂν ρίψωμεν ἓν βλέμμα εἰς τοὺς σπουδάσαντας εἰς τὸ ἐξωτερικόν παρατηροῦμεν καὶ εἰς αὐτοὺς ἔλλειψις. Ὁ χημικὸς ἐνταῦθα, εἰς ὠρισμένας περιόδους, ἔφθασε νὰ γίνῃ σοφιστῆς, διότι δὲν ἐργάζεται εἰς τὸ ἐργαστήριον ὡς ἐπιβάλλεται, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν καρέκλαν τοῦ γραφείου του, ἀσκεῖ δὲ οὕτω τὸ ἐπάγγελμα τοῦ χημικοῦ μὲ διαφόρους σοφιστίας καὶ ὄχι μὲ σοβαρὰν ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν.

Προτείνω ὅπως ἐκτὸς τῆς αὐξήσεως τῆς φοιτήσεως κατὰ ἓν ἔτος καθορισθῆ ὑποχρεωτικὴ καὶ ἡ διδακτορικὴ διατριβὴ. Εἶναι ἀνάγκη ὁμῶς νὰ ἐνισχυθῆ ἡ θέσις τῶν ἀσκουμένων διὰ τῆς αὐξήσεως καὶ τοῦ βοηθητικοῦ καὶ διδακτικοῦ προσωπικοῦ καὶ τῆς οικονομικῆς ἐνισχύσεως τῶν ἐργαστηρίων ὥστε νὰ δύνανται νὰ πλουτισθοῦν ταῦτα δι' ἐπαρκῶν ὀργάνων καὶ δι' ὄλων τῶν συγχρόνων ἐπιστημονικῶν ἐφοδίων. Ἐπίσης τὸ ζήτημα τῆς ὑπάρξεως κοινοχρήστου βιβλιοθήκης πλουτισμένης διὰ τῶν συγχρόνων περιοδικῶν καὶ βιβλίων τὸ θεωρῶ οὐσιωδέστατον.

Σχετικῶς μὲ τὴν πρότασιν τοῦ κ. Καραγκούνη διὰ τὴν καθιέρωσιν τῆς διατριβῆς αὐτῆς, ὡς τὴν εἰσηγήθη, αὕτη ἰσχύει καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν.

Ἐκτός τῶν τεχνικῶν ἢ τεχνικοοικονομικῶν θεμάτων δέον νά δίδεται καί θέμα ἐρευνητικόν ἐκ τῆς καθαρᾶς χημείας εἴτε ἐκ τῆς βιομηχανίας πρὸς ἐπίλυσιν τεχνικῶν ζητημάτων. Καλῶς ἐφωδιασμένα ἐργαστήρια καί ἐνισχυμένα διὰ βοηθῶν καί ἐπιμελητῶν εἶναι τὸ βασικώτερον ζήτημα διὰ τὴν μόρφωσιν τοῦ χημικοῦ.

Α. Παπαδημητρίου, (Ἀντιπρόσωπος Συνδέσμου Μακεδονίας - Θράκης). Ἡ πρότασις τοῦ κ. Καραγκούνη ἀφεώρα τὴν τεχνικὴν κατάρτισιν ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ. Ἀντὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ νομίζω ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐνδιαφέρει περισσότερο εἶναι ἡ μόρφωσις ἐν τῷ ἐργοστασίῳ.

Γ. Καραγκούνης, Ὡς τεχνικὴν μόρφωσιν ἀκριβῶς τὴν ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ ἐννοῶ. Ἡ μόρφωσις διὰ τὴν βιομηχανίαν δὲν εἶνε δυνατὸν παρὰ νά εἶνε γενικὴ καὶ ἐγκυκλοπαιδική. Δὲν ἤμπορεῖ τὸ Πανεπιστήμιον νά διδῆι μόρφωσιν διὰ κάθε βιομηχανίαν.

Α. Σ. Κώνστας. Αἱ προτάσεις ὄλων μας συμπιπτουν ὡς πρὸς τὴν αὔξησιν τῶν ἐτῶν σπουδῶν ὥστε τὸ Συνέδριον ἐπικυρώνει τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Καραγκούνη. Οἱ ἀποκαλούμενοι ἐν Γαλλίᾳ Ingenieurs Chimistes εἶναι ἀπλῶς χημικοί. Ἀξίαν μελέτης θεωρῶ ἐπίσης τὴν πρότασιν τοῦ κ. Βαρούνης διὰ τὴν συγχώνευσιν τῶν πτυχίων ὡς ἐτέθη αὕτη.

Κ. Καββασιάδης. Ἐκ τῆς εἰσηγήσεως τοῦ κ. Καραγκούνη καὶ ἐκ τῆς γενομένης συζητήσεως φαίνεται ἀπαραίτητος ἡ συμπλήρωσις τῶν ἐτῶν σπουδῶν. Νομίζω ὅτι κατὰ τὸν χρόνον αὐτὸν τῆς συμπληρώσεως τῶν σπουδῶν θὰ πρέπη νά προστεθοῦν καὶ ἀνώτερα τεχνικὰ μαθήματα γενικῆς ἐφαρμογῆς.

Γ. Σταματάκης. Εἰς τὰς βιομηχανίας ὁ χημικὸς δὲν ἔχει οὔτε τὰ συνήθη χημικὰ ὄργανα οὔτε τὰ ἀπλούστερα τῶν βοηθητικῶν μέσων, ἐπ' εὐκαιρίᾳ δὲ τῆς παρουσίας συζητήσεως, νομίζω, ὅτι πρέπει νά προπαγανδίσωμεν διὰ τὴν ἴδρυσιν ἀρτίων χημικῶν ἐργαστηρίων εἰς τὰς βιομηχανίας.

Κ. Πατρικιᾶδης. Οὐχὶ ὀρθῶς ὁ κ. Κώνστας διετύπωσεν ὅτι οἱ Ingenieurs Chimistes εἶναι ἀπλῶς χημικοί. Τὸ Institut de Chimie ἐν Γαλλίᾳ δίδει τὸν τίτλον τοῦ Ingenieur Chimiste. Φαντάζομαι ὅτι ἡ πρότασις τοῦ κ. Καραγκούνη πραγματοποιουμένη θὰ συμπληρώσῃ τὴν τεχνικὴν μόρφωσιν τοῦ χημικοῦ. Οἱ φοιτηταὶ ἐδῶ δυστυχῶς δὲν γνωρίζουν βιβλιογραφικὴν ἔρευναν. Ἐν Γαλλίᾳ ἡ γνώσις τῆς βιβλιογραφίας θεωρεῖται πρωταρχική.

Γ. Καραγκούνης. Νομίζω ὅτι ὁ ἕνας χρόνος ὁ ὁποῖος πρέπει νά προστεθῆ, πρέπει νά καθιερωθῆ διὰ τὴν ἔρευναν καὶ μόνον καὶ νά μὴ φορτωθῆ ὁ φοιτητὴς μὲ τὴν ἐκμάθησιν καὶ διαφόρων ἄλλων πραγμάτων. Νομίζω ὅτι ἂν εἰς τὴν βιομηχανίαν δὲν ὑπάρχουν καλὰ χημεῖα καὶ δὲν δημιουργεῖται ἐργαστηριακὴ ἔρευνα τοῦτο συμβαίνει ἀκριβῶς διότι οἱ χημικοὶ δὲν βγαίνουν ἐρευνηταί, ὥστε νά δημιουργήσουν τὴν ἀνάγκην τῆς ἰδρύσεώς των.

Ν. Καρνῆς. Ὡς ὀρθῶς εἶπεν ὁ κ. Καραγκούνης ὁ χημικὸς δὲν πρέπει νά εἶναι μονοπλευρῶς κατηρτισμένος ἀλλὰ ἐξ ἴσου τεχνικῶς καὶ θεωρητικῶς. Ἡ πρότασις τοῦ κ. Καραγκούνη ἀνταποκρίνεται ἀπολύτως πρὸς τὰς ὑφισταμένας ἐν Ἑλλάδι ἀνάγκας

δεδομένου ὅτι ὁ χημικὸς ἐν τῇ βιομηχανίᾳ εἶναι ὑποχρεωμένος νά λύῃ ὅλα τὰ ἀναφυόμενα ζητήματα τόσον τὰ θεωρητικὰ ὅσον καὶ τὰ τοιαῦτα ἐφαρμογῆς.

Θ. Βαρούνης. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὑπάρχει διάκρισις εἰς τοὺς χορηγουμένους τίτλους. Ὁ τίτλος τοῦ Bachelor σημαίνει τὸν πτυχιούχον ἔκτος αὐτοῦ ὑπάρχει καὶ ὁ τίτλος τοῦ διδάκτορος.

Α. Δεληγιάννης. Νομίζω ὅτι ὅλα τὰ ἀνωτέρω λεχθέντα δύνανται νά συνοψισθοῦν εἰς τὴν ἀκόλουθον πρότασιν :

«Τὸ θέμα τὸ ὁποῖον μᾶς ἀνέπτυξαν πρὸ ὀλίγου οἱ καθηγηταὶ κ. κ. Βαρούνης καὶ Καραγκούνης δὲν τίθεται διὰ πρώτην φοράν εἰς συζήτησιν. Ἄν ἐξετασθῆ μόνον ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ἐξυψώσεως τῆς μορφώσεως τῶν μελλόντων νά γίνουσι χημικοί, τοῦτο ἀποτελεῖ ἐν ἐκ τῶν κυριωτέρων φροντίδων τῶν Σχολῶν μας. Οἱ ὁμιλήσαντες κ. κ. καθηγηταὶ δὲν ἀξιοῦν βεβαίως νά λάβῃ ἀποφάσεις τὸ Συνέδριον, ἀλλὰ νά ὠθήσουν τὸν χημικὸν κόσμον εἰς σκέψεις ἀφορώσας τὴν βελτίωσιν τῆς μορφώσεως τῆς ἐπερχομένης γενεᾶς. Ἡ τελικὴ πρότασις ἀνήκει εἰς τὰς Σχολὰς. Ἡ ἔκφρασις ὅμως γνωμῶν καὶ ἐπιχειρημάτων σημαντικῶς βοηθεῖ εἰς τὴν διατύπωσιν τῆς τελικῆς τῶν κατευθύνσεως.

Νομίζω ὅτι ἐν πρᾶγμα, ἐν δίδαγμα προκύπτει ἀπὸ τὰς συνεδρίας τοῦ Σώματος τούτου. Τὸ πρᾶγμα τοῦτο τὸ ἐκφράζω ὡς εὐχὴν πρὸς τὰς Σχολὰς μας, ἐκ τῶν ὁποίων πάντες ἡμεῖς ἐλάβομεν τὸ φῶς, καὶ εἶμαι ἀπολύτως πεπεισμένος ὅτι ἐκπροσωπῶ, δι' ὅσων λέγω, τὴν γνώμην τοῦ συνόλου τοῦ χημικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος, ὅχι μόνον ὅσων εἶχον τὴν χαρὰν νά ὑποδεχθῶμεν εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην, ἀλλὰ καὶ ἐκείνων, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ ἀνάγκη τῆς παραμονῆς των εἰς τὰς θέσεις των ὅπου ἐτάχθησαν δὲν τοὺς ἐπέτρεψε νά εὐρίσκωνται μεταξὺ ἡμῶν.

Ἡ εὐχὴ αὕτη συγκεντρώνεται εἰς μίαν λέξιν : Συνεργασία.

Ὅπως ἡμεῖς ἐδῶ οἱ χημικοὶ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ οἱ χημικοὶ τοῦ Πολυτεχνείου καὶ οἱ χημικοὶ τῶν Σχολῶν τῆς Ἀλλοδαπῆς συνήλθομεν εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην ἠνωμένοι καὶ ἀδελφωμένοι εἰς ἓν συμπαγὲς σῶμα ἵνα διὰ τῆς εὐσυνειδήτου ἐργασίας μας, ἀπὸ κοινοῦ καὶ δι' ὄλων μας τῶν δυνάμεων συντελέσωμεν εἰς τὴν ἐξυψώσιν τοῦ ἐπιπέδου τῆς χημικῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς χημικῆς βιομηχανίας εἰς τὴν Ἑλλάδα, οὕτω παρακαλοῦμεν καὶ τὰς Σχολὰς μας νά θέσουν τὰς βάσεις τῆς καλλιτέρας μορφώσεως τοῦ χημικοῦ τῆς αὔριον διὰ στενῆς συνεργασίας, ἵνα δυνηθῶμεν ν' ἀκούσωμεν μὲ ἱκανοποίησιν τοὺς μέλλοντας συναδέλφους νά μᾶς εἴπουν, ὅτι καὶ οἱ νέοι τῆς Σπάρτης ἔλεγον πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους των : Ἄμμες δὲ γ' ἐσσόμεθα πολλῶν κάρρωνες.

Μετὰ τὴν πρότασιν τοῦ κ. Δεληγιάννη διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ἐπὶ 10'.

Ἐπαναλαμβάνομένης τῆς συνεδριάσεως κατατίθεται ἡ ἀκόλουθος πρότασις τῆς κ. Μελαΐ-Ἰωαννίδη ἣτις γίνεται δεκτὴ.

«Τὸ Συνέδριον ἀποδεχόμενον τὴν πρότασιν τῶν καθηγητῶν κ.κ. Καραγκούνη καὶ Βαρούνη, ἐκφράζει

πρός τὰς Ἀνωτάτας Σχολὰς τὴν εὐχὴν, ὅπως προ-
στεθῆ ἡ πέμπτον ἔτος σπουδῶν εἰς ἀμφοτέρας τούτων
διὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἐρευνητικῆς ἔργασίας πρὸς συμ-
πλήρωσιν τῆς θεωρητικῆς καὶ ἐργαστηριακῆς μορφώ-
σεως τοῦ χημικοῦ».

Ὁ λόγος δίδεται ἀκολουθῶς εἰς τὸν κ. Ἀλβ. Ἰου-
στινιανόν, ὅστις ὡς εἰσηγητὴς ἀπὸ μέρους τῆς Ἐ-
νώσεως Χημικῶν Βιολόγων-Μικροβιολόγων ἀναγι-
νῶσκει τὴν ἀκόλουθον εἰσήγησίν του

ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ Κ. ΑΛΒ. ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Οὐδείς ἐξ ἡμῶν ἀγνοεῖ τὴν σημασίαν τῆς κα-
θιερώσεως συστηματικοῦ ἐλέγχου τῶν οὐσιῶν τοῦ
φυτικοῦ καὶ ζωϊκοῦ βασιλείου ἐκ τῶν ὁποίων ὁ ὄρ-
γανισμὸς μας ἀντλεῖ τὴν πρὸς συντήρησίν του ἀπα-
ραίτητον ἐνέργειαν.

Ἡ κατὰ τὰς στατιστικὰς ἀλματωδῶς αὐξανομένη
βιομηχανικὴ παρασκευὴ τῶν τροφίμων ἀφ' ἑνός, ἡ
ἐξαιρετικὴ σημασία ἦν κέκτηνται τὰ διάφορα συστα-
τικὰ καὶ ἡ ποιότης τούτων διὰ τὴν διατροφήν ἀφ'
ἑτέρου, εὐλόγως τυγχάνουν ὄλως ἰδιαιτέρας προσο-
χῆς καὶ θέτουν αὐτομάτως ἐπὶ τάπητος τὸ ζήτημα
τοῦ συστηματικοῦ ἐλέγχου αὐτῶν. Ἡ πληθὺς, ἀλλω-
στε, τῶν ἰσχυουσῶν διὰ τὴν ἐμπορίαν τῶν τροφίμων
σχετικῶν διατάξεων ὡς καὶ αἱ σχετικαὶ ἐγκύκλιοι
τῆς ἀρμοδίας κρατικῆς ὑπηρεσίας περὶ τῶν ὄρων οὓς
δέον νὰ πληροῦν τὰ εἰς τὴν κατανάλωσιν προσφερό-
μενα τρόφιμα μαρτυροῦν σαφῶς περὶ τῆς σημασίας
τοῦ ζητήματος τούτου.

Εἰς τὴν σύνταξιν τῆς παρούσης εἰσηγήσεως δὲν
προέβημεν ὅθεν ἵνα συστήσωμεν τὴν σημασίαν ἑνὸς
συστηματικοῦ ἐλέγχου τροφίμων, ἀλλὰ ἵνα τονίσω-
μεν κυρίως, ὅτι, παρ' ὅλας τὰς κειμένας διατάξεις
καὶ ἐγκυκλίους, ὁ ἔλεγχος τῶν τροφίμων ὑστερεῖ
παρ' ἡμῖν καὶ παρουσιάζει ἐλλείψεις τινάς, ὡς περι-
οριζόμενος οὐσιαστικῶς μόνον εἰς τὸν χημικὸν ἔλεγ-
χον τούτων, ἐνῶ ἔδει ὀλοκληρούμενος καὶ διὰ τοῦ
βιολογικοῦ τοιοῦτου νὰ ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὰς ση-
μερινὰς ἀπαιτήσεις τῆς δημοσίας Ὑγιεινῆς.

Τὸ ζήτημα ὅθεν τοῦ συστηματικοῦ ἐλέγχου τῶν
τροφίμων παρ' ἡμῖν δέον νὰ ἐξετασθῆ ἀπὸ δύο πλευ-
ράς: ἀπὸ τῆς καθαρῶς χημικῆς ἀφ' ἑνός καὶ ἀπὸ
τῆς βιολογικῆς ἀφ' ἑτέρου.

Ἴνα ἀποδειχθῆ ὅτι ὁ μὲν χημικὸς ἔλεγχος ἐν τῷ
τόπῳ μας παρουσιάζει εἰς ἕνια σημεῖα ἐλλείψεις τι-
νας, ὁ δὲ βιολογικὸς καθυστερεῖ εἰς μέγαν βαθ-
μόν, ἄς μοι ἐπιτραπῆ, ἐν πάσῃ δυνατῇ περιλήψει, νὰ
θίξω τὸ ζήτημα τοῦ ἐλέγχου ἑνός τῶν κυριωτέρων
τροφίμων, τοῦ γάλακτος, τῆς πηγῆς ταύτης τῶν
πολυτίμων διὰ τὸν ἄνθρωπον τροφίμων.

Ὡς γνωστόν, συμφώνως τῇ περιλήψει «περὶ τῶν
ὄρων οὓς δέον νὰ πληροῖ τὸ εἰς τὴν κατανάλωσιν
προσφερόμενον γάλα καὶ τοῦ καθορισμοῦ τῶν μεθό-
δων χημικῆς ἀναλύσεως αὐτοῦ», περιοριζόμεθα εἰς
τὴν ἐφαρμογὴν φυσικῶν καὶ φυσικοχημικῶν μεθόδων,
καταλλήλων πρὸς μέτρησιν μερικῶν συστατικῶν καὶ
γνωματεύομεν διὰ τὸ κανονικόν τοῦ προϊόντος διὰ

τῆς συγκρίσεως τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς χημικῆς
ἀναλύσεως πρὸς παραδεδεγμένας σταθεράς.

Εἶναι ὁμως ἐπίσης γνωστόν, ὅτι ἡ σύστασις τοῦ
γάλακτος δὲν εἶναι σταθερά, ἀλλ' ὅτι κυμαίνεται καὶ
ἐξαρτᾶται ἀπὸ πολλοὺς παράγοντας, ἐξ ὧν μερικοὶ
μὲν ἐπιδρῶν ἐπὶ τῆς ποσότητος, ἄλλοι πάλιν ἐπὶ τῆς
ποιοτήτος αὐτοῦ. Ἐάν λοιπὸν ταῦτα συμβαίνουν ἐκ
φύσεως πανταχοῦ, δὲν θὰ ἦτο τολμηρὸν νὰ παραδε-
χθῆ τις, ὅτι, εἰς μέρη ὅπου ἡ κτηνοτροφία δὲν ἔχει
εἰσέτι ὑποστῆ τὴν τελείαν τῆς ἐξέλιξιν, ἡ φυσιολο-
γικὴ αὕτη διακύμανσις τῆς ποσότητος συστατικῶν θὰ
κυμαίνεται ἐντὸς πολὺ εὐρυτέρων ὁρίων.

Ἐφ' ὅσον λοιπὸν ἐν τῷ γάλακτι ἔχομεν τοιοῦτο
προϊόν, τίθεται αὐτομάτως τὸ ἐρώτημα: Πῶς δυνά-
μεθα νὰ καθορίσωμεν κανονικὴν σύστασιν ἐφ' ὅσον
πρόκειται περὶ προϊόντος τοῦ ὁποίου ἡ σύστασις ἐκ
φύσεως παρουσιάζει διακυμάνσεις; Ἐνῶ ἐπὶ τοῦ πε-
δίου τῆς Χημείας ἰσχύει ὁ κανὼν τῆς ταυτότητος τῶν
σταθερῶν τῶν διαφόρων δειγμάτων, ἔχομεν ἐν τῷ
γάλακτι ἐν βιολογικὸν προϊόν ἐπὶ τοῦ ὁποίου δὲν
δυνάμεθα νὰ ἐφαρμόσωμεν μετὰ τῆς αὐτῆς αὐστηρό-
τητος πάντοτε τὸν νόμον τῆς χημικῆς πειθαρχίας.
Προκειμένου ὅθεν νὰ γνωματεύσωμεν ἐπὶ τῆς συστά-
σεως ἑνός βιολογικοῦ προϊόντος, ὡς εἶναι τὸ γάλα,
θὰ ἦτο σκόπιμον νὰ ἐβασίζαμεν τὴν γνωμάτευσίν
μας οὐχὶ ἐπὶ τῆς συγκρίσεως τῶν ἀποτελεσμάτων
τῆς χημικῆς ἀναλύσεως πρὸς τὰς ἰσχυοῦσας σταθε-
ράς, ὡς ἀνταποκρινόμενας εἰς δείγματα, ἀπὸ βιολο-
γικῆς ἀπόψεως, πολὺ παλαιότερων πρὸς ἡμᾶς ἐποχῶν,
ἀλλὰ διὰ τῆς παραβολῆς τῶν ἀποτελεσμάτων πρὸς
τιμὰς ἀνταποκρινόμενας εἰς τὰς σημερινὰς διακυ-
μάνσεις τῶν συστατικῶν τοῦ προϊόντος.

Ἐκτὸς τούτου καὶ ὠρισμένοι φυσιολογικαὶ κατα-
στάσεις τοῦ ζῴου δυνάμεναι νὰ προκαλέσουν ἀξο-
μειώσεις εἰς τὰς σταθεράς, δὲν λαμβάνονται ἐπαρ-
κῶς ὑπ' ὄψιν εἰς τὰς ἰσχυοῦσας ἐγκυκλίους.

Νομίζομεν ὅθεν ὅτι διὰ μιᾶς συστηματικῆς με-
λέτης τοῦ ζητήματος βασιζομένης ἐπὶ προσφάτων
στατιστικῶν δεδομένων εἶναι δυνατόν τοῦ λοιποῦ νὰ
ἀρθοῦν, μερικῶς τοῦλάχιστον, αἱ ἐνίοτε παρουσιαζό-
μεναι δυσχέρειαι κατὰ τὰς γνωματεύσεις.

Διὰ τῶν ἀνωτέρω ἠθελήσαμεν νὰ θίξωμεν μόνον
τὴν ἀνάγκην τῆς προσαρμογῆς τῶν ἰσχυουσῶν ἐγκυ-
κλίων πρὸς τὴν σημερινὴν ἑλληνικὴν πραγματικό-
τητα καὶ ἥτις προσαρμογὴ μόνον διὰ μιᾶς συστημα-
τικῆς στατιστικῆς μελέτης εἶναι δυνατόν νὰ δώσῃ
ἀποτελέσματα ἀνταποκρινόμενα πρὸς τὰς σημερι-
νὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐπιστήμης. Τοιοῦτοτρόπως θὰ
εἶναι ἐπίσης δυνατόν νὰ καθορισθοῦν εὐκολώτερον
καὶ οἱ ὄροι οὓς δέον νὰ πληροῦν καὶ τὰ κατ' ἐξοχὴν
ἑλληνικὰ τρόφιμα (φέτα κ.λ.)

Σχετικῶς ἤδη μὲ τὴν βιολογικὴν πλευρὰν τοῦ
ἐλέγχου τοῦ γάλακτος ἡ κατάστασις παρουσιάζεται
ἀκόμη ἐν εὐρείᾳ κλίμακι, ὡς ἦτο καὶ πρὸ πολλοῦ.
Ἄν καὶ ἡ σχετικὴ ἐγκύκλιος τοῦ Γενικοῦ Χημείου
τοῦ Κράτους ἀπαγορεύει τὴν προσφορὰν καὶ τὴν
πώλησιν γάλακτος οὔτινος ὁ βαθμὸς ρυπάνσεως,
προσδιοριζόμενος διὰ τῆς ἀναγωγικῆς δυνάμεως
αὐτοῦ, εἶναι τοιοῦτος, ὥστε ὁ ἀποχρωματισμὸς
τοῦ κυανοῦ τοῦ μεθυλενίου νὰ γίνεται πρὸ τῆς

παρελεύσεως δύο ώρων, εν τούτοις τὸ τοιοῦτον δὲν ἐφαρμόζεται. Ἐπὶ πενήκοντα δειγμάτων νωποῦ γάλακτος βουσταίου τῆς περιοχῆς Ἀμπελοκήπων ἄτινα ἐξήτασα ἐν τῷ Ἐργαστηρίῳ Ὑγιεινῆς τοῦ Πανεπιστημίου κατὰ τὰ ἔτη 1934-1938, οὐδέποτε ἀνεῦρον ἀριθμὸν μικροβίων μικρότερον τῶν 4.000.000 κατὰ κ. ἐκ., πολλάκις δέ, ἰδίᾳ κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας, ἄνω τῶν 20.000.000 μικροβίων κατὰ κ. ἐκ. Ἐκ τῶν δειγμάτων τούτων ποσοστὸν 59% παρουσίαζε καὶ στοιχεῖα μαστίτιδος.

Ὁ κίνδυνος ἐκ τῆς παραλείψεως τοῦ βιολογικοῦ ἐλέγχου εἶναι μεγάλος, λαμβανομένου δὲ ὑπ' ὄψιν ὅτι πλείστα ὄσα νοσήματα, κατ' ἐξοχὴν δὲ ὁ μελιταῖος πυρετὸς παρ' ἡμῖν (κατὰ τὸ ἔτος 1937 εἶχομεν 55 περιπτώσεις μελιταίου μόνον ἐν τῇ περιφερείᾳ Βόλου), μεταδίδονται διὰ τοῦ γάλακτος Ἐνταῦθα νομίζομεν ὅτι ἡ σχετικὴ ἐγκύκλιος δέον νὰ συμπληρωθῇ δι' ἐπιβολῆς τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ πλούτου τοῦ γάλακτος εἰς κολοβακτηρίδιον καθότι αὔξεις τῆς περιεκτικότητος τοῦ γάλακτος εἰς κολοβακτηρίδιον συνεπάγεται καὶ τὴν πιθανότητα τῆς συνυπάρξεως παθογόνων μικροβίων.

Τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα σαφῶς καταδεικνύουν τὴν παράλειψιν τοῦ βιολογικοῦ ἐλέγχου παρ' ἡμῖν καὶ ἀποδεικνύουν ὅτι κατὰ τὴν τελευταίαν τετραετίαν φέρεται ἐν μέρει πρὸς κατανάλωσιν γάλα χαρακτηριζόμενον κατὰ τὴν ἰσχύουσαν ἐγκύκλιον ὡς πολὺ κακῆς ἢ ἐξαιρετικῶς κακῆς ποιότητος. Τὸ πρῶτον μέτρον διὰ τοῦ ὁποίου κατὰ μέγα μέρος θὰ περιορισθῇ ὁ κίνδυνος, εἶναι ἡ συγκέντρωσις τοῦ προϊόντος εἰς σταθμοὺς ὅπου τοῦτο θὰ ὑποβάλλεται ὑποχρεωτικῶς εἰς παστερισμόν.

Εἰς τὴν ἐπιτυχίαν λοιπὸν τοῦ συστηματικοῦ ἐλέγχου τῶν τροφίμων θὰ συμβάλῃ δεόντως ἢ ἐπὶ νεωτέρων στατιστικῶν δεδομένων προσαρμογὴ τῶν ἰσχυουσῶν ἐγκυκλίων ἀφ' ἑνός, ὡς καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ προβλεπομένου μὲν ἀλλὰ μὴ ἐφαρμοζομένου βιολογικοῦ ἐλέγχου ἀφ' ἑτέρου.

Ἦδη ἄς μᾶς ἐπιτραπῇ νὰ ἐκθέσωμεν τοὺς λόγους εἰς τοὺς ὁποίους νομίζομεν ὅτι ὀφείλεται ἢ καθυστερήσεις τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ συστηματικοῦ ἐλέγχου τῶν τροφίμων παρ' ἡμῖν. Πρωτίστως εἰς τὴν ἄλλειψιν ἑνὸς ἐιδικοῦ προσωπικοῦ ἐφωδιασμένου μὲ ὄλας τὰς ἀπαραιτήτους πρὸς τοῦτο γνώσεις. Καὶ πράγματι διὰ τὸν συστηματικὸν ἔλεγχον τῶν τροφίμων ἀπαιτεῖται ἢ γνώσεις χημικῶν, βιολογικῶν, ἱστολογικῶν μεθόδων τὰς ὁποίας ἐλάχιστοι, ἂν μὴ οὐδεῖς, ἐκ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ μας ἐπιστημόνων κατέχει συγχρόνως. Ἀποτέλεσμα τῆς πικρᾶς ταύτης ἀληθείας εἶναι ὅτι βλέπομεν σήμερον ἕνα ζήτημα τοιαύτης κοινωνικῆς σημασίας νὰ συζητῆται ἀπὸ τῆς καθαρῶς ἐπαγγελματικῆς του πλευρᾶς καὶ νὰ καθυστερῇ μέχρις ὅτου ἐπὶ τέλους ἀποφασίσωμεν εἰς τίνος τὴν ἀρμοδιότητα ἀνήκει ὁ ἔλεγχος τῶν τροφίμων.

Οὕτω πολλοὶ διατείνονται ὅτι ὁ ἔλεγχος οὗτος εἶναι ἀποκλειστικῶς ἔργον τοῦ χημικοῦ, ἄλλοι πάλιν τοῦ ὑγιεινολόγου ἱατροῦ καὶ ἐν μέρει τοῦ κτηνιάτρου. Ἐπὶ τοῦ πεδίου τούτου ποιούμεν τὴν ἀρχὴν καὶ ὁμολογοῦμεν ὅτι ὡς σήμερον εἴμεθα κατηρτισμένοι ἡμεῖς οἱ χημικοὶ, δὲν κατέχομεν ὄλα τὰ ἀπαραί-

τητα ἐφόδια πρὸς τοιοῦτον ἔλεγχον. Ὁμολογοῦμεν τὴν ἀδυναμίαν μας καὶ συμβουλεύομεν τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τοὺς ἄλλους ἐπιστήμονας τοὺς προβάλλοντες σήμερον ἀρμοδιότητα ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Τίς ἐκ τῶν τριῶν τούτων ἐπιστημόνων, ὡς εἶναι οἱ κατηρτισμένοι ἐν τῇ χώρᾳ μας, εἶναι δυνατόν νὰ ἀποφανθῇ περὶ τῆς ποιότητος π.χ. ἑνὸς ἀλαντικοῦ; Ὁ μὲν χημικὸς θὰ ἀρκεσθῇ εἰς μίαν ὀργανοληπτικὴν καὶ χημικὴν ἐξέτασιν τούτου, ὁ ὑγιεινολόγος ἱατρός μόνον εἰς μίαν μικροβιολογικὴν, ὁ δὲ κτηνίατρος εἰς μίαν ἱστολογικὴν τοιαύτην.

Εἶναι ἀληθές ὅτι καὶ ἀλλαχοῦ τὸ ζήτημα τῆς ἀρμοδιότητος προὐκάλεσεν ἀτελειώτους συζητήσεις καὶ ἀγῶνας οἵτινες ὅμως ἔληξαν εἰς τὴν δημιουργίαν κλάδου ἐιδικῶν χημικῶν προικισμένων μὲ τὰ ἀπαραίτητα ἐφόδια διὰ τὸν συστηματικὸν ἔλεγχον τῶν τροφίμων. Ἡ δημιουργία τοιοῦτου κλάδου ἀποδεικνύει σαφῶς ὅτι ὁ κύριος ρόλος εἰς τὸν τοιοῦτον ἔλεγχον ἀνῆκει εἰς τοὺς χημικοὺς. Ἐκ τῶν τριῶν ἐνδιαφερομένων ἐπιστημόνων ὁ χημικὸς ἐθεωρήθη ὡς ὁ καταλληλότερος διὰ μίαν τοιαύτην εἰδίκευσιν καὶ εἰς αὐτὸν παρεδόθη τὸ ἐργαστηριακὸν μέρος τοῦ ἐλέγχου. Ὁ ἱατρός καὶ ὁ κτηνίατρος ἠρκέσθησαν εἰς τὴν ὑγειονομικὴν ἐποπτείαν κατὰ τὴν παρασκευὴν καὶ τὴν κατανάλωσιν τῶν τροφίμων.

Δυστυχῶς ὅμως, ἡμεῖς, ἀντὶ νὰ ἀναγνωρίζωμεν τὴν ἀδυναμίαν μας καὶ νὰ φροντίζωμεν διὰ τὴν ἐξεύρεσιν τοῦ τρόπου τῆς συμπληρώσεως τῶν γνώσεών μας, περιοριζόμεθα εἰς ἐπαγγελματικὸς ἀγῶνας, ὅπου μοιραίως θὰ κυριαρχήσῃ ὁ καλλίτερον ἐπαγγελματικὸς κατοχυρωμένος καὶ ὅστις ὅταν θὰ κατορθώσῃ τοῦτο θὰ εὑρεθῇ πρὸ ἑνὸς προβλήματος τοῦ ὁποίου δὲν θὰ γνωρίζῃ τὸν τρόπον τῆς λύσεως.

Νομίζομεν ὅτι πίπτει ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς σκοπιμότητος τοῦ παρόντος Συνεδρίου ὅπως ἢ Ἐνωσις Ἑλλήνων Χημικῶν, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὰ ἐπιστημονικὰ καὶ ἐπαγγελματικὰ ὀφέλη τοῦ κλάδου ἐκ τῆς δημιουργίας μιᾶς ἐιδικῆς ὑπηρεσίας συστηματικοῦ ἐλέγχου τροφίμων, εἰσηγηθῇ παρὰ τοῖς ἀρμοδίοις τὴν ἀνάγκην τῆς μελέτης τοῦ μέτρου τούτου.

Προκύπτει βεβαίως αὐτομάτως τὸ ζήτημα τῆς ἐξευρέσεως τοῦ καταλλήλου προσωπικοῦ. Ἐτονίσασμεν ἀνωτέρω, οὐχὶ πρὸς ἔπαινον τοῦ κλάδου μας, ὅτι οὕτω κατηρτισμένοι χημικοὶ δὲν ὑπάρχουν ἐν τῷ τόπῳ μας. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν δυνάμεθα νὰ ἀρχίσωμεν ἄλλως, ἄς ἐξεύρωμεν μεταξὺ τῶν χημικῶν τοὺς κατέχοντας τὰ περισσότερα τῶν ἀπαραιτήτων πρὸς τοῦτο προσόντων καὶ ἄς φροντίσωμεν νὰ τοὺς εἰδικεύσωμεν.

Ἐκφράζομεν τὴν εὐχὴν ὅπως τάχιστα δημιουργηθῇ ὁ ἀπαραίτητος πυρὴν μιᾶς τόσοσ ἀναγκαίας ὑπηρεσίας καὶ τοιαύτης κοινωνικῆς σημασίας. Τὰ ὀφέλη ἐκ τῆς δημιουργίας τοιαύτης ὑπηρεσίας θὰ εἶναι διὰ τὸν κλάδον μας τόσοσ ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ὅσον καὶ ἀπὸ ἐπαγγελματικῆς ἀπόψεως μεγάλα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν σὺν τῷ χρόνῳ τοποθετηθησομένων χημικῶν δὲν θὰ εἶναι εὐκαταφρόνητος. Μίαν ἰδέαν τούτου δυνάμεθα νὰ σχηματίσωμεν ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐν Γερμανίᾳ π.χ. ὑπάρχουν περὶ τὰ 120 ἱδρύματα ἀσχολούμενα ἀποκλειστικῶς μὲ τὸν ἔλεγχον τῶν

τροφίμων και άπασχολούντα σεβαστόν αριθμόν χημικών. Δέν θέλομεν νά ύποδείξωμεν, ώς συνήθως γίνεται, τήν κατ' αναλογίαν σύστασιν τοιούτων ίδρυμάτων παρ' ήμίν. Έάν όμως λαός 70 έκατομμυρίων διαθέτη 120 τοιαύτα ίδρύματα δέν είναι ούτοπία εάν νομίζωμεν ότι έν τώ τόπω μας θα ήδυναμέθα νά ίδρύσωμεν τουλάχιστον έν. Τά άλλα θα άκολουθήσουν κατ' ανάγκην.

Περαίνοντες τήν παρούσαν εισήγησιν θα ήθέλαμεν νά τονίσωμεν και τήν σημασίαν τής συμβολής του κοινου κατά τόν έλεγχον τών τροφίμων, καθόσον δέν είναι νοητός συστηματικός έλεγχος τροφίμων άνευ τής συστηματικής καταπολεμήσεως τής νοθείας.

Είναι γεγονός ότι μετ' ελάχιστου ενδιαφέροντος, παρακολουθείται παρά του πολλου κοινου ό διεξαγόμενος άγών τών αρχών κατά τών διαφόρων νοθευτών. Τουτό έν μέρει όφείλεται, άφ' ένός μόν εις τό ότι τά άποτελέσματα του άγώνος τούτου παρέρχονται ώς επί τό πλείστον άπαρατήρητα, άφ' έτέρου δέ εις τό ότι παραγνωρίζεται παρά του πολλου κοινου ή αξία μιās τοιαύτης καταπολεμήσεως.

Είναι ανάγκη λοιπόν όπως τό κοινόν διαφωτίζεται καταλλήλως επί ζητημάτων συναφών με τήν αξίαν, τόν έλεγχον, τήν έμπορίαν και ιδίως με τήν νοθείαν τών τροφίμων. Έπειδή ή συμβολή του χημικου εις μιαν τοιαύτην διαφώτισιν είναι μεγάλη, προτείνωμεν όπως ή Ένωσις τών Έλλήνων Χημικών επί τή ίδρύσει έν τώ τόπω μας Ραδιοφωνικου Σταθμου, ζητήση και φροντίση νά επιτύχη όπως τή παραχωρηθή ήμίσεια τουλάχιστον ώρα κατά μήνα δια διαφωτιστικής διαλέξεως επί θεμάτων σχετικών με τό άνωτέρω ζήτημα.

Γ. Πανόπουλος. Συγχαίρω τόν προλαλήσαντα δια τήν ώραίαν και μελετημένην εισήγησίν του. Η ολοκλήρωσις του έλέγχου τών τροφίμων άποτελεί πράγματι μιαν ανάγκην, μέγα δέ θα είναι τό κοινωνικόν όφελος τό όποίον θα προσπορισθώμεν έξ αυτής.

Κ. Μακρής. Θεωρώ ύποχρέωσίν μου ώς Προϊστάμενος τής Ένώσεως Χημικών Βιολόγων-Μικροβιολόγων νά ευχαριστήσω από μέρους τής οργανώσεώς μας τόν κ. Ίουστινιανόν, όστις τόσον προθύμως ανέλαβε και έπεξεργάσθη τήν άνατεθείσαν εις αυτόν εισήγησιν. Έκ τών παρατηρήσεων του κ. Ίουστινιανου, τών αναφερομένων εις τήν εισήγησίν του, δέν πρόκειται νά προκύψη μόνον κοινωνικόν όφελος, αλλά και ό κλάδος μας δύναται νά έξυπηρετηθή σημαντικώς.

Ο λόγος δίδεται άκολούθως εις τόν κ. Κ. Κουρκούταν, όστις αναγινώσκει τήν κάτωθι εισήγησιν του κ. Φ. Πασαγιάννη.

**ΠΡΟΤΑΣΙΣ Κ. Φ. ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗ
ΠΕΡΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ
ΠΡΟΣ ΤΕΛΕΙΟΠΟΙΗΣΙΝ
ΤΗΣ ΧΗΜΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ**

Τό γεγονός ότι άποτελούμεν τήν μοναδικήν χώραν τής Ύψηλιου, έν τή όποια έχει θεσπισθή ό Νόμος «περί αναγκαστικής προσλήψεως χημικών έν ταίς βιομηχανίαις» καταδεικνύει τρανώτατα πόσον οί πλείστοι τών βιομηχάνων του τόπου μας άγνοού-

σιν ότι, τήν τελειοποίησιν τής ποιοτικής και ποσοτικής άποδόσεως έν τή βιομηχανία επιφέρει ή επιστήμη δια του χημικου, τόσον προς όφελος του βιομηχάνου, όσον και τής Έθνικής Οικονομίας τής χώρας μας.

Λόγω τής νοτροπίας ταύτης του βιομηχάνου ό χημικός έστερημένος πάσης πρωτοβουλίας δράσεως έν τή αναπτύξει τής βιομηχανίας εύρίσκειται πρό του λυπηρου φαινομένου νά είναι ό τελευταίος άξων του τροχου έν τώ έργοστασίω και ό ρομπότ του βιομηχάνου.

Αί δυσάρεστοι συνέπειαι τής καταστάσεως ταύτης είναι αι εξής:

α') Αί βιομηχανίαι μας καθυστερούν πολύ τών ευρωπαϊκων από άπόψεως ποιότητος και βιομηχανικής άποδόσεως. Έάν δέ παρ' όλα ταύτα εύδοκιμούσι, τουτό όφείλεται εις τούς ύψηλους προστατευτικούς δασμούς. Ύπό τοιαύτας βεβαίως συνθήκας, τής πλημμελούς βιομηχανικής άποδόσεως και τών ύψηλων προστατευτικων δασμων, αι βιομηχανίαι μας καθίστανται, άφ' ένός μόν επισφαλείς έν περιπτώσει καθ' ήν άναγκασθή διεθνώς ή Σεβ. Κυβέρνησις νά μειώση τούς προστατευτικούς δασμούς, άφ' έτέρου δέ επιβλαβείς, κατά τουτό ότι, ό ελληνικός λαός ύποχρεούται νά πληρώνη άκριβά τήν ύποστήριξιν μιās έξχωρίου βιομηχανίας κινδυνευούσης νά παραμείνη άνευ έξελίξεως (διά τής μη τελειοποίησεως τών έγκαταστάσεων της και δια τής μη καλλιτερεύσεως τής ποιότητος και του βιομηχανικου κόστους) λόγω του ότι οί ύψηλοι προστατευτικοί δασμοί παρεμποδίζουν τόν εκ του έξωτερικου συναγωνισμόν.

β') Έτέρα δυσάρεστος συνέπεια τής καθυστερημένης νοτροπίας τών πλείστων βιομηχάνων είναι τό γεγονός ότι ύποφέρει όλόκληρος ό κλάδος τών χημικών, όστις εάν είχε πρωτοβουλίαν δράσεως, άφ' ένός μόν θα άνέπτυσσε και προήγαγεν έπιστημονικώς τήν βιομηχανίαν καθιστών ταύτην μιαν ήμέραν έφάμιλλον νά άντεπεξέλλη κατά του ευρωπαϊκου συναγωνισμού, άφ' έτέρου δέ, θα άνέπτυσσε τήν Έθνικήν Οικονομίαν τής χώρας μας. Τήν ως άνωθι περιγραφείσαν νοτροπίαν του βιομηχάνου, πρόξενον τόσων κακων εις τήν χώραν μας και εις τόν κλάδον μας, μόνον τό Κράτος δύναται νά αλλάξη δια σειράς νομοθετικων διαταγμάτων ώς τά έφαρμοζόμενα ήδη εις όλας τάς ευρωπαϊκάς χώρας. Είναι δέ βέβαιον ότι, ύπό τήν ήγεσίαν τής νυν Σεβ. Έθνικής Κυβερνήσεως θα έπιτευχθή εύκόλως τό τοιοϋτον άφου πεισθή αύτη ότι θα ώφεληθή ή Έθνική Οικονομία έξ αυτών.

Εις ήμάς τούς χημικούς ενάποκειται νά πείσωμεν τήν Σεβ. Κυβέρνησιν προτείνοντες σχέδια Νόμων βάσει τής κάτωθι μελέτης ήν έχω τήν τιμήν νά ύποβάλω εις τό Α' Πανελλήνιον Χημικόν Συνέδριον.

Προτείνω όπως ίδρυθή ύπηρεσία Έλέγχου Βιομηχανιών έν τώ Ύπουργείω Έθνικής Οικονομίας. Ο έλεγχος οϋτος θα έξασκήται ύπό δημοσίων υπαλλήλων χημικων και μηχανολόγων, θα περιλαμβάνη δέ τά κάτωθι τμήματα.

1) Τμήμα Έλέγχου τής λειτουργίας τών βιομηχανικων έγκαταστάσεων ώς και του βιομηχανικου κόστους.

Εἰς τὸν ἔλεγχον τοῦτον οἱ ὑπάλληλοι τοῦ Ὑπουργείου θὰ βοηθοῦνται καὶ καθοδηγοῦνται ὑπὸ τῶν χημικῶν τῶν ἐργοστασίων, οἵτινες χημικοὶ θὰ ὑποχρεοῦνται νὰ ὑποδεικνύουν εἰς τὸν Κρατικὸν ἔλεγχον ὑπευθύνως ὅλας τὰς ἐλλείψεις τῶν ἐγκαταστάσεων τῶν ἐργοστασίων ἐν τοῖς ὁποίοις οἱ τοῦ ὑπηρετοῦν ὡς καὶ τὸ βιομηχανικὸν κόστος τῶν προϊόντων.

2) Τμῆμα Μελετῶν καὶ Καθοδηγήσεων ἐπὶ τῆς καλλιτερέσεως τῶν ἐν λειτουργίᾳ ἐγκαταστάσεων καὶ τῆς βιομηχανικῆς ἀποδόσεως.

Εἰς τὸ Τμῆμα τοῦτο τοῦ Ὑπουργείου θὰ συγκεντροῦνται, ἀφ' ἑνὸς μὲν τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἐλέγχου τοῦ ὡς ἄνωθι Τμήματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅλαι αἱ μελέται τῶν χημικῶν τῶν ὑπηρετούντων ἐν ταῖς βιομηχανίαις ἐπὶ τῆς καλλιτερέσεως τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ τῆς βιομηχανικῆς ἀποδόσεως, ἀφοῦ δὲ ἐγκριθῶσιν αὗται ὡς ἐπωφελεῖς διὰ τὴν βιομηχανίαν θὰ ἐπιβάλλονται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου εἰς τοὺς βιομηχάνους πρὸς ἐφαρμογὴν.

Οἱ χημικοὶ τῶν ἐργοστασίων οἱ προτείνοντες τὰς ὡς ἄνωθι μελέτας θὰ ἀμείβονται, πλὴν τοῦ μισθοῦ των, μὲ ποσοστὰ ἐπὶ τῶν κερδῶν ἅτινα θὰ προκύπτωσιν ἐκ τῆς βελτιώσεως τοῦ βιομηχανικοῦ κόστους. Τὰ ποσοστὰ ταῦτα θὰ ὑπολογίζονται καὶ ἐπιβάλλονται εἰς τοὺς βιομηχάνους ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου.

Ἐκ τοῦ ὡς ἄνωθι προκύπτοντος κέρδους τῶν βιομηχάνων καὶ τῶν χημικῶν θὰ διατίθεται ἐν μέρει ὑπὲρ τοῦ Ταμείου Συντάξεως τῶν Χημικῶν.

3) Τμῆμα Μελετῶν ἐκμεταλλεύσεως καὶ βιομηχανοποιήσεως τῶν ἀπορριμμάτων καὶ ὑποπροϊόντων τῆς βιομηχανίας.

Εἰς τὸ τμῆμα τοῦτο θὰ συγκεντροῦνται καὶ θὰ ἐλέγχονται ἅπαναι αἱ μελέται αἱ ἐκπονούμεναι ὑπὸ τῶν χημικῶν τῶν διαφόρων ἐργοστασίων ἐπὶ τῆς ἐκμεταλλεύσεως ἢ βιομηχανοποιήσεως τῶν ἀπορριμμάτων καὶ ὑποπροϊόντων τῶν βιομηχανιῶν τῆς χώρας μας. Ἀφοῦ δὲ ἐγκριθῶσιν αὗται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου θὰ καθίσταται ὑποχρεωτικὴ ἢ ἐκμετάλλευσαι αὐτῶν εἴτε ὑπὸ ἑνὸς ἐκάστου ἐργοστασίου χωριστά, εἴτε ὑπὸ τοῦ συνόλου πλειόνων ἐργοστασίων παραγόντων ἀπορρίμματα καὶ ὑποπροϊόντα τοῦ αὐτοῦ εἴδους. Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ἕκαστον τῶν ἐν λόγῳ ἐργοστασίων θὰ ὑποχρεοῦται νὰ συμβάλλῃ εἰς τὰ ἔξοδα ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἀπορριμμάτων καὶ ὑποπροϊόντων ἀναλόγως τῆς παραγωγῆς του.

Ἡ ἀμοιβὴ τῶν χημικῶν, ὡς καὶ ἡ ἐνίσχυσις τοῦ Ταμείου Συντάξεως θὰ γίνονται κατὰ τὸν αὐτὸν ὡς ἄνωθι τρόπον.

4) Τμῆμα Ἐλέγχου ποιότητος καὶ χρησιμοποιοῦσεως τῶν ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἰσαγομένων προϊόντων, ἰδίως γαιανθράκων, ἀκαθάρτου πετρελαίου, μηχανελαίων, βενζίνης κ.λ. ἅτινα δαπανῶνται εἰς κολλοσιαιᾶς ποσότητος.

Ἡ δεκαετὴς πεῖρά μας περὶ τὸν καθαρισμὸν καὶ συντήρησιν τῶν ἀτμολεβήτων ἐν Ἑλλάδι μᾶς ἀπέδειξε τρανώτατα ὅτι, οἱ ἀτμολεβήτες λειτουργοῦν ὑπὸ τὰς κάτωθι πλημμελεῖς συνθήκας :

Τόσον λόγῳ τῆς σκληρότητος τῶν ὑδάτων τῆς χώρας μας ὅσον κυρίως λόγῳ τῆς ἐξ ἀγνοίας ἀμε-

λείας τῶν βιομηχάνων, οἱ ἀτμολεβήτες λειτουργοῦν μὲ λεβητόλιθον τοῦ ὁποίου τὸ πάχος κυμαίνεται μεταξὺ 3-20 χιλιοστῶν. Ὡς ἀποτέλεσμα τούτου ἔχομεν : α) ἐπὶ πλέον δαπάνην καυσίμου ἀνερχομένην εἰς 30-200%, διὰ τὴν προαναφερθεῖσαν περίπτωσιν, πληρωνομένην εἰς συνάλλαγμα, καὶ β) φθορὰν κολλοσιαιᾶν τῶν ἀτμολεβήτων πληρωνομένην ἐπίσης εἰς συνάλλαγμα.

Ἐν Ἑλλάδι εἰσάγονται ἐτησίως περίπου 1.200.000, τόννοι καυσίμου ὕλης δι' ἀτμολεβήτας. Ὡστε ἐὰν ὑπολογίσωμεν μόνον εἰς 20% τὴν συνολικὴν ἐπὶ πλέον δαπάνην τὴν προκύπτουσαν ἐκ τῆς προαναφερθείσης πλημμελοῦς λειτουργίας τῶν ἀτμολεβήτων θὰ ἴδωμεν ὅτι, ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας, ἡ ἑλληνικὴ βιομηχανία καὶ τὰ ἀτμόπλοια σπαταλοῦν εἰς συνάλλαγμα 250·300 ἑκατομμυρίων δραχμῶν ἐτησίως.

Ἐπιβάλλεται, ὅθεν, αὐστηρότατος ἔλεγχος τῆς λειτουργίας τῶν ἀτμολεβήτων διὰ τακτικότητος ἐπιθεωρήσεως τῶν ἀτμολεβήτων κατὰ τὸ ἀνοιγμα αὐτῶν Ὑπεύθυνος δὲ τῆς πλημμελοῦς αὐτῶν λειτουργίας θὰ εἶναι ὁ χημικὸς τῶν ἐργοστασίων ἢ ὁ μηχανικὸς τῶν ἀτμοπλοίων, οἵτινες θὰ ὀφείλουσαν ἐγκαίρως νὰ καταγγείλουν πᾶσαν ἀτέλειαν τῆς λειτουργίας.

Μηχανέλαια. Ἐκ τοῦ συνολικοῦ ποσοῦ τῶν ἐν Ἑλλάδι εἰσαγομένων μηχανελαίων τὰ 25% μετατρέπονται, μετὰ τὴν χρησιμοποίησιν αὐτῶν, εἰς καμμένα μηχανέλαια. Ταῦτα ὅμως καθαρίζονται καὶ ἐπεξεργαζόμενα ἐπιστημονικῶς, ἀποδίδουν 75% καθαρὰ μηχανέλαια ἀρίστης ποιότητος καὶ ἄνευ δέξυτης. Ἦτοι τὰ 20% τῶν ἐν Ἑλλάδι εἰσαγομένων μηχανελαίων δύνανται νὰ χρησιμοποιηθοῦν ἐκ νέου διὰ τὴν λίπανσιν ἀντὶ νὰ ἀπορρίπτονται ἢ νὰ καθαρίζονται ὑπὸ πρακτικῶν ἐπιχειρηματιῶν, οἱ ὅποιοι λόγῳ τοῦ πλημμελοῦς καθαρισμοῦ καὶ τῆς μὴ ἀφαιρέσεως τῆς δέξυτης (τοῦ θειικοῦ ὀξέος) καθιστῶσι ταῦτα ἀκατάλληλα πρὸς λίπανσιν καὶ λίαν ἐπιβλαβῆ διὰ τὰς μηχανάς, καθότι προξενοῦν ὀξειδώσεις καὶ ἐπομένως ἐπὶ πλέον δαπάνην συναλλάγματος πρὸς ἀγορὰν ἀνταλλακτικῶν προερχομένων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἐπιβάλλονται, ὅθεν, διὰ τὰ μηχανέλαια τρία τινὰ :

α) Αὐστηρότατος ἔλεγχος τῆς εἰς ποσὸν καὶ ποιὸν χρησιμοποίησεως τῶν μηχανελαίων, ἥτις χρησιμοποίησις δέον νὰ γίνεταί τῃ ὑποδείξει τοῦ Ὑπουργείου.

β) Αὐστηρὰ περισυλλογὴ τῶν καμμένων μηχανελαίων ὑπὸ τοῦ καταναλωτοῦ καὶ συγκέντρωσις αὐτῶν πρὸς ἐπεξεργασίαν ἐπιστημονικὴν γινομένην μόνον ὑπὸ χημικῶν. Ὁ καταναλωτὴς θὰ ὑποχρεοῦται νὰ ἐπιστρέφῃ ὑπὸ μορφήν καμμένων μηχανελαίων τὸ 1/4 τῆς εἰς μηχανέλαια καταναλώσεώς του.

γ) Ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτὸ Τμῆμα τοῦ Ὑπουργείου θὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τὸν καταναλωτὴν πᾶσαν ἐπιστημονικὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ μηχανελαίου ἢ ὁποῖα θὰ ἐπιφέρῃ τὴν ἐλάττωσιν τῆς καταναλώσεως αὐτοῦ.

Εἶναι ἀπολύτως βέβαιον ὅτι, ἡ κατανάλωσις τῶν ἐν Ἑλλάδι εἰσαγομένων μηχανελαίων θὰ περιορισθῇ εἰς τὸ 1/8 ἢτοι θὰ ἔχωμεν 66% οἰκονομίαν εἰς τὴν συνολικὴν κατανάλωσιν τῶν μηχανελαίων ἐν Ἑλλάδι

ἐὰν ἐφαρμοσθῶσιν αἱ προαναφερθεῖσαι ὑποδείξεις.

Ἐκ τῆς προκυπτούσης οἰκονομίας τῆς εἰσαγωγῆς τῶν μηχανελαίων, ὡς καὶ ἐκ τῶν κερδῶν τῆς βιομηχανίας τῆς δημιουργηθησομένης πρὸς καθαρισμὸν τῶν μηχανελαίων θὰ διατίθεται ἕν μέρος διὰ τὸ Ταμεῖον Συντάξεως Χημικῶν.

5) Τμῆμα Μελετῶν ἐκμεταλλεύσεως ἢ βιομηχανοποιήσεως τῶν ἀπορριμμάτων τῆς χώρας (ὡς λ.χ. οἰκιακῶν ἀπορριμμάτων, σφαγείων, ὑπονόμων κ.λ.).

Πᾶς χημικός θὰ ἐμπιστεύεται τὰς μελέτας του εἰς τὸ Τμῆμα τοῦτο τοῦ Ὑπουργείου τὸ ὁποῖον κατόπιν υἱοθετήσεως θὰ προκηρῶσση διαγωνισμὸν πρὸς ἐκχώρησιν τῶν ἐπιχειρήσεων τούτων εἰς ἑταιρείας προνομιακὰς καὶ ὑπὸ τὴν κρατικὴν προστασίαν καὶ ἔλεγχον.

Ὁ χημικός ὁ ἐκπονήσας καὶ καταθέσας τὴν μελέτην του εἰς τὸ Τμῆμα τοῦτο τοῦ Ὑπουργείου θὰ προστατεύεται ὑπὸ προνομίου καὶ θὰ ἔχη τὴν προτίμησιν διορισμοῦ ὡς τεχνικοῦ διευθυντοῦ τῆς ἐπιχειρήσεως μετὰ ἀπολαβὰς καὶ ποσοστὰ ἐπὶ τῶν κερδῶν ἐπιβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου.

Ἐκ τοῦ προκύπτοντος δὲ κέρδους τοῦ χημικοῦ καὶ τῆς βιομηχανικῆς ἐπιχειρήσεως θὰ διατίθεται ἕν μέρος διὰ τὸ Ταμεῖον Συντάξεως Χημικῶν.

6) Τμῆμα Μελετῶν ἐκμεταλλεύσεως ἢ βιομηχανοποιήσεως τοῦ λιγνίτου ὡς καὶ τῶν ἐκ τῆς χώρας μας ἐξαγομέων πρώτων ὕλων.

Πᾶς χημικός θὰ ἐμπιστεύεται τὰς μελέτας του εἰς τὸ Τμῆμα τοῦτο τοῦ Ὑπουργείου τὸ ὁποῖον κατόπιν υἱοθετήσεως θὰ προκηρῶσση διαγωνισμὸν πρὸς ἐκχώρησιν τῶν ἐπιχειρήσεων τούτων εἰς ἑταιρείας προνομιακὰς καὶ ὑπὸ τὴν κρατικὴν προστασίαν καὶ ἔλεγχον.

Ἡ ἀμοιβὴ τοῦ χημικοῦ ὡς καὶ ἡ ἐνίσχυσις τοῦ Ταμεῖου Συντάξεως θὰ γίνονται ὡς ἀνεφέρομεν ἕν τῷ προηγουμένῳ τμήματι.

Ὁ χημικός ἐκάστου ἐργοστασίου θὰ εὐθύνεται ἀπέναντι τοῦ κρατικοῦ ἐλέγχου διὰ τὰ κάτωθι :

α') Διὰ τὴν ὅσον ἔνεστι τελείαν λειτουργίαν τῶν βιομηχανικῶν ἐγκαταστάσεων καὶ διὰ τὸν συγχρονισμὸν αὐτῶν μετὰ τὰς ἐν Ἀλλοδαπῇ τοιαύτας.

β') Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν ἐπιστημονικῶν μεθόδων παραγωγῆς καὶ ἐπεξεργασίας αἵτινες νὰ ἐλαττώνουν τὸ βιομηχανικὸν κόστος.

γ') Διὰ τὴν ὅσον ἔνεστι τελείαν ἐκμετάλλευσιν τῶν ἀπορριμμάτων καὶ ὑποπροϊόντων τῆς βιομηχανίας ἐν τῇ ὁποίᾳ οὗτος ὑπηρετεῖ.

δ') Ὁ χημικός τοῦ ἐργοστασίου θὰ ὑφίσταται ἀσθηροτάτας κυρώσεις ἐν περιπτώσει καθ' ἣν συλλαμβάνεται μὴ τηρῶν τὰς πρὸς τὸν κρατικὸν ἔλεγχον ἀναληφθεῖσας ὑποχρεώσεις καὶ εὐθύνας. Ἡ ἐπίσης ἐὰν δὲν καταγγεῖλη ἐγκαίρως πᾶσαν μὴ συμμόρφωσιν τοῦ βιομηχάνου πρὸς τὰς ἀξιώσεις τοῦ ἐλέγχου.

Ἐχω τὴν πεποίθησιν ὅτι ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν προτεινομένων ὑπ' ἐμοῦ διὰ σχετικῶν Νομοσχεδίων θὰ ἐξυπηρετηθῇ οὐχὶ μόνον ἡ Ἐθνικὴ Οἰκονομία τῆς χώρας μας ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ κλάδος. Διότι τὰ προτεινόμενα, Κύριοι Συνάδελφοι, ἐφαρμόζονται ἤδη ἐν Εὐρώπῃ. Ἐὰν δὲ διὰ τῆς ἐπιμονῆς μας, κατορθώσω-

μεν νὰ ἐπιβάλωμεν ταῦτα ἔστω καὶ τμηματικῶς καὶ ἐν Ἑλλάδι θὰ ἐπιτύχωμεν :

α') Τὴν χειραφέτησιν τοῦ χημικοῦ ἀπὸ τὴν καθυστερημένην νοοτροπίαν τοῦ βιομηχάνου παρεχομένης αὐτῷ ἀπολύτου ἐλευθερίας καὶ πρωτοβουλίας δράσεως.

β') Τὴν δυνατότητα μιᾶς εὐσυνειδήτου ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων ὑπὸ τοῦ χημικοῦ ὡς ἐπιστήμονος ὑπευθύνου ἀπέναντι τοῦ Κράτους καὶ τῆς βιομηχανίας, τῆς ὁποίας ἡ ἐξέλιξις τῷ ἔχει ἐμπιστευθῆ. Τοιοῦτοτρόπως δὲ ἐξυψοῦται καὶ τὸ γόητρον αὐτοῦ ὡς παράγοντος ἀπαραιτήτου διὰ τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν Ἐθνικὴν Οἰκονομίαν τῆς χώρας.

γ') Τὴν ἐξεύρεσιν ἀφθόνων πόρων πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ προβλήματος τοῦ Ταμεῖου Συντάξεως καὶ Ταμεῖου Ἀσφαλίσεως καὶ ἀσθενειῶν, δυστυχημάτων κ.λ. Ὅλα δὲ αὐτὰ θὰ ἐπιτευχθῶσιν οὐχὶ διὰ φορολογίας τῆς ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας λειτουργούσης βιομηχανίας, ἀλλὰ διὰ φορολογίας ἐπὶ τῶν κερδῶν, τὰ ὁποῖα θὰ ἀποφέρωμεν ἡμεῖς οἱ χημικοὶ διὰ τῆς καλλιτερεύσεως τοῦ βιομηχανικοῦ κόστους τῆς ὑφισταμένης βιομηχανίας καὶ διὰ τῆς ἰδρύσεως νέων βιομηχανιῶν.

δ') Τὴν καλλιτέρευσιν τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ χημικοῦ εἰς βαθμὸν ὄλως ἐξαιρετικόν. Διότι θὰ ἐπιτύχωμεν τὸ μὲν ἀπορρόφησιν πληθώρας χημικῶν ὑπὸ τοῦ Κρατικοῦ Ἐλέγχου βιομηχανίας, ἣτις θὰ καταστήσῃ τὴν ζήτησιν ἀνωτέραν τῆς προσφορᾶς, τὸ δὲ ὅτι ὁ χημικός τῶν βιομηχανιῶν, πλὴν τοῦ ἐπιδόματός του, θὰ ἔχη καὶ ποσοστὰ ἐπὶ πάσης καλλιτερεύσεως τοῦ κόστους τὴν ὁποίαν θὰ ἐπιφέρει.

ε') Ἐπὶ πλέον θὰ γεννηθῆ μέγας ζήλος εἰς τὸν χημικὸν νὰ ἐπινοῇ καὶ μελετᾷ τὴν ἴδρυσιν νέων βιομηχανιῶν διότι, ἀφ' ἑνὸς μὲν θὰ ἀνταμείβεται διὰ τοὺς κόπους του, ἀφ' ἑτέρου δὲ θὰ προστατεύεται ἡ πνευματικὴ αὐτοῦ μελέτη ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Παρακαλῶ τοὺς Κυρίους Συνέδρους, ὅπως υἱοθετοῦντες τὰ προτεινόμενα καταβάλλωσιν ἀπὸ κοινοῦ μεθ' ἡμῶν πᾶσαν προσπάθειαν, συντάσσοντες δὲ λεπτομερῆ Νομοσχέδια ἐπὶ τῇ βάσει τῶν προτεινομένων ἐν τῇ παρουσίᾳ εἰσηγήσει, ὑποβάλλωσι ταῦτα, εἰς τὴν Σεβ Κυβέρνησιν, μετὰ τὴν πεποίθησιν ὅτι θέλουσι γίνεαι δεκτὰ εὐμενῶς παρ' αὐτῆ καθ' ἣν στιγμὴν καταβάλλει τὴν προσπάθειαν διὰ τὴν εὐημερίαν τῆς χώρας μας.

Α. Σ. Κώνστας. Τὸ Συνέδριον πρόκειται ἀκριβῶς νὰ προτείνῃ μέτρα βελτιοῦντα τὴν κατάστασιν τοῦ κλάδου μας ὡς καὶ τὴν Ἐθνικὴν Οἰκονομίαν. Τὰ προτεινόμενα εἰς τὴν πρότασιν τοῦ κ. Πασαγιάννη μέτρα, εἶναι ἀντίθετα πρὸς τὰ κρατοῦντα σήμερον ἐν τῇ βιομηχανίᾳ καὶ πρέπει νὰ κριθοῦν πρὸς τὸ παρὸν ὡς ἀνεφάρμοστα.

ΧΗΜΙΚΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΚΑΙ ΚΡΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

Ὁ λόγος δίδεται ἀκολουθῶς εἰς τὸν ὑπὸ τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνεδρίου ὀρισθέντα εἰσηγητὴν ἐπὶ τοῦ δημοσιοῦπαλληλικοῦ καὶ τῶν κρατικῶν χημικῶν ἐργαστηρίων κ. Γ. Γεωργακόπουλον, Γεν. Γραμματέα τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Χημικῶν.

Γ. Γεωργακόπουλος. Δέν είναι δύσκολον νά ἐνοήση κανείς ποία εἶναι ἡ ἐργασία τήν ὁποίαν προσφέρουν εἰς τὸ Κράτος, τήν δημοσίαν οἰκονομίαν καί τήν κοινωνίαν οἱ χημικοὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι. Οὐδείς ἴσως ἄλλος κλάδος δημοσίων ὑπαλλήλων προσφέρει τόσας ὑπηρεσίας ὅσας προσφέρει ὁ κλάδος τῶν χημικῶν. Μία γενική ἀπαρίθμησις τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτῶν θά ἔπειθε καί τόν πλέον δύστροπον. Ἡ πραγματική δασμολογία θά ἦτο ἀδύνατος ἄνευ τῆς χημικῆς γνωματεύσεως καί ἑκατοντάδες ἑκατομμυρίων θά διέφευγον, ἡ φορολογία τοῦ οἴνοπνεύματος καί τοῦ ζύθου, ἀποδίδουσα ἐτησίως περί τὰ 350 ἑκατομμύρια, ἔχει ἀποκλειστικῶς καί μόνον ἀνατεθῆ εἰς τούς χημικούς, διὰ νά μὴ ἀναφέρω τόσας ἄλλας ἀκόμη βιομηχανίας τῶν ὁποίων ὁ ἔλεγχος τῆς παραγωγῆς θά ἦτο ἀνύπαρκτος ἄνευ τῆς βοήθειας τοῦ χημικοῦ.

* Ἄς ἀναλογισθῶμεν ποῖα εἶναι αἱ ὠφέλειαι καί ποῖα θά ἦσαν αἱ ζημίαι ἐκ τῶν κρατικῶν προμηθειῶν ἄνευ τοῦ καθορισμοῦ τῶν προδιαγραφῶν καί τοῦ ἐλέγχου ὑπὸ τῶν κρατικῶν χημικῶν ὑπηρεσιῶν τῶν παραλαμβανομένων. Εἰς τὰ κρατικά χημικά ἐργαστήρια ἐρεύνης ἔχει ἀνατεθῆ ἡ μελέτη τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων κατὰ μέγα μέρος καί ἐπίσης ἡ ἐφαρμογὴ ἐπιστημονικῶν μεθόδων διὰ τὴν καλλιτέρευσίν των, ὥστε ὄχι μόνον νά ἀνταποκριθοῦν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς χώρας ἀλλὰ καί ἐξαγωγή νά γίνῃ καί τὰ ξένα προϊόντα νά συναγωνισθῶμεν.

* Ἐκ τῆς μελέτης τοῦ ἐδάφους καί ἐκ τῶν πορισμάτων τῆς ἐδαφολογίας θά προέλθῃ ἡ αὐξησης καί ἡ καλλιτέρευσις τῆς παραγωγῆς καί ἐκ ταύτης ἀσφαλῶς ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τῆς αὐταρκείας εἰς δημητριακά διὰ τὰ ὁποῖα τόσον συνάλλαγμα κατ' ἔτος ἐκρέει. Ἐκ τῆς μελέτης τῶν μεταλλικῶν πηγῶν πολλὰ ἐπίσης ἐλπίζει τὸ Κράτος

* Ἡ προστασία τῆς κοινωνίας καί τοῦ τιμίου ἐμπορίου ἀπὸ νοθείας καί τῶν ἐπιβλαβῶν τροφίμων εἰς χεῖρας τῶν κρατικῶν χημικῶν ὑπηρεσιῶν ἔχει ἀνατεθῆ. Ἐκ τῆς νοθείας τοῦ γάλακτος καί μόνον, χιλιάδες βρεφῶν καί ἀσθενῶν θ' ἀπέθνησκον κατ' ἔτος. Διὰ τοῦ ἐλέγχου τῶν ἀλεύρων καί τοῦ ἄρτου ἐξασφαλίζεται ἡ καλλιτέρα ποιότης καί τὸ ἀνόθευτον τῆς κυριωτέρας τροφῆς τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

* Ἡ εὐθύνη τῆς ἐκτελέσεως ὄλων τῶν ἀνωτέρω εἰς γενικωτάτας γραμμάς ἀναφερθέντων σκοπῶν ἔχει ἀνατεθῆ μόλις εἰς 180 περίπου χημικούς τῶν κρατικῶν ὑπηρεσιῶν. Ὁ ἐλάχιστος οὗτος ἀριθμὸς τῶν χημικῶν, ἐργαζόμενος ἐντὸς ἐργαστηρίων οὐχὶ πλουσίως ἐφωδιασμένων εἰς ὄργανα καί ὕλικά καί με ἀτελεῖς ἐγκαταστάσεις κατορθώνει νά ἀνταποκρίνεται, με φθορὰν τῆς υγείας του, εἰς τὸν προορισμὸν δι' ὃν ἐτάχθη.

Πρὸς τὸ συμφέρον ὅθεν τοῦ Κράτους, τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας καί τῆς Κοινωνίας καί πρὸς ἀνακούφισιν τῶν τόσον δοκιμαζομένων συναδέλφων δημοσίων ὑπαλλήλων θά παρακαλέσω τὴν Σεβ. Ἐθνικὴν Κυβέρνησιν ὅπως λάβῃ μέριμναν :

1) Διὰ τὴν αὐξησην τοῦ προσωπικοῦ τῶν κρατικῶν χημικῶν ὑπηρεσιῶν ἵνα δυνηθῶσιν αὐταὶ καί ἐπιτελέσουν καλλίτερον τὸν προορισμὸν των.

2) Διὰ τὴν καλλιτέρευσιν τῶν ὄρων προσλήψεως,

εἰς τὸ Γεν. Χημεῖον τοῦ Κράτους καί τὰς ἄλλας ὑπηρεσίας, ὥστε οἱ χημικοὶ νά πρωτοδιορίζωνται με τὸν βαθμὸν τοῦ εἰσηγητοῦ ἴνα, με τὸν σχετικὸν αὐτόν μισθὸν, δύνανται, ἀφ' ἑνὸς μὲν νά καλύπτωσι τὰς στοιχειώδεις ἀνάγκας των, ἀφ' ἑτέρου δὲ νά εἶναι εἰς θέσιν νά ἐργασθῶσι καί ἐξελιχθῶσιν ἐπιστημονικῶς.

3) Νά ἀποδοθῆ εἰς τούς κρατικούς δημοσίους ὑπαλλήλους τὸ τεχνικὸν ἐπίδομα ἐφ' ὅσον εἶναι κατ' ἐξοχὴν τεχνικοὶ ὑπάλληλοι.

4) Νά κανονισθῆ ὁ χρόνος προαγωγῆς, ὥστε νά εἶναι δυνατὴ ἡ ἀνταμοιβὴ τῆς βαρείας ἐργασίας των εἰς ὠρισμένον χρόνον.

5) Ἐπειδὴ ζῶσιν εἰς ἀτμοσφαῖραν ἀνθυγιεινὴν καί πλήρη δηλητηριωδῶν ἀερίων, ἀτμῶν κ.λ. ὅσον οὐδείς ἄλλος ὑπάλληλος, ἐργάζονται δὲ ἐντατικῶς, σωματικῶς καί πνευματικῶς, καί γενικῶς λόγῳ τῆς φύσεως τῆς ἐργασίας των, ὅπως ἐλαττωθῆ τὸ ὄριον συμπληρώσεως ἐτῶν συντάξεως εἰς 25.

6) Νά πλουτισθοῦν τὰ χημικά ἐργαστήρια εἰς ὄργανα, ὕλικά καί βιβλία καί νά ἰδρυθοῦν εἰδικὰ ἐργαστήρια κατάλληλα διὰ τὸν προορισμὸν ἐκάστης ὑπηρεσίας, καθ' ὅσον εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὑστεροῦμεν πολὺ τῶν ἀντιστοιχῶν ὑπηρεσιῶν τῶν ἄλλων Κρατῶν, πρᾶγμα ποῦ ἀποβαίνει εἰς βᾶρος τῆς ποιότητος καί ἀποδοτικότητος αὐτῶν.

7) Ὅπως τὸ Ἀνώτατον Χημικὸν Συμβούλιον τὸ ὁποῖον ἐγένετο διὰ τὴν μελέτην τῶν χημικῶν ζητημάτων τῆς χώρας ἐνισχυθῆ διὰ τῆς εἰς αὐτὸ συμμετοχῆς τῶν διευθυντῶν καί τῶν ἄλλων κρατικῶν χημικῶν ὑπηρεσιῶν καί εὐρυνθῆ ἡ δικαιοδοσία του ὥστε νά ἀνταποκριθῆ εἰς τὸν σκοπὸν δι' ὃν ἰδρύθη.

Ταῦτα ἐν γενικαῖς γραμμαῖς νομίζομεν ὅτι πρέπει νά γίνωσιν ὑπὲρ τῶν χημικῶν τῶν κρατικῶν ἐργαστηρίων πρὸς ἀπόδοσιν τοῦ ἔργου των.

Εἰδικώτερον ἔχομεν νά διατυπώσωμεν ὠρισμένα παράπονα διὰ τινὰς συναδέλφους τὰ μέγιστα ἀδικουμένους. Οὗτοι εἶναι οἱ ἔκτακτοι ὑπάλληλοι χημικοὶ τοῦ Κεντρικοῦ Ἐδαφολογικοῦ Ἐργαστηρίου καί οἱ ἐπιμεληταὶ χημικοὶ τῶν Πρακτικῶν Λυκείων. Ὑπάρχουν ἀπὸ ὀκταετίας ἀκόμη χημικοὶ ὑπηρετοῦντες εἰς τὸ Ἐδαφολογικὸν Ἐργαστήριον τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας με ἡμερησίαν ἀποζημίωσιν 100 δραχμῶν, ἄνευ οὐδεμιᾶς βελτιώσεως καί χωρὶς νά ληφθῆ οὐδὲν μέτρον ὑπὲρ αὐτῶν. Οἱ ἔκτακτοι οὗτοι ὑπάλληλοι ἢ εἶναι ἀπαράτητοι, ὅπως ἡμεῖς πιστεύομεν καί ὅπως εἶναι βέβαιοι, ἀφοῦ τὸ Ὑπουργεῖον Γεωργίας τοὺς διατηρεῖ, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει πρέπει νά ληφθοῦν μέτρα βελτιώσεως τῆς θέσεώς των διὰ τῆς μονιμοποιήσεώς των καί τοῦ ὑπολογισμοῦ τοῦ χρόνου ὃν οὗτοι ὡς ἔκτακτοι διήνυσαν εἰς τὸ Ἐδαφολογικὸν Ἐργαστήριον, ἢ, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, νά ἀπολυθοῦν. Εἶναι ὅμως σπουδαιοτάτη ἡ συμβολὴ των εἰς τὴν Ἐδαφολογίαν, ἐὰν δὲ φύγουν, τρεπόμενοι εἰς τὴν βιομηχανίαν ἢ ἄλλους κλάδους, τοῦτο θ' ἀποβῆ ἀσφαλῶς ἐπιζήμιον τῆς προόδου τῆς ὑπηρεσίας.

* Ὡς πρὸς τούς χημικούς τῶν Πρακτικῶν Λυκείων παρακαλοῦμεν ὅπως οὗτοι ἐξομοιωθοῦν με τούς λοιποὺς καθηγητὰς τῆς Φυσικῆς ἐφ' ὅσον προέρχονται ἐκ τῆς αὐτῆς Σχολῆς, τοὺς ἀνατεθῆ δὲ ἡ διδασκαλία, πλὴν τοῦ μαθήματος τῆς Χημείας καί τῆς Ἐμπορευ-

ματολογίας, της οποίας έχει αναγνωρισθῆ ἢ σπουδαιότης, ὡς καὶ τῆς ὑγιεινῆς τῶν τροφίμων.

Α. Παπαδημητρίου, (Ἀντιπρόσωπος Συνδέσμου Χημικῶν Μακεδονίας - Θράκης, εισηγείται τὰ κατωτέρω ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος).

Δὲν πρόκειται σήμερον νὰ ἐξετάσωμεν ἐνταῦθα τὴν θέσιν καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν χημικῶν δημοσίων ὑπαλλήλων γενικῶς.

Διότι τὰ ζητήματα τῶν συναδέλφων αὐτῶν, ἀποτελούντων ἰδιότυπον τάξιν ἐν τῇ μεγάλῃ μας συναδελφικῇ οἰκογενεῖᾳ, ἐναπόκεινται εἰς τὴν στοργικὴν μέριμναν τῆς Σεβ. Κυβερνήσεως καὶ εἰς τὸ γενικώτερον ἐνδιαφέρον τῆς διὰ τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους τῆς χώρας.

Ἐπὶ τὰς ἀνάγκας τῶν χημικῶν δημοσίων ὑπαλλήλων εἰδικά, συνηφασμένα μετὰ τὴν ἰδιότητά των ὡς ἐπιστημόνων, ἀπὸ τῆς πλευρᾶς δὲ αὐτῆς νομίζομεν ὅτι μᾶς ἐπιβάλλεται νὰ τὰ ἐξετάσωμεν.

Ὁ κ. Εἰσηγητὴς ἐπὶ τοῦ δημοσιοὑπαλληλικοῦ ἐξέθεσε τὰς ἀπόψεις καὶ τὰς βλέψεις τῆς μερίδος αὐτῆς τῶν συναδέλφων.

Ἡ βελτίωσις γενικῶς τῆς θέσεώς των διὰ τῆς παροχῆς τοῦ τεχνικοῦ ἐπιδόματος, ὅπερ λόγῳ ἰδιότητος τοὺς ἀνήκει, ἀποτελεῖ μέτρον τόσον λογικὸν καὶ δίκαιον ὥστε νὰ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι εὐήκοον οὖς θὰ τεῖνῃ πρὸς αὐτὸ ἡ Ἐθνικὴ Κυβέρνησις.

Ὁ καθορισμὸς ὡς πρώτου βαθμοῦ τοῦ βαθμοῦ τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ ἡ ἐλάττωσις τοῦ συνταξίμου χρόνου ὑπηρεσίας ἀποτελοῦν βεβαίως αἰτήματα στοιχειώδη, ἐφ’ ὅσον ἄλλοι τεχνικοὶ ὑπάλληλοι τὸ πρῶτον προσλαμβανόμενοι ὑπὸ τοῦ Κράτους καταλαμβάνουν θέσιν ἀνωτέραν καὶ τοῦ εἰσηγητοῦ, αἱ δὲ συνθηκαὶ τῆς ἐργασίας τοῦ χημικοῦ φθεῖρουν καὶ καθιστοῦν ἀνίκανον τὸν ὀργανισμόν του πρὸς πᾶσαν ἐργασίαν πολὺ ἐνωρίτερον τοῦ σήμερον διὰ τὴν σύνταξιν ἀπαιτουμένου χρόνου.

Ἀλλὰ καὶ μᾶς ἄλλης εὐχῆς, ἐκφρασθείσης ὑπὸ τοῦ κ. Εἰσηγητοῦ, ἡ λογικότης καὶ τὸ δίκαιον εἶναι πασιφανῆ. Πρόκειται περὶ τῆς μονιμοποιήσεως τῶν ἐκτάκτων συναδέλφων τῶν ὑπηρετούντων ἀπὸ ἐτῶν πολλῶν εὐσυνειδήτως τὸ Δημόσιον, ἀπὸ ὀλοκλήρου πολλακίς ὀκταετίας, ὡς εἶναι οἱ ἑκτακτοὶ τοῦ Ἐδαφολογικοῦ Ἐργαστηρίου.

Τοῦτο ἀποτελεῖ νομίζομεν ἐπιβαλλομένην μέριμναν πρὸς αὐτοὺς ἀφιερῶσαντας τὰ ὠραιότερα ἔτη τῆς ἀκμῆς των εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ Δημοσίου, καὶ εἰδικοποιηθέντας εἰς μίαν στενὴν εἰδικότητα, ἣτις δὲν τοὺς ἐπιτρέπει νὰ ἀποβλέψωσι πλέον εὐχερῶς πρὸς ἄλλην κατεύθυνσιν.

Ὁ Σύνδεσμος Μακεδονίας-Θράκης ὀλίγας μόνον εὐχὰς ἔχει νὰ προσθέσῃ δι’ ἐμοῦ εἰς τὰς ἐκφρασθείσας ἤδη ὑπὸ τοῦ κ. Εἰσηγητοῦ.

1) Νὰ ἀναγνωρισθῆ ὡς συντάξιμος ἡ προϋπηρεσία τῶν ἐκτάκτων ὡς καὶ τῶν ὑφ’ οἵανδήποτε ἄλλῃν μορφήν ὑπηρετούντων χημικῶν.

2) Εἰς τοὺς χημικοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, τοὺς προϋπηρετήσαντας ἐν τῇ βιομηχανίᾳ νὰ ἀναγνωρισθῆ ἡ προϋπηρεσία αὕτη τοῦλάχιστον ὡς χρόνος συντάξιμος.

3) Νὰ θεσπισθῆ ἡ πρόσληψις γυναικῶν χημικῶν εἰς τὰς δημοσίας θέσεις.

4) Διὰ τοὺς μονίμους τῶν Ἐδαφολογικῶν Ἐργαστηρίων νὰ ληφθῆ πρόνοια ὥστε νὰ προάγωνται μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ διευθυντοῦ α’.

Ἐπιπλέον ὅμως καὶ μίᾳ ἄλλῃ τάξει συναδέλφων, Κύριοι Σύεδροι, οἱ ὅποιοι ὑφ’ ἡν σήμερον ὑπηρετοῦσιν μορφήν εὐρίσκονται εἰς μίαν διαρκῆ ἀβεβαιότητα διὰ τὸ μέλλον των.

Πρόκειται περὶ τῶν ὑπηρετούντων εἰς τὰ ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα, ὡς τοῦλάχιστον συμβαίνει εἰς τὰ πανεπιστήμια Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης. Οἱ συναδέλφοι οὗτοι ὑπηρετοῦν μετὰ πενταετῆ θητεῖαν ἀνανεουμένην ἐκάστοτε κατὰ τὴν ἀνεξέλεγκτον βούλησιν τοῦ προϊσταμένου των. Δι’ αὐτοὺς ὁ Σύνδεσμος Μακεδονίας-Θράκης ὑποβάλλει τὰς ἐξῆς δύο εὐχὰς :

1) Νὰ καταργηθῆ ὁ θεσμὸς τῆς πενταετοῦς θητείας καὶ νὰ μονιμοποιηθῶσι.

2) Νὰ αὐξηθῆ ἡ μισθοδοσία των καὶ νὰ προάγωνται ἀπεριορίστως.

Ν. Καρνής. Συμφωνῶ μετὰ τοὺς προλαλήσαντας μετὰ μίαν συμπλήρωσιν μόνον, ὅπως ρυθμισθῆ ἀναλόγως καὶ τὸ ζήτημα προαγωγῆς τῶν μονιμοποιηθησομένων. Ἐπίσης πρέπει νὰ τονισθῆ ὅτι ἐκτὸς τῶν ἐκτάκτων τοῦ Ἐδαφολογικοῦ Ἐργαστηρίου ὑπάρχουν εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας καὶ ἄλλοι χημικοὶ ὑπηρετοῦντες ἐπίσης ὡς ἑκτακτοὶ. Ὅπως π.χ. εἰς τὸ Χημικὸν Ἐργαστήριον Μονίμων Ὀδοστρωμάτων Ἐργαστηρίου Συγκοινωνίας, ὑπηρεσίαν ἀπαραίτητον ἣτις εἶναι γνωστὸν ὅτι προσφέρει πολυτίμους ὑπηρεσίας διὰ τὴν καλὴν κατασκευὴν τῶν ὁδῶν, ἔνθα ὑπηρετεῖ ἀπὸ ἐτῶν συνάδελφος ὅστις διατηρεῖται εἰς τὴν κατάστασιν τοῦ ἐκτάκτου. Ἐπίσης κρίνω ὅτι κακῶς ἔθεσε τὸ ζήτημα ὁ κ. Εἰσηγητὴς ὅτι ἐὰν δὲν χρειάζονται οἱ ἑκτακτοὶ νὰ ἀπολυθοῦν. Τοῦτο δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον ἔπειτα ἀπὸ τόσων ἐτῶν ἐργασίαν τὴν ὁποίαν ἔχουν εἰς τὰς ὑπηρεσίας αὐτάς.

Γ. Γεωργακόπουλος. Κακῶς ἀντελήφθη ὁ κ. Καρνής τὸ ζήτημα καθόσον οὐδόλως διὰ τῶν λεγομένων μου ἠννόουν τὸ τοιοῦτον.

Ν. Μάνθος. Οἱ χημικοὶ οἱ ὑπηρετοῦντες εἰς τὰς Ἐμπορικὰς Σχολὰς καὶ οἵτινες ὑπήγοντο μέχρι πρότινος εἰς τὸ Ἐργαστήριον Ἐθνικῆς Οἰκονομίας ἔχουν τὸν βαθμὸν τμηματάρχου α’, ἐνῶ οἱ χημικοὶ οἱ ὑπηρετοῦντες ἐν τῇ Μέσῃ Ἐκπαιδευσίᾳ ἔχουν τὸν βαθμὸν τοῦ εἰσηγητοῦ. Ἡδὴ ὁπότε ὅλη ἡ ἐκπαιδευσις ὑπάγεται εἰς τὸ Ἐργαστήριον Παιδείας θὰ παρουσιάζεται τὸ ἄδίκον νὰ ὑπάρχουν μισθολογικαὶ διαφοραὶ μεταξὺ συναδέλφων ἀπὸ τὴν αὐτὴν σχολὴν προελθόντων καὶ φοιτησαντων κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον, ἂν καὶ ὑπηρετοῦν εἰς τὸ αὐτὸ Ἐργαστήριον. Τοῦτο πρέπει νὰ διορθωθῆ. Ἐπίσης θεωρῶ ὀρθὸν ὅπως οἱ ἐν τῇ Ἐκπαιδευσίᾳ χημικοὶ ἐπιθεωροῦνται ἀπὸ χημικῶν καὶ ὄχι φυσικῶν ἐπιθεωρητῶν. Πρέπει ἐπομένως νὰ ἰδρυθῆ θέσις τοιαύτη ἐπιθεωρητοῦ Χημείας.

Ι. Ἀρφάνης, (Ἀντιπρόσωπος Συνδέσμου τῶν ἐν Ἠλείᾳ χημικῶν). Προτείνω ὅπως καθιερωθῆ ἡ μεταθεσις τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις δημοσίων ὑπαλλήλων χημικῶν ἐκ περιτροπῆς εἰς τὸ κέντρον διὰ λόγους μορφωτικούς.

Δ. Καρατζίνας. Ἀναγινώσκει τὴν κατωτέρω εἰσῆγησιν τῶν χημικῶν ἐπιμελητῶν Πρακτικῶν Λυκείων :

Εἰς τὰ Πρακτικά Λύκεια καὶ τὰς Σχολὰς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως ὑπηρετοῦσιν ἀρκετοὶ πτυχιούχοι τοῦ Χημικοῦ Τμήματος τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου. Μερικοὶ τούτων διορίσθησαν τὸ ἔτος 1921 ὡς δευτεροβάθμιοι καθηγηταὶ Φυσικῶν εἰς τὰ τότε ὑπάρχοντα Ἑλληνικά Σχολεῖα. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1924 διὰ νόμου ὑπεχρέωθησαν πάντες νὰ μεταταχθῶσιν εἰς τὰ Πρακτικά Λύκεια μὲ τὸν αὐτὸν βαθμὸν καὶ μισθόν, ὡς ἐπιμεληταὶ Χημείας. Εἰς τὰ αὐτὰ Σχολεῖα ὑπῆρχον καὶ ἐπιμεληταὶ Φυσικῶν, προαγόμενοι μετὰ πενταετη εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν εἰς πρωτοβαθμίους καθηγητὰς καὶ ἔπειτα εἰς διευθυντὰς, ἐνῶ οἱ ἐπιμεληταὶ χημείας κατεδικάσθησαν εἰς παραμονὴν ἐν τῷ αὐτῷ βαθμῷ ἐπὶ 10-15 ἔτη (μὴ ὑπάρχοντος σχετικοῦ Νόμου πρὸς προαγωγὴν) καὶ ὑπεχρέωθησαν νὰ βοηθῶσι τοὺς καθηγητὰς τῶν Φυσικῶν κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος τῆς Χημείας, μὴ ἐπιτραπείσης εἰς αὐτοὺς τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τούτου, ἂν καὶ εἶναι κατ' ἐξοχὴν τῆς ἐιδικότητός των.

Ἡ οὕτω δημιουργηθεῖσα κατάστασις ὄχι μόνον ἔθεσε τοὺς χημικοὺς εἰς μειονεκτικὴν θέσιν ἔναντι τῶν ἄλλων ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν, ἀλλὰ ἐμάρανε τὸν ζῆλον των καὶ ὑπῆρξε πρόξενος προστριβῶν μεταξὺ φυσικῶν καὶ χημικῶν.

Κατὰ τὸ ἔτος 1935 διὰ Νόμου οἱ ἐν τῇ Μέσῃ Ἐκπαιδεύσει ὑπηρετοῦντες χημικοὶ προήγοντο μέχρι τοῦ βαθμοῦ τμηματάρχου ἂν χωρὶς ὅμως καὶ πάλιν νὰ ἐπέλθῃ πλήρης ἐξίσωσις τούτων πρὸς τοὺς φυσικοὺς, οἵτινες ἐξηκολούθουν νὰ διδάσκουν τὴν χημείαν καὶ νὰ θεωροῦν τοὺς χημικοὺς ὡς βοηθοὺς των. Οὕτως ἡ θέσις τοῦ χημικοῦ ἐν τοῖς σχολείοις τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως καὶ ἰδίᾳ ἐν τοῖς Πρακτικοῖς Λυκείοις, κατέστη ἄκρως μειονεκτικὴ. Ἡ ἔλλειψις ἀφ' ἑτέρου στοιχειωδῶν τοῦλάχιστον ἐργαστηρίων ἐν τοῖς πλείστοις Πρακτικοῖς Λυκείοις καὶ ἡ κάλυψις τοῦ βαθμοῦ τῆς Χημείας ὑπὸ τῶν βαθμῶν Ἀνθρωπολογίας καὶ Γεωλογίας παρὰ τῶν φυσικῶν φέρουν τὴν χημείαν εἰς τὴν θέσιν τῶν δευτερευόντων μαθημάτων.

Πρὸς ἄρσιν τῶν ἀτόπων τούτων καὶ ἐπανόρθωσιν τῆς εἰς βάρος τῶν χημικῶν γενομένης ἀδικίας ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ Ἀ' Πανελλήνιον Χημικὸν Συνέδριον τὰς ἐξῆς προτάσεις τὴν ἐπιδίωξιν τῶν ὁποίων δεόν νὰ περιβάλλῃ τοῦτο διὰ τοῦ κύρους του :

α') Κατάργησιν τοῦ τίτλου τοῦ ἐπιμελητοῦ διὰ τοὺς ἐν τῇ Μέσῃ Ἐκπαιδεύσει ὑπηρετοῦντας χημικοὺς. Οἱ τὸ πρῶτον διοριζόμενοι νὰ ὀνομάζωνται ἀπλῶς δευτεροβάθμιοι καθηγηταὶ χημείας.

β') Προαγωγὴν τῶν χημικῶν μέχρι τοῦ βαθμοῦ διευθυντοῦ ἂν ὡς συμβαίνει καὶ διὰ τοὺς ἐν ταῖς Ἐμπορικαῖς Σχολαῖς ὑπηρετοῦντας χημικοὺς.

γ') Οἱ χημικοὶ οἱ ἔχοντες ἑξαετη ὑπηρεσίαν νὰ λάβωσι τὸν βαθμὸν τμηματάρχου β' οἱ δ' ἔχοντες 12ετη τὸν τοῦ τμηματάρχου α'.

δ') Τὸ μάθημα τῆς Χημείας ν' ἀνατεθῇ μόνον εἰς τοὺς πτυχιούχους τοῦ Χημικοῦ Τμήματος τοὺς ὑπηρετοῦντας ἐν τῇ Μέσῃ Ἐκπαιδεύσει.

ε') Τὸ μάθημα τῆς Χημείας νὰ θεωρηθῇ πρωτεῖον

δι' ὅλα τὰ Σχολεῖα Μέσης Ἐκπαιδεύσεως καὶ νὰ χωρισθῇ τῶν ἄλλων φυσιογνωστικῶν μαθημάτων, ὃ δὲ βαθμὸς εἰς τοῦτο νὰ μὴ συνυπολογίζεται μὲ τὸν βαθμὸν τῶν συγγενῶν μαθημάτων.

ζ') Αὐξησιν τῶν ὥρων διδασκαλίας τῆς χημείας εἰς 9 διὰ τὰς ἀνωτέρας τάξεις τῶν Πρακτικῶν Λυκείων (ὡς εἶχεν ἄλλοτε) καὶ εἰς 5 διὰ τὰς τῶν Γυμνασίων.

ζ') Αἱ ὄραι διδασκαλίας τῶν χημικῶν νὰ μὴ ὑπερβαίνωσι τὰς 18 διότι αὗται ἀπαιτοῦσιν ἄλλας 10 τοῦλάχιστον ὥρας προπαρασκευῆς ἐργαστηριακῆς καὶ εἰς περιβάλλον σημειωθῆτω ἐξόχως ἀνθυγιεινόν.

η') Αἱ ἐπιτροπαὶ ἐγκρίσεως βιβλίων Χημείας καὶ ἀναλυτικῶν προγραμμάτων διδασκαλίας Χημείας ν' ἀποτελῶνται ἀπὸ τοὺς ἐν τῇ Μέσῃ Ἐκπαιδεύσει ὑπηρετοῦντας χημικοὺς πτυχιούχους τοῦ Χημικοῦ Τμήματος.

θ') Χορήγησιν πιστώσεων, ὑπὸ τῶν σχολικῶν ταμείων, ἐπαρκῶν πρὸς ἴδρυσιν ἢ συμπλήρωσιν τῶν ἐργαστηρίων Χημείας.

ι') Συμπλήρωσιν τῶν κενῶν θέσεων ἐν τοῖς σχολείοις Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

ια') Ὅρισμὸν θέσεως ἐπιθεωρητοῦ Χημείας καταληφθησομένης ὑπὸ τοῦ προκρινόμενου ἐκ τῶν ὑπηρετούντων ἐν τῇ Μέσῃ Ἐκπαιδεύσει χημικῶν.

Α. Σ. Κώνστας. Δὲν πρέπει νὰ μᾶς καταλαμβάνῃ πλεονεξία καὶ νὰ ἐπιζητῶμεν τὴν διδασκαλίαν καὶ ἄλλων μαθημάτων, διότι τότε καὶ οἱ φυσικοὶ θὰ ζητήσωσι νὰ μᾶς ἐκτοπίσωσι ἀπὸ ἄλλα μαθήματα, τῆς ἀρμοδιότητός μας.

Γ. Τερμεντζῆς. Δὲν συμφωνῶ μὲ τὸν προλαλήσαντα διότι ὅταν ὑπάρχῃ ἀδικία δὲν ἔμπορεῖ νὰ ρίπτεται ἡ λέξις πλεονεξία. Ἡ ἐκλεγησομένη Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ θὰ καθορίσῃ τὸν τρόπον τῆς ἐργασίας ἐπὶ τῆς προκειμένης ὑποθέσεως.

Παρακαλῶ ὅθεν νὰ ψηφισθῇ τὸ ζήτημα τῶν ἐπιμελητῶν Πρακτικῶν Λυκείων χωρὶς νὰ εἰσελθῶμεν εἰς τὰς λεπτομερείας. Δὲν πρόκειται περὶ τῶν Γυμνασίων ὅπου συμφωνοῦμεν ὅτι μόνον φυσικοὶ πρέπει νὰ εἰσέρχωνται· διαφέρει τὸ ζήτημα διὰ τὰς Ἐμπορικὰς Σχολὰς καὶ τὰ Πρακτικά Λύκεια.

Δ. Καρατζίνας. Τονίζω καὶ πάλιν ὅτι ὑπάρχουν χημικοὶ οἱ ὁποῖοι προπαρασκευάζουν τὰ πειράματα διὰ τοὺς φυσικοὺς οἱ ὁποῖοι, μόνον αὐτοί, διδάσκουν τὸ μάθημα τῆς φυσικῆς καὶ τῆς χημείας.

Δ. Μίχας. Τὸ σημερινὸν Συνέδριον πρέπει νὰ φροντίσῃ ὅπως ὅλοι οἱ χημικοὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι ἐξομοιωθοῦν πρὸς τὰς διαβαθμίσεις καὶ τὰ κρατοῦντα διὰ τοὺς ὑπαλλήλους τοῦ Γενικοῦ Χημείου τοῦ Κράτους ὅποτε αἱ ὑφιστάμεναι διαφοραὶ ἀσφαλῶς θὰ ἐκλείψουν. Ἀπαραιτήτως δὲ πρέπει ὅλοι οἱ χημικοὶ δημόσιοι ὑπάλληλοι νὰ χαρακτηρισθοῦν ὡς τεχνικοὶ ὑπάλληλοι.

Περαιουμένης τῆς συζητήσεως ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ γίνεται ἀποδεκτὸν ὁμοφώνως ὅπως τὸ Συνέδριον ἐκφράσῃ τὴν εὐχὴν διὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἀνωτέρω περὶ δημοσίων ὑπαλλήλων προταθέντων καὶ ἰδίως διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς διαβαθμίσεως τῶν χημικῶν ἐπιμελητῶν Πρακτικῶν Λυκείων καὶ τὴν δικαιοτέραν διαρρύθμισιν τῆς θέσεως τοῦ χημικοῦ ὡς ἐκπαιδευτικοῦ.

ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΧΗΜΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

Ὁ λόγος δίδεται ἀκολουθῶς εἰς τὸν ὑπὸ τῆς Διοικουσης Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνεδρίου ὀρισθέντα εἰσηγητὴν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν ἰδιωτικῶν ἐργαστηρίων κ. Κ. Πατρικιᾶδην.

Κ. Πατρικιᾶδης. Τὰ ἰδιωτικὰ ἐργαστήρια διακρίνονται εἰς δύο κατηγορίας, εἰς τὰ ἀπάσχολούμενα εἰς καθαρῶς χημικὰς ἀναλύσεις καὶ εἰς τὰ ἐκτελοῦντα ἐν ταύτῳ καὶ μικροβιολογικὰς ἐξετάσεις. Ἐν Ἑλλάδι ἡ ἴδρυσις ἰδιωτικῶν χημικῶν ἐργαστηρίων ἤρχισε μόλις τῷ 1923, σχεδὸν συγχρόνως μὲ τὴν ἴδρυσιν τοῦ Κεντρικοῦ Χημικοῦ Ἐργαστηρίου τοῦ Ὑπουργείου Ἐσωτερικῶν. Ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου αὐτοῦ, ἰδρυθέντος ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Γ. Ματθαιοπούλου, ἐδόθη ἡ ἀφορμὴ ὅπως γίνῃ συστηματικώτερος ὁ ἐλεγχος τῶν τροφίμων καὶ εἰδῶν πρώτης ἀνάγκης, ὅστις ἄλλοτε ὑπῆγετο εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῶν ἀστυχημικῶν, οὐσιαστικῶς ὅμως ἦτο τελείως παρημελημένος. Παλαιότερον αἱ σπάνια ἰδιωτικὰ χημικὰ ἀναλύσεις ἐξετελοῦντο ὑπὸ φαρμακοποιῶν καὶ χημικῶν εἰς κρατικά καὶ ἐκπαιδευτικά κατὰ τὸ πλεῖστον ἐργαστήρια. Ἡ ἴδρυσις τοῦ Κεντρικοῦ Χημικοῦ Ἐργαστηρίου ὑπῆρξε συντελεστικὴ διὰ τὴν ἴδρυσιν τῶν ἰδιωτικῶν ἐργαστηρίων καὶ διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῶν ἐργασίων των. Ὑπῆρχεν ὅμως ἀκόμη κάποιον ἐμπόδιον ἀρκετὰ σοβαρὸν διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν ἰδιωτικῶν ἐργαστηρίων. Τὸ ἐξευτελιστικὸν τῶν τιμῶν τῶν ἀναλύσεων τῶν καταβαλλομένων συμφῶνως πρὸς τὸ ἐπίσημον κρατικὸν τιμολόγιον.

Αἱ τιμαὶ ἦσαν ἐξαιρετικὰ μικραὶ καὶ τοῦτο διὰ τὴν ἐξυπρέτησιν τοῦ κοινοῦ (!). Διὰ τοῦ δημοσιευθέντος τῷ 1929 ἐπισήμου κρατικοῦ τιμολογίου περιλαμβάνοντος τιμὰς λογικώτερας τοῦ προηγουμένου, ἦτοι ὑψηλοτέρας, ἡ κατάστασις ἐβελτιώθη καὶ προωθήθησαν αἱ ἐργασίαι τῶν ἰδιωτικῶν ἐργαστηρίων.

Ἐκτὸς τοῦ δημοσιευθέντος τιμολογίου καὶ ἡ ἔκδοσις νέων ἐγκυκλίων καθορίζουσάν τοὺς ὅρους ποὺ πρέπει νὰ πληροῦν τὰ εἰς τὴν κατανάλωσιν προσφερόμενα τρόφιμα καὶ εἶδη πρώτης ἀνάγκης ἐνίσχυσεν περισσότερο τὰ ἰδιωτικὰ ἐργαστήρια. Καὶ τὰ μέτρα ὅμως αὐτὰ δὲν ὑπῆρξαν ἐπαρκῆ διὰ νὰ ἱκανοποιήσουν τοὺς ἐργαστηριακοὺς χημικοὺς, οἱ ὅποιοι ἐκτὸς τῆς ἐπιστημονικῆς μορφώσεως καὶ τῆς πείρας των διαθέτουν καὶ ἀρκετὰ χρηματικὰ κεφάλαια διὰ τὴν ἴδρυσιν τῶν ἐργαστηρίων.

Ὑπάρχουν ἀκόμη σημαντικαὶ δυσχέρειαι διὰ τὴν προαγωγήν τῶν ἐργασιῶν τῶν ἰδιωτικῶν ἐργαστηρίων, ὥστε ταῦτα νὰ ἀποβοῦν ἀντάξια τοῦ προορισμοῦ των καὶ ἐφάμιλλα τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τοιούτων. Τοιαῦται δυσχέρειαι εἶναι ἡ εὐχέρεια μὲ τὴν ὁποίαν διὰ λόγους σκοπιμότητος καταφεύγουν ἀκόμη οἱ ἐνδιαφερόμενοι δι' ἀναλύσεις εἰς τὰ ἐργαστήρια τῶν ἀνωτάτων ἰδίως ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων καὶ τὰ ὅποια οὕτως ἀποβαίνουν ἐπὶ ζημίᾳ τῆς εὐρύσεως τῆς ἐπιστήμης οἱ ἐπαγγελματικοὶ ἀνταγωνισταὶ τῶν ἰδιωτικῶν ἐργαστηρίων καὶ μάλιστα οὐχὶ ἐπὶ ἴσοις ὅροις. Ἐπίσης ἡ μὴ εἰσέτι ἀναγνώρισις αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Κράτους, ὡς καὶ ἡ ἔλλειψις, γενικώτερον, νομοθεσίας ρυθμιζούσης τὰ τῆς λειτουργίας τῶν ἰδιωτικῶν

ἐργαστηρίων εἶναι παράγοντες σημαντικῶς ζημιούντες τοὺς ἐργαστηριακοὺς καὶ ἰδιώτας χημικοὺς.

β') Μικροβιολογικὰ ἐργαστήρια. Ἡ σημασία τῆς ἐργαστηριακῆς διαγνωστικῆς ἤρχισε νὰ γίνεταί εὐρυτέρα κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας καθ' ἃς καὶ αἱ βιοχημικαὶ μέθοδοι ἐβελτιώθησαν εἰς τοιοῦτον σημεῖον ὥστε ἡ συμβολὴ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν νὰ κρίνεται ἀναγκαία εἰς τὴν καθόλου διαγνωστικὴν τῶν διαφόρων νοσημάτων. Ἀπὸ τοῦ 1923 καὶ ἐντεῦθεν δύναται νὰ θεωρηθῇ κυρίως ὅτι ἐνεφανίσθησαν ἐν Ἑλλάδι οἱ χημικοὶ εἰς τὴν ἐργαστηριακὴν διαγνωστικὴν, μολοντί μεμονωμένως ἐξαίρεσις παρουσιάζονται ἤδη ἀπὸ τῆς πρώτης δεκαετηρίδος τοῦ παρόντος αἰῶνος. Τὴν ἐνεργὸν συμμετοχὴν τῶν χημικῶν εἰς τὴν ἐργαστηριακὴν διαγνωστικὴν ἀντίκρυσαν οἱ ἱατροὶ μικροβιολόγοι μὲ δυσμενὲς πνεῦμα καὶ ἐπέτυχον μάλιστα τὴν δημοσίευσιν κατὰ τὸ ἔτος 1925 ἀναγκαστικοῦ νόμου ἀποκλείοντος εἰς τοὺς χημικοὺς τὴν ἐκτέλεσιν καὶ αὐτῶν τῶν βιοχημικῶν ἀναλύσεων ἂν καὶ αὐταὶ ἀποτελοῦσι καθαρῶς ἰδικόν των ἔργον. Ἀπὸ τοῦ 1925 μέχρι τοῦ ἔτους 1935 ἐσυνεχίζοντο ἀπηνῶς αἱ διώξεις τῶν συναδέλφων τῶν ἀσκούντων τὴν ἐργαστηριακὴν διαγνωστικὴν, ἐνῶ ἐλευθέρως οἱ ἱατροὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ὀχλήσεως ἤσκουν τὴν ἀναλυτικὴν χημείαν ὑπὸ τὴν μορφήν τῶν διαφόρων βιοχημικῶν ἀναλύσεων. Μηνύσεις ἐπὶ μηνύσεων ἐγένοντο, διαπομπεύσεις διὰ τῆς ἀποστολῆς τοῦ χωροφύλακος καὶ τῶν λοιπῶν συμπαρομαρτούντων ἦσαν εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν. Ἀπὸ τοῦ 1934 ἡ Ἐνωσις Χημικῶν Βιολόγων· Μικροβιολόγων μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ νόμου 6129, παρέχοντος ὡς γνωστὸν τὴν ἄδειαν ἐκτέλεσεως ὑπὸ τῶν χημικῶν τῶν βιοχημικῶν καὶ μικροβιολογικῶν ἀναλύσεων, ἐπελήφθη μετὰ θέρμης τοῦ ζητήματος αὐτοῦ καὶ διὰ τῶν ἐνεργειῶν αὐτῆς, ἐν συνδυασμῷ καὶ πρὸς τὰς ἐνεργείας τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Χημικῶν, ἐπετεύχθη ὥστε νὰ βελτιωθῇ ἱκανοποιητικῶς ἡ κατάστασις διὰ τοὺς χημικοὺς. Τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας ἀνεγνώρισε πρῶτον κατ' Αὐγουστον τοῦ 1936 τὰ δίκαιά μας καὶ κατήρτισεν ἐπιτροπὴν ἐκ χημικῶν, ἱατρῶν καὶ φαρμακοποιῶν ἥτις ὡς γνωστὸν ἀπεφάνθη περὶ τῆς ἀπολύτου ἰσοτιμίας Βραδύτερον, τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1938, τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Ὑγιεινῆς ἐπιθυμοῦν νὰ ρυθμίση ὀριστικῶς τὸ ζήτημα αὐτὸ κατήρτισεν ἐπιτροπὴν νέαν εἰς ἣν μετέχουν ἀπὸ μέρους τῶν χημικῶν ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Χημικῶν, καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐνώσεως Χημικῶν Βιολόγων· Μικροβιολόγων. Αἱ ἐργασίαι τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς δὲν ἤρχισαν ὡς γνωστὸν ἀκόμη. Μὲ τὴν εὐκαιρίαν τοῦ Α' Πανελληνίου Χημικοῦ Συνεδρίου ἐκφράζομεν τὴν εὐχὴν ὅπως πρὸς ὀριστικὴν βελτίωσιν τῶν ἰδιωτικῶν ἐργαστηρίων καὶ τὴν ὀριστικὴν διευθέτησιν τῆς εἰδικότητος τοῦ μικροβιολόγου ἐπιδιωχθῶν τὰ ἀκόλουθα :

α') Ὅπως ἐγκριθῇ παρὰ τῆς Σεβ. Κυβερνήσεως τὸ σχέδιον Νόμου περὶ ἰδιωτικῶν ἐργαστηρίων ὡς ἔχει ἐπεξεργασθῇ ὑπὸ τῆς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς καὶ κυρωθῇ ὑπὸ τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Χημικῶν.

β') Ὅπως τὸ ζήτημα τῆς ἐργαστηριακῆς διαγνωστικῆς λυθῇ δι' ἀπολύτου ἰσοτιμίας ἱατρῶν, χημικῶν καὶ φαρμακοποιῶν, ὑποχρεομένων ὄλων εἰς τὰ αὐτὰ

χρονικά διαστήματα προπαιδεύσεως, ἀποκτήσουν δὲ τὰ αὐτὰ δικαιώματα ἐκτελέσεως τῶν διαγνωστικῶν ἀναλύσεων.

γ) Ὅπως ἐάν δὲν γίνῃ δεκτὴ ἡ ἀπόλυτος ἰσοτιμία τῶν χημικῶν πρὸς τοὺς ἰατροὺς θεσπισθῆ ὅπως ἡ ἴδρυσις ἐργαστηρίου διαγνωστικῶν ἀναλύσεων ἐπιτρέπεται μόνον ἐν συνεργασίᾳ ἰατροῦ καὶ χημικοῦ.

Ν. Καρνῆς. Εἶναι ἀνάγκη νὰ τονισθῆ ἰδιαίτερος ἢ θέσις τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ὑποστηρίζωμεν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Ὑγιεινῆς καταρτισθεῖσαν Ἐπιτροπὴν. Ὁ χημικὸς ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ τεθῆ εἰς ἥσωνα μίρᾳ ἐναντι τοῦ ἰατροῦ. Ἐάν ὁ ἰατρός, διὰ νὰ δικαιωθῆ νὰ ἀσκήσῃ τὴν εἰδικότητα τοῦ ἐργαστηριακοῦ διαγνωστικοῦ, ὑποχρεωθῆ εἰς ἐτησίαν ἀσκησιν, ἀναλόγως εἰς ἐτησίαν ἀσκησιν πρέπει νὰ ὑποχρεοῦται καὶ ὁ χημικὸς. Ἐάν ἡ πρότασις αὕτη δὲν γίνῃ ἀποδεκτὴ τότε πρέπει ὁπωσδήποτε νὰ ὑποστηριχθῆ ἡ ὑποχρεωτικὴ συνεργασία ἰατροῦ καὶ χημικοῦ.

Κ. Μακρῆς. Ἡ εἰσήγησις τοῦ κ. Πατρικιάδη μοῦ δίδει τὴν εὐκαιρίαν νὰ τονίσω εἰς τὸ Α' Πανελληνιον Χημικὸν Συνέδριον τὴν ἐπείγουσαν ἀνάγκην τῆς συμπληρώσεως τῶν ἐγκυκλίων τῶν ἀφορωσῶν τὰ τρόφιμα, φάρμακα καὶ λοιπὰ εἶδη πρώτης ἀνάγκης καὶ τῆς ἐπεξεργασίας καὶ ἐκδόσεως κώδικος ἀναγράφοντος ἐνιαίως ἐπισήμους μεθόδους ἀναλύσεως. Ἡ συγγραφή καὶ ἐκδοσις ἐνός τοιοῦτου κώδικος θὰ συντελέσῃ ὥστε νὰ ἐκλείψουν αἱ συχνάκις ἐκ τῶν ἐφαρμοζομένων διαφόρων μεθόδων προκύπτουσαι διαφοραὶ αἰτίαι συντελοῦν ὥστε νὰ κρίνεται δυσμενῶς ὁ χημικὸς κόσμος, κρατικὸς καὶ ἰδιωτικὸς, ὑπὸ τῶν ἀγνοούντων τὰ αἴτια τῶν διαφόρων αὐτῶν (δικαστικῶν, ἐμπόρων κ.λ.).

Ἡ εἰσήγησις περὶ ἰδιωτικῶν ἐργαστηρίων καθὼς καὶ ἡ πρότασις τοῦ κ. Μακρῆ γίνονται ἀποδεκταὶ ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου.

ΧΗΜΙΚΟΙ ΑΛΕΥΡΟΜΥΛΩΝ

Ὁ λόγος δίδεται ἀκολούθως εἰς τὸν κ. Α. Μυλωνᾶν (Ἀντιπρόσωπον Συνδέσμου Χημικῶν Μακεδονίας-Θράκης) ὅστις εἰσηγείται ὡς κατωτέρω περὶ τῆς θέσεως τοῦ χημικοῦ ἀλευρομύλων.

Α. Μυλωνᾶς. Ἐν ἀπὸ τὰ ζητήματα τὰ ἀφορῶντα τὸν κλάδον μας εἶναι καὶ τὸ ζήτημα τῶν χημικῶν τῶν κυλινδρομύλων.

Μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου 395 ἐδημιουργήθη μία εἰδικὴ κατάστασις ἣτις ἐπειδὴ, καθὼς ὅλοι μας γνωρίζομεν, αἱ ἀναλύσεις τῶν ἀλεύρων εἶναι οὐχὶ ἀπολύτου ἀκριβείας, ἀλλ' εἶναι ἀναλύσεις τεχνικαί, συμβατικά, καὶ τὰ ἀποτελέσματά των ὀλίγον τι ὑποκειμενικά, ἐνέβαλε δικαίως εἰς ἀνησυχίαν τοὺς ὑπευθύνους ἐν τοῖς κυλινδρομύλοις συναδέλφους.

Εἰς ἐπανειλημμένας συσκέψεις διετυπώθησαν διαφοροὶ ἀντιλήψεις, ἐκ τῶν ὁποίων ἀπορρέουν τρεῖς λύσεις τοῦ φλέγοντος τούτου ζητήματος: α') ὁ χημικὸς τοῦ κυλινδρομύλου νὰ μὴ φέρῃ οὐδεμίαν εὐθύνην ἐναντι τοῦ Κράτους, ἀλλ' εὐθύνην μόνον ἐναντι τοῦ ἐργοδότη, β') νὰ κρατικοποιηθῶν οἱ ἐνδιαφερόμενοι, καὶ γ') νὰ παραμείνῃ ὁ Νόμος ὡς ἔχει. Ἄς ἐξετάσωμεν τὰς τρεῖς ταύτας λύσεις. Τὴν πρώτην εἴμεθα

ὑποχρεωμένοι νὰ τὴν ἀπορρίψωμεν καθ' ὅτι, ἀφ' ἑνὸς ἐκ τῆς πιστῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Νόμου 395, ἐδημιουργήθη ὑπὸ τῶν ἐν τοῖς κυλινδρομύλοις συναδέλφων μία ἀτμόσφαιρα σχεδὸν ἐχθρική καὶ θὰ ἔχωμεν ἀσφαλῶς ἀθρόας τὰς ἀπολύσεις, ἀφ' ἑτέρου δέ, καὶ διὰ τοὺς ὀλίγους ἀκόμη συναδέλφους οἵτινες εὐρίσκονται εἰς ἀτμόσφαιραν φιλικήν, θὰ δημιουργηθῆ κατάστασις οὐχὶ εὐχάριστος, ἣτις θὰ φθάσῃ καὶ μέχρις ἀπολύσεως, καθ' ὅσον αἱ παρουσιαζόμεναι διαφοραὶ μεταξὺ κρατικῶν χημικῶν καὶ χημικῶν τῶν κυλινδρομύλων, ὡς ἐκ τῆς ὑποκειμενικότητος τῶν ἀναλύσεων, φυσικὸν εἶναι νὰ κλονίσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν ἀλευροβιομηχάνων πρὸς τοὺς χημικοὺς των καὶ νὰ ζητηθῆ ἀκριβῶς παρ' αὐτῶν ἡ εὐθύνη, ἣν μερικοὶ τῶν συναδέλφων αἰτοῦσι, διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς πρώτης λύσεως.

Τὴν δευτέραν λύσιν, τῆς κρατικοποιήσεως, δὲν δυνάμεθα ἐπίσης νὰ δεχθῶμεν διὰ τὸν ἐξῆς σοβαρὸν λόγον: Ὅταν εἰς συνάδελφος χημικὸς τοῦ Γεν. Χημείου τοῦ Κράτους, ἐκτελῶν μίαν ἀνάλυσιν ὑποπέσῃ εἰς σφάλμα καὶ διαπιστωθῆ τούτο εἰς τὴν κατ' ἔφεσιν ἀνάλυσιν τοῦ δευτέρου δείγματος, ὁ ἐν λόγῳ χημικὸς τὸ πολὺ παρατηρεῖται ὑπὸ τῆς διευθύνσεως καὶ οὐδεὶς λόγος συντρέχει δι' οἰανδήποτε ὑποψίαν, ἐνῶ οἱ χημικοὶ τῶν κυλινδρομύλων κρατικοποιούμενοι, ἐάν ὑποπέσωσιν εἰς σφάλμα τι κατὰ τὴν ἀνάλυσιν ἢ παρουσιάσωσι διαφορὰν τινά, ἔνεκα τῆς ὑποκειμενικότητος τῆς ἀναλύσεως, καὶ διαπιστωθῆ αὕτη κατὰ τὴν κατ' ἔφεσιν ἐξέτασιν τοῦ δευτέρου δείγματος, θὰ δημιουργηθῆ δι' αὐτοὺς μία πολὺ περιεργος καὶ δυσάρεστος κατάστασις, διότι θὰ ἐμβάλῃ εἰς ὑπόνοιαν τόσον τοὺς ἀλευροβιομηχάνους ὅσον καὶ τὸ Κράτος ὅτι ὁ ἐν λόγῳ χημικὸς ἐκβιάζει πιθανῶς τὴν ἐπιχείρησιν.

Εἶναι ἀδύνατον, Κύριοι, νὰ κρατηθῆ εἰς τὴν εἰδικὴν αὐτὴν κατάστασιν τὸ γόητρον τοῦ κρατικοῦ χημικοῦ. Μᾶς ἀπομένει ἡ τρίτη λύσις ἣν ὁ Συνδεσμός Χημικῶν Βορείου Ἑλλάδος ἀπεδέχθη: νὰ μενῇ ὁ Νόμος 395 ὡς ἔχει καὶ νὰ ζητηθῆ ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους νὰ ἐξισωθοῦν οἱ χημικοὶ τῶν κυλινδρομύλων μὲ τοὺς λοιποὺς ἐν τῇ βιομηχανίᾳ συναδέλφους. Νὰ ἐκφρασθῆ δηλαδὴ ἡ εὐχή, ὅπως τὸ Γενικὸν Χημεῖον τοῦ Κράτους, κατὰ τὴν γνωμάτευσίν του ἐπὶ τῶν ἀριθμῶν τῶν ἀναλύσεων τῶν ἀλεύρων, λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν του τὴν τεχνικὴν συμβατικὴν ὑποκειμενικὴν ἰδιότητα τούτων.

Ρ. Δαρρῖγος. Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ διαφωνήσω διότι διὰ τῆς εἰσηγήσεώς του ὁ κ. Μυλωνᾶς ζητεῖ τὸ ἀνεύθυνον τοῦ χημικοῦ τῶν κυλινδρομύλων. Ὅλοι οἱ χημικοὶ εἴμεθα ὑπεύθυνοι ἐναντι τοῦ Κράτους διὰ τὰ τυχόν σφάλματά μας.

Α. Μυλωνᾶς. Κακῶς ἀντελήφθη ὁ κ. Δαρρῖγος ὅτι δι' ὅσων εἶπον ἐζήτησαν τὸ ἀνεύθυνον τῶν χημικῶν τῶν κυλινδρομύλων.

Κ. Δόσιος, (Πρόεδρος Συνεδρίου). Ὅλοι αἱ μέθοδοι τῶν ἀναλύσεων εἶναι συμβατικά καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἐδημιουργήθησαν μεγάλαί δίκαι, ὡς ἡ τῆς κίνησις, διὰ διαφορὰς 1 χλστγρ. Καὶ ὁ φόβος ἀκριβῶς αὐτὸς τῶν ἐκ παρεξηγήσεως εὐθυνῶν εἶναι ἐνιαῖος, ἐμφανίζεται δὲ δι' ὅλους τοὺς δίδοντας ὑπευθύνους

αποτελέσματα αναλύσεων. Διά τόν λόγον αὐτόν προ-
τείνω ὅπως τὰ ἀφορώντα τὰς εὐθύναις τῶν τεχνικῶν
κρίνωνται ὑπὸ τεχνικῶν.

Α. Σ. Κώνστας. Ἐκφράζω τὴν χαρὰν μου δι' ὅσα
εἶπεν ὁ κ. Μυλωνᾶς διότι βλέπω ὅτι παρουσιάζον-
ται καὶ ἄλλοι συνάδελφοι τῶν ἀλευρομύλων ἔχον-
τες ὀρθὰς ἀντιλήψεις ὡς πρὸς τὴν θέσιν των καὶ
τὰς ὑποχρεώσεις των.

Γ. Σελίμος. Οἱ Κύριοι Σύεδροι πρέπει νὰ γνωρί-
ζουν ὅτι αἱ συνθήκαι ὑφ' ἃς ἐργάζονται οἱ χημικοὶ
τῶν ἀλευρομύλων καὶ ἡ κατάστασις δι' αὐτοὺς εἶναι
διάφορος τῶν ἄλλων χημικῶν τῆς βιομηχανίας.

Γ. Τερμεντζής. Εἶνε δύσκολον λόγῳ ὑπηρεσια-
κῶν κωλυμάτων νὰ δυνηθῶ ἐνταῦθα νὰ ἐπεκταθῶ
ὡς πρὸς τὰ ζητήματα τῶν χημικῶν τῶν ἀλευρομύ-
λων. Πιστεύω ὅμως ὅτι ἡ μέχρι σήμερον ἀσκηθεῖσα
τακτικὴ τῆς ὑπηρεσίας ἔναντι τῶν χημικῶν τῶν κυ-
λινδρομύλων πρέπει νὰ ἐξετασθῆ ὡς ἐνδιαφέρουσα
ὄλον τὸν κλάδον. Κατ' αὐτὴν ἐχαράχθησαν γραμμαὶ
καὶ ἐδημιουργήθησαν συνθήκαι διὰ τοὺς χημικοὺς
τῶν ἀλευρομύλων σοβαράι.

Ὁ χημικὸς τοῦ κυλινδρομύλου πρέπει νὰ ἐξελι-
χθῆ εἰς διευθυντὴν αὐτοῦ. Εἶναι ἀνεξήγητον εἰς τί
ἀποβλέπουν τὰ μικρὰ ὑφιστάμενα παράπονα, τὰ ὅποια
εἶναι θεωρητικά. Διότι ὡς τεχνικὸς ἐπιθεωρητὴς δηλῶ
ὅτι οὐδεὶς κατεδικάσθη. Ἐκάθησαν συνάδελφοι τινες
τῶν ἀλευρομύλων ὡς κατηγορούμενοι διὰ νὰ ἐξυ-
ψωθῆ ἡ θέσις των ἔναντι τῶν βιομηχάνων των. Ὁ
Νόμος 395 εἰς τὸ 12ον ἄρθρον ἔχει ἐλαφρυντικά
διὰ τοὺς χημικοὺς τῶν κυλινδρομύλων, εἰς τὴν
περίπτωσιν δηλ. καθ' ἣν ἀναγράφονται αἱ εὐρε-
θεῖσαι διαφοραὶ εἰς τὸ οἰκεῖον δελτίον. Ἐναντι
αὐτῆς τῆς λεπτῆς θέσεως τοῦ χημικοῦ ὁ Νόμος ἤλ-
θεν ἀπολύτως προστατευτικὸς διότι οὐδεὶς ἄλλος
ἐπιστήμων προασπίζεται ὡς ὁ χημικὸς τῶν κυλι-
νδρομύλων, ὅστις δὲν δύναται νὰ ἀπολυθῆ ὑπὸ τοῦ
βιομηχάνου του, παρὰ ἀφοῦ οὗτος εἰσηγηθῆ τὴν ἀπό-
λυσίν του εἰς τὸ Ὑφυπουργεῖον Ἀγορανομίας καὶ
κατόπιν γνωματεύσεως τοῦ Ἀνωτάτου Χημικοῦ Συμ-
βουλίου.

Τρεῖς χημικοὶ κυλινδρομύλων ἐξειρίχθησαν ἤδη
εἰς διευθυντάς. Συνεπῶς πιστεύω ὅτι συμφέρον τῶν
χημικῶν τῶν κυλινδρομύλων εἶναι ν' ἀφήσουν νὰ ἀν-
τιμετωπίσῃ ἡ ὑπηρεσία τὸ ζήτημα κατὰ τὴν μεταβα-
τικὴν ταύτην περίοδον. Νὰ παρακάμψωμεν τὸ ἐμπό-
διον ἀποβλέποντες εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ χημικοῦ εἰς
διευθυντὴν τῆς ἐπιχειρήσεως.

Ἡ συνεδρίασις διακόπτεται ἐπὶ 5'.

ΣΩΜΑΤΕΙΑΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΧΗΜΙΚΩΝ

Ἐπαναλαμβανομένης τῆς συνεδριάσεως ὁ λόγος
δίδεται εἰς τὸν ὑπὸ τῆς Διοικήσεως Ἐπιτροπῆς τοῦ
Συνεδρίου ὀρισθέντα εἰσηγητὴν ἐπὶ τῆς σωματειακῆς
ὀργανώσεως τῆς Ἐνώσεως κ. Κ. Μακρῆν, Ταμίαν τῆς
Ἐνώσεως Ἑλλήνων Χημικῶν.

Κ. Μακρῆς. Τὸ ὀργανωτικὸν ζήτημα τῶν χημι-
κῶν, ἀποτελεῖ ἴδιον μέρος τῶν ἐπαγγελματικῶν ἐπι-
διώξεων τοῦ κλάδου μας, ἐφ' ὅσον εἶναι γεγονός ὅτι
ἐκ τῆς καλῆς καὶ συστηματικῆς ὀργανώσεως αὐ-
τοῦ πηγάζει καὶ ἡ εὐρυθμὸς διοικητικὴ λειτουρ-

γία τῆς ὀργανώσεώς μας καὶ ἡ ἀκατάπαυστος συνε-
πῶς παρακολούθησις τῶν ὑφισταμένων ἢ δημιουρ-
γουμένων ἐκάστοτε ἐπαγγελματικῶν προβλημάτων.
Πρέπει δὲ νὰ μελετηθῆ κεχωρισμένως εἰς δύο ἰδιαί-
τερα κεφάλαια. Τὸ πρῶτον κεφάλαιον πρέπει νὰ ἀ-
πασχοληθῆ μὲ τὴν καλλιτέραν ὀργάνωσιν τῶν χημι-
κῶν τοῦ κέντρου καὶ τῶν ἐπαρχιῶν, ὥστε νὰ μὴ ἀ-
γνοηται καὶ παραβλέπεται ὁλόκληρος ὁ κόσμος τῶν
μακρὰν τοῦ κέντρου ἐργαζομένων συναδέλφων, ἀπο-
στερουμένων οὕτω τούτων πάσης πρωτοβουλίας καὶ
ἐνεργοῦ δράσεως εἰς τὰ κοινὰ τῶν χημικῶν συμφέ-
ροντα. Τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος δύναται νὰ δώ-
σῃ μόνον ἡ ἐπίτευξις τοῦ ὑπὸ τῆς Ἐνώσεως Ἑλλή-
νων Χημικῶν ἐπεξεργασθέντος σχεδίου Νόμου τῆς
ὀμοσπονδιακῆς ὀργανώσεως τῶν χημικῶν. Ἡ ὀμο-
σπονδιακὴ ὀργάνωσις ἐπιστημόνων, ὑφισταμένη
ἤδη καὶ εἰς πλείστας ἄλλας χώρας (ὡς εἶναι ἡ
ὀμοσπονδία Ἀγγλων ἱατρῶν κ.λ.) θὰ δώσῃ τὴν ἐπι-
θυμητὴν ὀντότητα εἰς τοὺς ἐπαρχιακοὺς μας συλ-
λόγους. Ἀνάλογον, ἄλλωστε, σύστημα περίπου ὑ-
φίσταται καὶ διὰ τοὺς ἱατροὺς καὶ φαρμακο-
ποιούς, τῶν ὁποίων οἱ σύλλογοι εἶναι ὁμοίως κρα-
τικοὶ καὶ τῶν ὁποίων τὴν ἀνωτάτην ἀρχὴν ἀπο-
τελοῦν οἱ ὑπὸ τὴν μορφήν τῶν πανελληνίων ὀρ-
γανώσεων ἱδρυθέντες Πανελληνιοὶ Ἱατρικὸς καὶ Πα-
νελληνιοὶ Φαρμακευτικὸς Σύλλογος. Παραλλήλως
πρὸς τὴν ὀμοσπονδιακὴν ὀργάνωσιν τῶν χημικῶν
ἐπιβάλλεται καὶ ἡ ἐκδήλωσις τοῦ ἐνδιαφέροντος
ἡμῶν διὰ τὸν καταρτισμὸν κώδικος ἀφορώντος τὰ
τῆς ἀσκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ χημικοῦ, ὡς
ἐσχάτως ἐγένετο διὰ τοὺς δικηγόρους. Ἀνάλογος
ἐπίσης κώδιξ εἶναι ἔτοιμος διὰ τοὺς ἱατροὺς. Ὁ σχε-
τικὸς κώδιξ τῶν χημικῶν θὰ πρέπει νὰ περιλαμβάνῃ
ὅλας τὰς εἰδικὰς διατάξεις τὰς ἀφορώσας τὴν ἀπα-
γόρευσιν τῆς ἀσκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ χημι-
κοῦ, εἰς ἐκεῖνον ὅστις δὲν εἶναι ἐγγεγραμμένος εἰς
τὴν ὀμοσπονδιακὴν ὀργάνωσιν, τὴν χημικὴν δεοντο-
λογίαν τὴν ρυθμίζουσαν τὰς πρὸς τοὺς συναδέλφους
ἐπαγγελματικὰς σχέσεις καὶ τὸν τρόπον τῆς ἀμέμ-
πτου ἀσκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματος. Καὶ τέλος πᾶσαν
διάταξιν ἀφορῶσαν συναλλαγὰς τῶν χημικῶν εἴτε
πρὸς τοὺς ἐργοδότας των, εἰς οὓς τυγχάνουσιν μι-
σθωτοί, εἴτε καὶ πρὸς τὸ κοινόν.

Ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὰ ἀνωτέρω τὸ ὀργανωτικὸν
θέμα θὰ πρέπει νὰ ἀπασχοληθῆ καὶ μὲ τὴν ἐξεύρεσιν
τοῦ καλλιτέρου τρόπου τῆς τακτικῆς ἐπαφῆς μετὰ
τῶν συναδέλφων χημικῶν τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητη-
ρίου τῆς Ἑλλάδος, ὥστε διὰ τῆς τακτικῆς ταύτης ἐ-
παφῆς νὰ ἐπιτυγχάνεται ἡ ὁμαλὴ διευθέτησις, ἐπ' ὠ-
φελείᾳ τοῦ κλάδου, παντὸς ἐμφανιζομένου ζητήματος,
λυομένου οὕτω ἐν κοινῇ συνεννοήσει.

Τὸ δεύτερον κεφάλαιον τοῦ ὀργανωτικοῦ ζητήμα-
τος θὰ πρέπει νὰ ἀπασχοληθῆ μὲ τὸν χημικὸν τύπον
καὶ τὴν ἐπιστημονικὴν ἐπικοινωνίαν ὄλων τῶν συνα-
δέλφων, ἀποτελοῦν ἀναμφισβητήτως καὶ τὸ ἀσφα-
λὲς μέσον τῆς προαγωγῆς καὶ τῶν ἐπαγγελματικῶν
ἐπιδιώξεων. Ἡ Ἐνωσις ἤδη ἀπὸ διαιτίας ἐκδίδει ὡς
ἐπίσημον ὄργανον αὐτῆς τὰ Χημικά Χρονικά. Πρέ-
πει νὰ ἐπιστηθῆ ἰδιαιτέρως τὸ ἐνδιαφέρον τῶν συνα-
δέλφων ἐπὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς σκο-

πιμότητα του οργάνου αυτού, εις την επιτυχεστέραν και έπωφελεστέραν εμφάνισιν του όποιου θα πρέπει να συμβάλουν όλοι οί χημικοί, καταλλήλως οργανούμενοι προς τον σκοπόν αυτόν. Η ύπαρξις ύπευθύνων άντιπροσώπων των Χημικών Χρονικών εις τους τοπικούς και κλαδικούς μας οργανισμούς θα συμβάλη έξαιρετικά ιδιαιτέρως διά την έννημερότητα του έπαγγελματικού αλλά και του έπιστημονικού άκόμη περιεχομένου των Χημικών Χρονικών. Έκτός των Χημικών Χρονικών και ή έκδοσις και άποστολή έγκυκλίων επί παντός θέματος παρουσιάζοντος ιδιαιτέραν διά τον κλάδον σημασίαν δύναται σημαντικώς να ώφελήση από της οργανωτικής πλευράς. Πρέπει να νοηθί καλά ότι ή έντυπος κυκλοφορία πάσης ύλης έχούσης έπιστημονικόν ή έπαγγελματικόν προορισμόν ώφελει ιδιαιτέρως τον κλάδον ως άποβαίνουσα μέσον έξωτερικεύσεως και προπαγάνδας των άπασχολούντων τον κλάδον τόσων σοβαρών ζητημάτων.

Η έπιστημονική έπικοινωνία όλων των χημικών δύναται να πραγματοποιηθί και διά της συστάσεως έπιστημονικής χημικής εταιρείας, αναλόγου μορφής προς τάς ύφισταμένας σήμεραν Ίατρικάς Έταιρείας.

Ο λόγος δίδεται άκολούθως εις τον κ. Α. Παπαδημητρίου, (Άντιπρόσωπον Συνδέσμου Χημικών Μακεδονίας-Θράκης), όστις αναγινώσκει την άκόλουθον σχετικήν εισήγησιν.

Α. Παπαδημητρίου. Δι' ήμᾶς τους ζῶντας έν τῇ έπαρχία ή υπό τοιαύτην ή τοιαύτην μορφήν οργανώσεως τῆς ήμετέρας Ένώσεως ένέχει σπουδαίαν σημασίαν. Ημεῖς μακράν του κέντρου ζῶντες και έργαζόμενοι, δέν έχομεν τήν ευχέρειαν τῆς τακτικῆς παρακολουθήσεως των ζωτικῶν του κλάδου συμπερόντων, οὔτε τήν ευκαιρίαν να έκφραζόμεν και τήν ιδικήν μας γνώμην επί τόσων και τόσων ζητημάτων ἄτινα άφοροῦν έξ ἴσου όλους τους χημικούς, τους όπουδήποτε εύρισκομένους.

Και οὔτω αναγκαζόμεθα να παρακολουθῶμεν έκ του μακρόθεν τήν έρήμην ήμῶν επίλυσιν ζητημάτων τά όποια πολλάκις και ένδιαφέρουν ήμᾶς περισσότερο από τους δίδοντας τήν λύσιν. Και παρατηρεῖται οὔχι σπανίως τό φαινόμενον, εις τάς γενικάς συνελεύσεις τῆς Ένώσεως, λήψεως αποφάσεων επί θεμάτων γενικωτάτου ένδιαφέροντος παρόντων έλαχίστων συναδέλφων ὥστε να μη εἶναι άνύπαρκτος ή περίπτωσις τῆς δι' 7 ἢ 10 ψήφων έγκρίσεως μιᾶς προτάσεως άφορώσης 1000 περίπου χημικούς τῆς Έλλάδος.

Μακράν άπ' έμοῦ ή σκέψις ὅπως μεμφῶ εκείνους οὔτινες ἔθεσαν τον λίθον τῆς σημερινῆς μας Ένώσεως υπό τήν σημερινήν της μορφήν. Έάν αναλογισθῶμεν, Κύριοι Συνάδελφοι, εις ποίαν ύποτυπώδη κατάστασιν εύρίσκετο τό Σωματεῖον των χημικῶν πρό τῆς έπιψηφίσεως του ἱδρυτικού μας Νόμου.

Έάν φέρωμεν εις τήν μνήμην μας τήν τελείαν σχεδόν άνυπαρξίαν συλλογικῆς μερίμνης διά τά συμφέροντα του κλάδου μας — κατάστασιν ἄλλωστε διά τήν όποίαν και ήμεῖς ὅλοι έξ ἴσου έχομεν μερίδιον εις τήν ευθύνην — τότε θα έννοήσωμεν όπόσσην ευγνωμοσύνην πρέπει να αισθάνεται ό κλάδος προς τους συντελέσαντας εις τήν ἱδρυσιν τῆς Ένώσεως των

Έλλήνων Χημικῶν. Και τό μερίδιον τῆς ευγνωμοσύνης ταύτης ευχαρίστως άποτρίει δι' έμοῦ άπό τῆς θέσεως αὐτῆς σήμεραν ή Ένωσις Χημικῶν Μακεδονίας-Θράκης.

Άλλ' έφ' ὅσον ὁπωσδήποτε άπεμακρύνθημεν άπό τῆς καταστάσεως εκείνης τῆς παλαιᾶς, έφ' ὅσον ευτυχῶς έφθάσαμεν άπό τῆς παντελοῦς άγνοίας του χημικοῦ εις τήν περίλαμπρον ἔναρξιν των έργασιῶν του Α' Πανελληνίου Χημικοῦ Συνεδρίου, δέν πρέπει μένοντες Ικανοποιημένοι έξ αὐτου να άγνοήσωμεν τον πόθον και τήν φιλοδοξίαν του έπαρχιακοῦ χημικοῦ, ὅπως του δοθί ευκαιρία να ἔχη και αὐτός γνώμην επί των ζητημάτων του.

Άλλ' ή προτεινομένη ὁμοσπονδιακή οργανώσις δέν πρόκειται μόνον τον χημικόν τῆς έπαρχίας να ώφελήση, Κύριοι Σύεδροι, θα ένισχύση άνυπολογίστως και αὐτήν ταύτην τήν Ένωσιν.

Κατηγόρησαν και ἴσως κι' ήμεῖς αὐτοί έμέμφθημεν τον έπαρχιώτην συνάδελφον δι' ἄδιαφορίαν επί των κοινῶν μας ζητημάτων. Κύριοι, αναλογισθίτε όποια ὑπῆρξεν ή στάσις όλων των έν τῷ Κέντρῳ ζώντων συναδέλφων πρό τῆς ἱδρύσεως τῆς Ένώσεως. Σκεφθίτε ποία κατάστασις ὑπῆρχε πρό άκόμη τῆς ἱδρύσεως του σημερινοῦ έντευκτηρίου των χημικῶν, και δικαιολογήσατε τότε τον έπαρχιώτην χημικόν, όστις μόνον εις τά κοσμικά κέντρα ή έν περιπτώσιν ἀνταλλάσσει χαιρετισμόν με ἄλλον συνάδελφον.

Εἰς τήν έπαρχίαν δέν ὑπάρχουν γραφεῖα Συλλόγου. Δέν ὑπάρχουν έντευκτήρια και τά αγαθά άποτελέσματα τῆς συχνῆς έπαφῆς συναδέλφου προς συνάδελφον, χημικοῦ προς τήν διοίκησιν του, άποτελέσματα έπιτευχθέντα έν Ἀθῆναις μη περιμένετε, ταῦτα ἔαν θέλετε να εἴσθε δίκαιοι, από τους χημικούς των έπαρχιῶν.

Η ἱδρυσίς εις τάς έπαρχίας έπισήμων παραρημάτων τῆς Ένώσεως θα μας δώση τήν δυνατότητα τῆς άποκτίσεως ένός χώρου, ὅπου θα εἶναι δυνατή ή συχνή συνάντησις των χημικῶν, ή ανταλλαγή των σκέψεων των, ή μετὰ κύρους έκφρασις και των ιδικῶν των γνωμῶν επί παντός παρουσιαζομένου θέματος. Όλα αὐτά τά πολλά διά τους σήμεραν έν άγνοία εύρισκομένους έπαρχιώτας και τά ὀλίγα διά τάς άπαιτουμένας διά τήν πραγματοποίησιν των θυσίας, θα ὑποκαίουν, να εἴσθε βέβαιοι, τον ζῆλον μας.

Δι' ὄλους αὐτούς τους λόγους ή Ένωσις Χημικῶν Μακεδονίας-Θράκης άποδέχεται άπολύτως τό σχέδιον τῆς Ένώσεως και συνεχώνει θερμήν τήν παράκλησιν προς τήν Έθνικήν Κυβέρνησιν, ὅπως θελήση να καταστήση πραγματικότητα τον νέον καταστατικόν μας χάρτην.

Υπό τήν προϋπόθεσιν δέ αὐτήν δυνάμεθα να εἴπωμεν άπό τουδε προς τους Ἀθηναίους συναδέλφους έν τῇ ἀμίλλῃ διά τήν καλλιτέρευσιν τῆς θέσεως του χημικοῦ ως έπιστήμονος και έπαγγελματίου: «Άμμες δέ γ' έσσόμεθα πολλῶ κάρρωνες».

Δ. Καραθανάσης. Έκ των λεχθέντων υπό του κ. Παπαδημητρίου δύναται να μείνη ή έντύπωσις ότι ή Ένωσις ύφίσταται μόνον άπό τῆς ψηφίσεως του Νόμου 6129 ἦτοι από τό 1934. Τοῦτο δέν εἶναι ὀρθόν. Βεβαίως ό Νόμος 6129, όστις άνεγνώρισεν ως

κρατικὸν ὄργανισμὸν τὴν Ἐνωσιν, ἔδωσε μεγάλην ὠθησιν εἰς τὴν σωματειακὴν μας ὀργάνωσιν, καὶ πρὸ ὅμως αὐτοῦ, ὑπάρχει δεκαετὴς ὅλη καρποφόρος δράσις τοῦ Σωματείου μας ἣτις πολλὰ προσέφερεν εἰς τὸν κλάδον. Ἄνευ τῆς προπαρασκευαστικῆς ταύτης περιόδου τὸ ἐπάγγελμα τοῦ χημικοῦ θὰ ἦτο ἀκόμη ἄγνωστον ἐν Ἑλλάδι καὶ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ Νόμου 6129 ἀδύνατος. Ὁ Νόμος οὗτος εἶναι τὸ φυσικὸν ἐπακόλουθον τῶν μακρῶν καὶ τραχέων ἀγώνων τῆς πρώτης περιόδου τῆς Ἐνώσεως.

Ν. Καρνής. Ἐκφράζω τὸ παράπονον ὅτι ὁ κ. Μακρῆς, εἰς τὴν εἰσήγησίν του ἐπὶ τοῦ ὀργανωτικοῦ ζητήματος, δὲν ἔκαμε μνείαν τοῦ καταρτισθέντος ὑπὸ τῆς Ἐνώσεως σχεδίου Νόμου περὶ ὁμοσπονδιακῆς ὀργανώσεως τῶν χημικῶν. Ἐπίσης δὲν κρίνω ὀρθὴν τὴν πρότασιν περὶ ἰδρύσεως ἐπιστημονικῆς Ἐταιρείας, διότι ἤδη ἡ Ἐνωσις Ἑλλήνων Χημικῶν ἔχει στοιχεῖα διὰ νὰ δυνηθῆ νὰ ἀναπτύξῃ ἐπιστημονικὴν κίνησιν, ὡς ἄλλωστε γίνεται ἤδη.

Δ. Παπαευαγγέλου. Ἡ ἴδρυσις ἐπιστημονικῆς ἑταιρείας θὰ δημιουργήσῃ μίαν ἀριστοκρατίαν ὀλίγων συναδέλφων ἐνῶ ἀντιστοίχως θὰ περιορισθῆ ἡ κίνησις καὶ ἡ δράσις τῆς Ἐνώσεως, ὡς ἔχομεν παραδείγματα καὶ ἀπὸ ἄλλας ἐπιστημονικὰς ἑταιρείας τῶν Ἱατρῶν καὶ Φαρμακοποιῶν τὰς ὁποίας ἀνέφερον ὁ κ. Μακρῆς.

Γ. Γεωργακόπουλος. Δὲν κρίνω καὶ ἐγὼ σκόπιμον τὴν σύστασιν τῆς ἐπιστημονικῆς ἑταιρείας, ἡ ὁποία βεβαίως θὰ ἀναπτυχθῆ ἐπὶ ζημίᾳ τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Χημικῶν.

Γ. Τερμεντζής. Θεωρῶ ἀντιψυχολογικὴν τὴν ἴδρυσιν τῆς ἐπιστημονικῆς ἑταιρείας.

Κ. Μακρῆς. Εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ἀπαντήσω εἰς τὸν κ. Καρνήν ὅτι οὐδεὶς λόγος συνέτρεχεν εἰς τὴν εἰσήγησίν μου νὰ ἀναπτύξω τὸ σχέδιον Νόμου περὶ ὁμοσπονδιακῆς ὀργανώσεως τῶν χημικῶν. Τὸ σχέδιον αὐτὸ ὄχι μόνον ἐδημοσιεύθη καὶ ἀνεδημοσιεύθη εἰς ἴδιον ἀνάτυπον μετὰ τῶν ἄλλων νομοσχεδίων τῆς Ἐνώσεως καὶ μετὰ τῶν εἰσηγήσεών των, ἀλλ' ἐπὶ πλέον καὶ μακρὰ συζήτησις ἐγένετο ἐπ' αὐτοῦ κατὰ τὴν γενικὴν συνέλευσιν καθ' ἣν καὶ ἐνεκρίθη. Ὡς πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν ἑταιρείαν ἔχω τὴν ἀντίληψιν ὅτι ἡ ἴδρυσις αὐτῆς ὄχι μόνον δὲν πρόκειται νὰ ἐξασθενήσῃ τὴν Ἐνωσιν ἀλλ' ὅτι ἐπὶ πλέον διὰ τῆς δι' αὐτῆς τακτικῆς ἐπαφῆς τῶν συναδέλφων καὶ τῶν μὴ ὑπαγομένων εἰς τὴν Ἐνωσιν θὰ δίδεται ἡ εὐκαιρία τῆς ἐξομαλύνσεως τῶν διαφορῶν ἐκείνων πρὸς ἄλλους συναδέλφους, οἵτινες καὶ παλαιότερον ἐπέφερον ἀνωμαλίαν εἰς τὰ ζητήματα τοῦ κλάδου μας, καθ' ὅσον ἐνεφανίζετο οὗτος διχασμὸς ἐπὶ ζημίᾳ τῶν συμφερόντων μας. Οἰκονομικῶς πάντως δὲν πρόκειται νὰ ἐπιβαρυνθοῦν οἱ χημικοί, ἐφ' ὅσον ὅλαι αἱ προϋποθέσεις καὶ ὅλαι αἱ δυνατότητες διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἀναφερομένου σκοποῦ ὑφίστανται, ὡς ἀνέφερα καὶ εἰς τὴν εἰσήγησίν μου. Ὡς πρὸς τὴν σημερινὴν ἐπιστημονικὴν κίνησιν τῆς Ἐνώσεως εἶνε γνωστὸν ὅτι αὕτη ἔχει περιορισθῆ εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν Χημικῶν Χρονικῶν καὶ μόνον. Αἱ διαλέξεις καὶ αἱ ἐπιστημονικαὶ ὁμιλίαι κατὰ τὸ τρέχον ἔτος παρημελήθησαν τελείως. Καὶ τοῦτο εἶνε φυσικὸν ἐφ' ὅσον εἶνε τόσα πολλὰ τὰ

πρὸς λύσιν ἐπαγγελματικὰ ζητήματα, τὰ ὁποία διαχειρίζεται αὕτη.

Ρ. Δαρρήγιος. Δηλώ ὅτι συμφωνῶ πρὸς τὴν γνώμην τοῦ κ. Μακρῆ καὶ εἰς ἀπάντησιν τῶν ὄσων εἶπεν ὁ κ. Παπαευαγγέλου λέγω ὅτι ἡ ἴδρυσις ἐπιστημονικῆς χημικῆς ἑταιρείας δὲν θὰ ἀποτελέσῃ ἀριστοκρατισμὸν, ἀλλὰ θὰ βοηθήσῃ ἐπίσης καὶ τοὺς συναδέλφους ἐκείνους πού τοὺς πνίγει τὸ ἐπάγγελμα.

Γ. Δρίκος. Οὐδένα σκοπὸν ἔχει ἡ ἴδρυσις ἐπιστημονικῆς ἑταιρείας, διότι ὑπάρχει ἤδη τὸ Κολόκβιουμ ἐν τῷ Χημείῳ τοῦ Πανεπιστημίου εἰς τὸ ὁποῖον γίνεται σοβαρὰ ἐπιστημονικὴ ἐργασία καὶ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἀναπληροῖ τὴν ἑταιρείαν.

Ι. Ζήσιμος (Ἀντιπρόσωπος Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου). Νομίζω ὅτι ἡ ἀπόφασις αὕτη διὰ τὴν μὴ ἴδρυσιν ἐπιστημονικῆς ἑταιρείας ἀποτελεῖ στέρησιν τῆς ἐλευθερίας τῶν συναδέλφων ἐκείνων οἱ ὁποῖοι νομίζουσι σκόπιμον τὴν ἴδρυσιν αὐτῆς.

Κ. Μακρῆς. Εἰς περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν ἤθελεν ἰδρυθῆ ἡ παρ' ἐμοῦ συστασθεμένη ἐπιστημονικὴ χημικὴ ἑταιρεία ἔχω τὴν ἀντίληψιν ὅτι αὕτη θὰ ἠδύνατο ἄριστα νὰ συγχωνευθῆ μὲ τὸ Κολόκβιουμ, τοῦ ὁποίου ἡ δράσις εἶναι τόσον εὐφύμως γνωστὴ.

Τέλος, κατόπιν τῆς ἀνωτέρω συζητήσεως, κρίνεται ὡς πρόωρος ἡ σύστασις ἐπιστημονικῆς ἑταιρείας καὶ ἀναβάλλεται ἡ λήψις ἀποφάσεως περὶ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς ἐγκρινομένης κατὰ τὰ λοιπὰ τῆς εἰσηγήσεως τοῦ κ. Μακρῆ.

Β. Βλάχος. Μεταξὺ τῶν τόσων θεμάτων μὲ τὰ ὁποῖα ἀπασχολήθη τὸ Α' Πανελλήνιον Χημικῶν Συνέδριον καὶ τῶν γενομένων ἐπ' αὐτῶν συζητήσεων ἐλησμονήθη ἐν κεφαλαίῳδες ζήτημα, διὰ τὸ ὁποῖον ὀφείλει τὸ Συνεδριὸν μας νὰ ἀπασχοληθῆ—τὸ ζήτημα δηλαδὴ τῶν ἀνέργων συναδέλφων. Οἱ ἄνεργοι συναδέλφοι εὐτυχῶς εἶναι ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν σήμερον, μόνος δὲ τρόπος διὰ νὰ ἰκανοποιηθοῦν καὶ αὐτοὶ καὶ νὰ εὕρουσιν ἐργασίαν εἶναι ἡ αὐστηροτάτη ἐφαρμογὴ τῆς κειμένης νομοθεσίας περὶ χημικῶν. Μὲ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν Νόμων θὰ κτυπηθῆ καὶ ἡ ὑφισταμένη σήμερον πολυθεσία, διότι εἶναι γνωστὸν ὅτι ὑπάρχουσι χημικοὶ κατέχοντες ἀποδεδειγμένως πλεονασ τῆς μιᾶς θέσεως. Πῶς θὰ εὕρουσι οἱ ἄνεργοι χημικοὶ θέσιν ἂν δὲν ἤθελεν ἀλλάξῃ ἡ τακτικὴ αὕτη; Προτείνω ὅπως ἂν δὲν ἤθελεν συμμορφωθῆ εἰς τὸ νὰ περιορισθοῦν εἰς μίαν μόνον θέσιν ἡ Ἐνωσις Ἑλλήνων Χημικῶν καὶ τὸ Τεχνικὸν Ἐπιμελητήριον τῆς Ἑλλάδος τοὺς παραπέμψουσι εἰς τὰ πειθαρχικὰ συμβούλια.

Ληξάσης τῆς συζητήσεως ἐπὶ τῶν πρὸς μελέτην ἐπαγγελματικῶν ζητημάτων τῶν χημικῶν, λαμβάνει τὸν λόγον ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἐπαγγελματικοῦ Τμήματος τοῦ Συνεδρίου κ. Νικολ. Καρνής καὶ ἀναγινώσκει τὴν ἐπομένην κατατεθεισάν πρότασιν φέρουσαν τὰς ὑπογραφὰς 25 Συνέδρων καὶ Ἀντιπροσώπων ἐπαρχιακῶν ὀργανώσεων.

«Οἱ κάτωθι ὑπογεγραμμένοι Σύεδροι καὶ Ἀντιπρόσωποι προτείνομεν ὅπως ἐπὶ τῇ λήξει τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου ἐκλεγῆ ἑνεαμελὴς Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ πρὸς τὸν σκοπὸν :

α) Τῆς συντάξεως εἰς ὑπομνήματα τῶν πορισμά-

των του Συνεδρίου και επιδόσεως τούτων υπό μορφήν εϋχών προς την Σεβαστήν Κυβέρνησιν.

β') Διά την συστηματοποίησιν του ὄλου ὕλικου του Συνεδρίου, πρακτικῶν κ.λ., καὶ τὸν ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τὴν Ἑνωσιν Ἑλλ. Χημικῶν καθορισμὸν τῆς ἡμερομηνίας συγκλήσεως του Β' Πανελληνίου Χημικοῦ Συνεδρίου.

γ') Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη θέλει ἀποτελέσει τὴν συνέχισιν τῆς μέχρι τοῦδε ἐργασίας μέχρι του Β' Συνεδρίου, ἀπὸ κοινοῦ δὲ μετὰ του Διοικ. Συμβουλίου τῆς Ἑνώσεως Ἑλλ. Χημικῶν θέλει κανονίσει τὰ τῆς νέας ὀργανωτικῆς ἐπιτροπῆς, ἣτις ἐγκριθῆσεται ἐν καιρῷ ὑπὸ Γεν. Συνελεύσεως τῶν χημικῶν.

Ἀθῆναι, 14η Ἀπριλίου 1938. Ἔπονται 25 ὑπογραφαὶ τὰς ὁποίας ἀναγινώσκει.

Τὸ Συνέδριον ἀποδέχεται κατ' ἀρχὴν τὴν πρότασιν καὶ ἐγκρίνει τὴν ἐκλογὴν Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς ὑπὸ τὸ πνεῦμα αὐτῆς. Ἐπακολουθεῖ ὁμως ζωηρὰ συζήτησις, καθ' ἣν λαμβάνουν μέρος οἱ κ.κ.

Κ. Δόσιος, Γ. Τερμεντζῆς, Α. Σ. Κώνστας, Ν. Καρνῆς κ.λ., περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκλογῆς καὶ ἐπίσης ἐπὶ τοῦ σκοπίμου τῆς διενεργείας αὐτῆς ἀμέσως ἢ τὴν ἐπομένην. Ἐν τέλει ἀποφασίζεται ὅπως αὕτη διενεργηθῆ τὴν ἐπομένην πρωΐαν, 16ην Ἀπριλίου 1938, κατὰ τὴν τελικὴν συνεδρίαν τῆς ὀλομελείας τῶν Συνέδρων, ἣτις συγκληθῆσεται εἰς τὸν «Παρνασσόν». Ἐπίσης, προτάσει τοῦ κ. Κώνστα, ἀποφασίζεται ὅπως ἐπιτραπῆ ἡ ψηφοφορία καὶ δι' ἀντιπροσώπων, δεδομένου ὅτι κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην δὲν εἶναι δυνατὴ, λόγῳ τῆς ὥρας κατὰ τὴν ὁποίαν συγκαλεῖται, ἡ προσέλευσις ὄλων τῶν Συνέδρων. Δίδεται ἐπομένως τὸ δικαίωμα ὅπως οἱ Σύεδροι, οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ παραστῶσιν αὐτοπροσώπως, ἐξουσιοδοτήσουν ἄλλους Συνέδρους ὅπως τοὺς ἀναπληρῶσιν κατὰ τὴν ψηφοφορίαν διὰ πληρεξουσίου γεγραμμένου ἐπὶ τοῦ δελτίου ἀναγνωρίσεως αὐτῶν. Ἐπίσης ὅπως οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐπαρχικῶν ψηφίσουν διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ψήφων ἃς ἕκαστος αὐτῶν ἐκπροσωπεῖ.

ΤΕΛΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΣΥΝΕΔΡΩΝ
ΕΠΙ ΤΗΣ ΛΗΞΕΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΟΥ Α΄ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΧΗΜΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ
ΣΑΒΒΑΤΟΝ, 16η ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1938

Ἡ συνεδρίασις ἀρχεται περὶ ὥραν 10ην π.μ. ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Συλλόγου «Παρνασσός». Τὴν ἔδραν τοῦ Προέδρου κατέχει ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου κ. Κ. Δόσιος καὶ τὴν θέσιν τοῦ Γραμματέως ὁ κ. Κ. Μακρῆς.

Ὁ Πρόεδρος λαμβάνων τὸν λόγον λέγει τὰ ἑξῆς :

Κ. Δόσιος. Κατὰ τὴν τελειωτικὴν σημερινὴν συνεδρίαν τοῦ Α΄ Πανελληνίου Χημικοῦ Συνεδρίου παρακαλῶ τοὺς Κυρίους Προέδρους τῶν Τμημάτων ὅπως παρουσιάσουν τὰ πορίσματα ἐπὶ τῶν γενομένων ἀνακοινώσεων καὶ εἰσηγήσεων.

Ι. Καρᾶς, (Πρόεδρος τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Τμήματος). Λαμβάνει τὸν λόγον καὶ ποιεῖται ἀνασκόπησιν τοῦ συντελεσθέντος ὑπὸ τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Τμήματος τοῦ Συνεδρίου ἔργου, μνημονεύων τοὺς συνεργάτας καὶ ὀμιλητάς καὶ τὰ πορίσματα τῆς μελέτης ἐκάστου.

Α. Σ. Κώνστας, (Πρόεδρος Τεχνικοοικονομικοῦ Τμήματος). Ὁμοίως μνημονεύει τὸ συντελεσθὲν ἔργον τοῦ Τεχνικοοικονομικοῦ Τμήματος. Ἀκολουθῶς ἀναγινώσκει εὐχὴν κατατεθεῖσαν ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Κούμουλου, ἣτις ἔχει ὡς ἑξῆς :

«Τὸ Α΄ Πανελλήνιον Χημικὸν Συνέδριον ἀναθέτει εἰς τὴν ἐκλεγησομένην Ἐκτελεστικὴν Ἐπιτροπὴν ὅπως, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου καὶ τῶν τεθεισῶν ἐπὶ ἑλληνικῶν προβλημάτων εἰσηγήσεων, καταρτίσῃ ὁμάδα ἐξ ἀνεγνωρισμένων εἰδικῶν εἰς ἃς νὰ ἀνατεθῇ ἡ μελέτη τῶν προβλημάτων αὐτῶν ἐκ τῶν πορισμάτων τῶν ὁποίων θὰ καταρτισθῶσι πλήρεις εἰσηγήσεις διὰ τὸ Β΄ Πανελλήνιον Χημικὸν Συνέδριον».

Τὸ Συνέδριον ἀποδέχεται τὴν εὐχὴν.

Ὁ κ. Καρᾶς ζητεῖ ἐν συνεχείᾳ ὅπως τεθῇ πλήρες πρόγραμμα ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποῦ καὶ νὰ γίνῃ ἡ ὅλη προπαρασκευαστικὴ ἐργασία τοῦ Β΄ Πανελληνίου Χημικοῦ Συνεδρίου.

Ν. Καρνῆς, (Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἐπαγγελματικοῦ Τμήματος). Λαμβάνων τὸν λόγον ἀναγινώσκει τὰς κάτωθι διαπιστώσεις καὶ εὐχὰς εἰς ἃς κατέληξε κατόπιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ τῆς Τμήματος τοῦτο.

«Τὸ Α΄ Πανελλήνιον Χημικὸν Συνέδριον, ἀκοῦσαν τῶν εἰσηγητῶν, λαβὼν ὑπ' ὄψει τῶν ἀποφάσεων τῶν τοπικῶν Συνδέσμων, τὴν ὑπὸ ὄλων τῶν Συνέδρων ἐκδηλωθεῖσαν ὁμόφωνον γνώμην, τόσον ἐπὶ τῆς πραγματικῆς καταστάσεως τοῦ κλάδου ὅσον καὶ ἐπὶ τῶν ληπτέων μέτρων διὰ τὴν καλλιτέραν ἐξυπηρέτησιν τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου ὑπὸ τῶν χημικῶν καὶ τὴν προάσπισιν τῶν συμφερόντων τοῦ κλάδου,

Διαπιστώνει :

1) Ὁ κλάδος τῶν χημικῶν εἰς τὸν ὁποῖον ἡ κοινωνία ἔχει ἐμπιστευθῆ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν πλουτοπαραγωγικῶν τῆς χώρας πηγῶν, τοῦ ὁποῦ ἡ συμβολὴ εἶναι λίαν ἔκδηλος εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ἐθνικῆς καὶ ἰδιωτικῆς Οἰκονομίας, ἐπαγομένη μείζονα ἱκανοποίησιν τῶν βιωτικῶν ἀναγκῶν καὶ ἀνύψωσιν τῆς στάθμης τοῦ πολιτισμοῦ, ἐργαζόμενος ἀκαταπόνητος ὑπὸ συνθήκας κατ' ἐξοχὴν δυσμενεῖς καὶ ἀνθυγιεινάς, δὲν ἔτυχε μέχρι σήμερον τῆς δεούσης μερίμνης καὶ προστασίας.

2) Αἱ ἰδιάζουσαι ἀρχικῶς δυσχερεῖς συνθήκαι διὰ τὴν δημιουργίαν καὶ ἀνάπτυξιν εἰς τὴν χώραν μας βιομηχανιῶν, ἡ μόλις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἀναγνωρισθεῖσα ἀνάγκη τοῦ χημικοῦ εἰς τὴν πρόδον αὐτῆς καὶ τὸ νεοφανὲς διὰ τὴν χώραν μας τοῦ ἐπαγγέλματος μας, ὑπῆρξαν κυρίως οἱ συντελεσταὶ τῆς ἀνεπαρκοῦς ἱκανοποιήσεως τοῦ χημικοῦ, εἴτε ὡς μισθωτοῦ εἴτε ὡς ἐλευθέρου ἐπαγγελματίου, κατὰστασις συνεχιζομένη εἰς μεγάλην ἔκτασιν καὶ σήμερον, ὥστε νὰ καθιστᾷ ἥδη ἕν ἐκ τῶν ζωτικωτέρων προβλημάτων τοῦ κλάδου τὸ ζήτημα τῆς μισθοδοσίας, παρουσιάζον ἀνάγκην ἐπειγούσης λύσεως.

3) Ἐκτὸς τῆς μειονεκτικῆς θέσεως ἀπὸ μισθολογικῆς ἀπόψεως εἰς ἣν εὐρίσκεται ὁ χημικός καὶ τῶν δυσμενῶν συνθηκῶν καὶ ὄρων τῆς ἐργασίας του, ὁ κλάδος μας ἀντικρῶζει ἀπὸ τῆς συστάσεώς του τὴν οὐσιωδεστέραν ἔλλειψιν, τὸ ἀνασφάλιστον αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀνευ οὐδενὸς πόρου παραμονὴν τῶν χημικῶν κατὰ τὴν περιόδον εἴτε τῆς ἀνεργίας τῶν εἴτε τῆς ἐκ τῆς ἐργασίας ὀριστικῆς ἀπομακρύνσεως. Ἡ ἐκ τοῦ εἴδους τῆς ἐργασίας τοῦ χημικοῦ πηγάζουσα μετάπτωσις ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ μισθωτοῦ εἰς ἐνασχολήσεις ἐλευθέρου ἐπαγγελματίου, περίπτωσις μὴ θεραπευομένη ὑπὸ τοῦ θεσμοῦ τῶν κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων, ἡ ἀσφαλιστικὴ κατοχύρωσις ἡ συντελεσθεῖσα ἥδη διὰ τοὺς ἄλλους ὁμοειδεῖς κλάδους ἐπιστημόνων καὶ τεχνιτῶν, ἐξ ὧν ὡς μοναδικὴ ἐξάιρεσις παραμένει ὁ κλάδος τῶν χημικῶν, ἐπιβάλλουν τὴν ἀνάγκην τῆς παρομοίας ἀσφαλιστικῆς κατοχυρώσεως.

4) Ἡ πλημμελὴς νομοθεσία ἡ ὑφισταμένη διὰ τὸν κλάδον μας εἰς τὴν ἐνάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ χημικοῦ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἄλλους ἐπιστημονικοὺς κλάδους, ὧν ἡ νομοθεσία πλειστάκις ἀπισχόλησε τὴν κρατικὴν μέριμναν διὰ τῆς ἐπεξεργασίας εἰδικῶν ἐπαγγελματικῶν νόμων καὶ τῆς κωδικοποιήσεώς των, ἐπιβάλλει ἵνα ληφθῇ ἀνάλογος μέριμνα καὶ διὰ τοὺς χημικούς, καταρτιζομένου καταλλήλου κώδικος. Εἰς τὸν κώδικα τοῦτον, ὅστις ἄλλως τε θέλει μερι-

μνήσει διά τήν προστασίαν του κλάδου μας από τής διεισδύσεως μη χημικών ως και διά τήν χημικήν δεοντολογίαν, πρέπει να λαμβάνεται μέριμνα διά τήν εκπροσώπησιν αὐτοῦ κατ' ἀνάλογον τρόπον, πρὸς τοὺς κλάδους ἱατρῶν, φαρμακοποιῶν κ.λ. εἰς τὰ πάσης φύσεως τεχνικά συμβούλια.

5) Ὁ κλάδος μας κατ' ἐξοχὴν τεχνικός, πολυειδῶς συμβάλλων εἰς τὰ δημόσια λειτουργήματα δι' ἀπασχολήσεως 200 περίπου χημικῶν, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς ἄλλους συναφεῖς τεχνικούς κλάδους, δὲν ἔτυχε τῶν εἰδικῶν προνομίων τῶν προβλεπομένων διά τοὺς τεχνικούς ὑπαλλήλους. Ἡ ἐπί σειρὰν ἐτῶν ἀπασχόλησις χημικῶν εἰς δημοσιοὑπαλληλικὰς θέσεις ὡς ἐκτάκτων καὶ ἡμερομισθίων, ἀποδεικνυομένης οὕτω τῆς ἀνάγκης τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτῶν εἰς χημικούς, ἡ ἀνομοιογένεια εἰς τήν μισθολογικὴν διαβάθμισιν μεταξὺ τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν, ἐπιβάλλουν δικαιότεραν ρύθμισιν τοῦ ὅλου δημοσιοὑπαλληλικοῦ ζητήματος διά τὸν κλάδον μας.

6) Ἡ κατανομή τῶν χημικῶν εἰς τήν χώραν μας ἀναλόγως πρὸς τὰς ἀνάγκας τῶν διαφόρων περιοχῶν, (διότι ἐμφανίζεται τὸ ἥμισυ τοῦ συνόλου τῶν χημικῶν ἐργαζόμενοι εἰς τὸ κέντρον, ἐνῶ τὸ ὑπόλοιπον ἥμισυ ἐργάζεται εἰς τὰς ἐπαρχίας), ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν καταμερισμὸν ἄλλων ὁμοειδῶν κλάδων, περιορίζει τήν κίνησιν μόνον εἰς τὸ κέντρον. Τοῦτο ἐπιβάλλει τὴν τροποποίησιν τοῦ ὀργανωτικοῦ Νόμου χημικῶν διά τῆς συστάσεως ὁμοσπονδιακῆς ὀργανώσεως ἀναλόγου περίπου πρὸς τὰς ὕφισταμένας διά τοὺς ἱατροὺς καὶ φαρμακοποιούς.

Μετὰ τὰς ἀνωτέρω διαπιστώσεις, αἰτινες πηγάζουσιν ἐκ βαθυτέρας ἀνάγκης ἱκανοποιήσεως ζωτικῶν ζητημάτων τοῦ κλάδου μας, τὸ Α' Πανελληνιον Χημικὸν Συνέδριον ὑποβάλλει ὁμοφώνως πρὸς τὴν Σεβαστὴν Κυβέρνησιν τὰς κάτωθι εὐχάς:

1) Περιβάλλον δι' ὅλου τοῦ κύρους του τὸ ἀπὸ ἔτους περίπου καταρτισθὲν καὶ ὑποβληθὲν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐργασίας σχέδιον περὶ Συλλογικῆς Συμβάσεως εὐχεται τὴν ταχύτεραν κύρωσιν καὶ ἐφαρμογὴν του.

2) Ἀναγνωρίζον ἀπολύτως τὴν ἀνάγκην τῆς ἀσφαλίσεως εὐχεται τὴν σύστασιν Ταμείου Συντάξεως καὶ Ἀσφαλίσεως κατὰ τὸ ἀπὸ τριετίας καταρτισθὲν ὑπὸ τῆς Ἐνώσεως σχέδιον, ὡς συνεπληρώθη ὑπὸ τοῦ παρόντος Συνεδρίου.

3) Εὐχεται τὸν καταρτισμὸν πλήρους νομοθετικοῦ κώδικος, περιλαμβάνοντος καὶ τὴν χημικὴν δεοντολογίαν, τὴν συμμετοχὴν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ κλάδου εἰς τὰ διάφορα συμβούλια, τὴν ἐπέκτασιν τῆς ὑποχρεωτικῆς προσλήψεως χημικῶν συμφώνως πρὸς τὸ ἀπὸ ἐτῶν καταρτισθὲν ὑπὸ τῆς Ἐνώσεως Ἑλληνικῶν Χημικῶν σχέδιον Νόμου, τὸν καθορισμὸν συνθηκῶν ἐργασίας τῶν μισθωτῶν χημικῶν καὶ τέλος τὴν ἐπέκτασιν τῶν ὕφισταμένων διατάξεων περὶ χημικῶν κυλινδρομύλων, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ χημικοῦ ἀπὸ βιομηχανίαν, κατόπιν γνωματεύσεως παρεμφερῶν συμβουλίων.

4) Εὐχεται ὅπως δοθῇ τεχνικὸν ἐπίδομα εἰς ἅπαντας τοὺς χημικούς δημοσίους ὑπαλλήλους, ἕξομοιωθῶν οἱ καὶ εἰς τὰς λοιπὰς δημοσίας ὑπηρεσίας ὑπη-

ρετοῦντες χημικοὶ πρὸς τοὺς ἐν τῷ Γενικῷ Χημείῳ τοῦ Κράτους καθορισθέντας μισθολογικοὺς ὅρους καὶ καθορισθῶσιν ἐκπαιδευτικαὶ ἄδειαι εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

5) Εὐχεται ὅπως νομοθετικῶς ρυθμισθῇ τὸ ὀργανωτικὸν ζήτημα κατὰ τὸ καταρτισθὲν ὑπὸ τῆς Ἐνώσεως περὶ ὁμοσπονδιακῆς ὀργανώσεως σχέδιον Νόμου.

Ἀποφασίζει:

Τὴν σύγκλησιν τοῦ Β' Συνεδρίου ἐντὸς διετίας εἰς Θεσσαλονίκην, ἀναθέτει εἰς ἐνεαμελεῆ Ἐπιτροπὴν ὅπως ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ Προεδρίου τοῦ Συνεδρίου ἐπιδώσῃ τὸ παρὸν εἰς τὴν Σεβαστὴν Κυβέρνησιν καὶ ὅπως τὰ ἀνωτέρω ἀναλυθῶσι δι' ὑπομνημάτων πρὸς τὰ ἀρμόδια Ὑπουργεῖα καὶ Ὑπηρεσίας.

Αἱ εὐχαὶ αὐταὶ γίνονται ὁμοφώνως δεκταί.

Κ. Δόσιος, (Πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου). Κατόπιν καὶ τῆς σημερινῆς τελειωτικῆς συνεδρίας νομίζω ὅτι ἐντείνεται εἰς τὰς ψυχὰς ὄλων μας, Κύριοι Σύνεδροι, ἡ σκέψις ὅτι τὸ Συνέδριον μας δὲν θὰ ἀποβῇ εἰς μάτην. Λόγῳ τοῦ ἐπείγοντος, ἐπειδὴ ὤφειλεν ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως νὰ εἶναι ἐν γνώσει τοῦ λόγου μου κατὰ τὸ σημερινὸν γεῦμα, παρελείφθησαν ἐκ τῆς ὁμιλίας μου τὴν ὁποίαν θὰ κάμω σήμερον κατ' αὐτὸ μερικὰ ἐκ τῶν ἀναπτυχθέντων εἰς τὸ Συνέδριον θεμάτων. Τὰ κύρια ὅμως σημεῖα ἐτέθησαν. Τὰ ὑπόλοιπα ζητήματα εἶναι σοβαρώτατα μὲν ἐπίσης, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἐκεῖνα ποὺ θὰ ἔπρεπε διά λόγους ἐντυπωσιακοὺς νὰ προταχθῶν.

Τὸ Ταμεῖον Συντάξεως καὶ ἡ κατοχύρωσις τοῦ χημικοῦ εἶναι τὰ δύο κυριώτερα ζητήματα τὰ ὁποῖα ἐτονίσθησαν. Ἡ συμμετοχὴ εἰς τὰ διάφορα τεχνικά συμβούλια, τὸ τεχνικὸν ἐπίδομα καὶ ἡ ὁμοσπονδιακὴ ὀργάνωσις τοῦ κλάδου εἶναι ζητήματα ἐσωτερικῆς τάξεως. Ἐνδεχομένως βεβαίως νὰ παραστῇ ἡ ἀνάγκη νομοθετικῆς μεταβολῆς, ἀλλ' αὕτη δὲν εἶναι ἐκ τῶν ριζικῶν ἐκείνων ποὺ θὰ εὔρουν ἀντίδρασιν. Τὰ ζητήματα ταῦτα δὲν εἶναι ἀπὸ τὰ κεφαλαῖωδη, ἐκ τῆς μὴ ἐγκαίρου πραγματοποιήσεως τῶν ὁποίων θὰ ἠδύνατο νὰ αἰσθάνεται ὁ κλάδος κατάφωρον παραβίασιν τοῦ ἀνθρωπισμοῦ καὶ τοῦ δικαίου. Ἡ πρότασις τοῦ κ. Καρνή νομίζω ὅτι συνοψίζει συγχρόνως τὰ συμπεράσματα τῶν εἰσηγήσεων. Διὰ τὴν σύγκλησιν τοῦ Β' Πανελληνίου Χημικοῦ Συνεδρίου πολὺ ὀρθὰ ἐσκέφθη τὴν διετίαν, διότι εἶναι δύσκολος ἡ ὀργάνωσις συνεδρίου εἰς βραχύτερον χρονικὸν διάστημα. Ἐὰν ὑπῆρξαν σημεῖα τινὰ εἰς τὰ ὁποῖα ὑστέρησεν ἡ ἐμφάνισις τοῦ Α' Συνεδρίου τοῦτο ὤφειλετο, εἰς τὸ ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ προβλεφθῶν ὅλαι αἰ λεπτομέρειαι εἰς τόσον σύντομον μάλιστα χρονικὸν διάστημα. Ἡ ἐμφάνισις ὄλων τῶν χημικῶν ἠνωμένων ἦτο τοιαύτη ὥστε ἐδημιούργησεν ἐντύπωσιν ὅτι ἀφωσιωμένοι εἰς τὸ ἔργον μας, γνωρίζοντες τὰς ἀνάγκας μας καὶ τὴν σοβαρότητα αὐτῶν ἐπιζητούμεν ἤδη τὴν ἱκανοποίησιν των. Ὑπ' αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἔννοιαν, προεξοφλήσας τὸ γεγονός, ἔχω περιλάβει αὐτὴν τὴν ἐντύπωσιν εἰς τὴν ὁμιλίαν μου. Προκειμένου ἤδη νὰ ἀποχωρισθῶμεν αἰσθάνομαι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ εὐχαριστήσω τοὺς συναδέλφους διά τὴν τιμὴν τὴν ὁποίαν μὲν ἔκαμαν νὰ μοῦ ἀναθέσουν τὸ ἔργον αὐτὸ καὶ διά τὴν ὁμόθυμον συνδρομὴν των καὶ τὴν καλὴν θέλησιν τὴν ὁποίαν ἐπέδειξαν καὶ συγχρόνως νὰ παρακα-

λέσω ὅπως μὴ μὲ παρεξηγήσουν ἐὰν ἐφάνην ἴσως ὀλίγον τραχύς, τόσον κατὰ τὴν προπαρασκευαστικὴν ἐργασίαν τοῦ Συνεδρίου, ὅσον καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτοῦ. Φαντάζομαι ὅτι ἐὰν ἐκλήθην νὰ προίταμαι τοῦ Συνεδρίου, ἐκλήθην ὡς ἐκπροσωπῶν τὴν σύνεσιν καὶ τὴν πείραν ἰδιαιτέρως, ἰδιότητες αἵτινες συνήθως συνοδεύονται καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ ἐπακόλουθα τῆς ἡλικίας εἰς τὴν ὁποίαν ἐκδηλοῦνται περισσότερο αὐταί. Μὲ τὴν σύνεσιν αὐτὴν ἐζήτησα νὰ ἀντιπροσωπεύσω τὰ ζητήματα τοῦ κλάδου. Ζητῶ δὲ τὴν συγγνώμην τῶν συναδέλφων ἐκείνων πρὸς τοὺς ὁποίους ὑπῆρξα μᾶλλον ἀπότομος. Τρέφω τὴν εὐχὴν καὶ τὴν ἐλπίδα ὅτι τὸ Συνεδρίον μας δὲν θὰ ἀποβῆ εἰς μάτην. Ἐχω τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ συγκέντρωσίς μας ἐπὶ τ' αὐτό, μὲ τοιαύτην ὁμόνοιαν καὶ αὐταπάρνησιν, κρατεῖ εἰς τὸ ὕψος τοῦ τῆς ἔργου τοῦ Συνεδρίου.

Τὸ Συνεδρίον μας θὰ χρησιμεύσῃ ὥστε τὰ ζωτικὰ καὶ ἀνθρωπιστικὰ μας αἰτήματα νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν καὶ νὰ μορφωθῆ καλλιτέρα αὔριον διὰ τὸν χημικὸν καὶ διὰ τὴν γόνιμον ἀπόδοσιν αὐτοῦ εἰς τὸ κοινὸν ἔργον.

Ι. Καράς. Πρέπει νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς ὄχι μόνον διὰ τὸ ἐνδιαφέρον τὸ ὁποῖον ἐπέδειξεν ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν πείραν καὶ τὴν σύνεσιν μὲ τὴν ὁποίαν ἐχειρίσθη τὸ ἀνατεθὲν ἔργον. Νομίζω ἀκόμη ὅτι πρέπει νὰ εὐχαριστήσωμεν τὰ Διοικ. Συμβούλια τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Χημικῶν καὶ τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος καὶ τοὺς ἐν αὐτῷ χημικοὺς καὶ νὰ εὐχηθῶμεν τὴν κατάρτισιν προγράμματος συνεργασίας καὶ διὰ τὸ μέλλον.

Α. Παπαδημητρίου, (Ἀντιπρόσωπος Συνδέσμου Χημικῶν Μακεδονίας - Θράκης). Τὴν ἐπίσημον ταύτην στιγμὴν καθ' ἣν δέον νὰ στρέψωμεν τὸ βλέμμα καὶ νὰ ἴδωμεν ὅτι κατὰ τὸ τελευταῖον ἑπταήμερον συνετελέσθη, ἡμεῖς οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Βορείου Ἑλλάδος, πρῶτην ξεχωρίζομεν τὴν ἡμέραν τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν μας.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην συνετελέσθη ἡ πλέον περιλάμπρος ἐπιβράβευσις τῶν κόπων καὶ προσπαθειῶν μας. Ἡ παρουσία ἐν μέσῳ ἡμῶν τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων, ἀποτελεῖ εὐνοίαν ὑψηλὴν τῆς ὁποίας τὴν σημασίαν βαθέως καὶ μετ' εὐγνωμοσύνης κατανοοῦν οἱ χημικοὶ τῆς Ἑλλάδος.

Προχωροῦντες ἔπειτα εἰς τὴν παρακολούθησιν τῆς διαρρυσάσης ἑβδομάδος καταλήγομεν μετ' εὐχαριστήσεως εἰς τὴν διαπίστωσιν ὅτι αἱ ἐργασίαι τοῦ Α' Πανελληνίου Χημικοῦ Συνεδρίου τόσον ἀπὸ ἐπιστημονικῆς ὅσον καὶ ἀπὸ ἐπαγγελματικῆς ἀπόψεως, ἐδικαίωσαν ἀπολύτως τὰς προσδοκίας ἐκείνων, οἵτινες ἀνέμενον ἐξ αὐτοῦ τὸ σύνθημα πρὸς ἐξόρμησιν διὰ τὴν ἄνοδον, τὴν διαρκῆ ἄνοδον, τοῦ χημικοῦ κόσμου τῆς χώρας.

Πρὸς τοὺς συντελεστάς τοῦ ἔργου αὐτοῦ, πρὸς τὸν Σεβαστὸν Πρόεδρον τοῦ Συνεδρίου μας, τοὺς προέδρους τῶν Τμημάτων, ὡς καὶ πρὸς ὅλην τὴν Ὀργανωτικὴν Ἐπιτροπὴν ἀπευθύνομεν ἀπὸ τῆς θέσεως αὐτῆς τὰ ἐγκάρδια συγχαρητήριά μας, μαζὺ μὲ τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι οἱ χημικοὶ ὅλοι τῆς Ἑλλάδος τοὺς εὐγνωμονοῦν δι' ὅσα διὰ τὸ σύνολον ἔπραξαν.

Ἐὰν ὅμως κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ Συνεδρίου μας κυρ ἀρχῆ ἡ ὑψηλὴ εὐνοία τῆς ὁποίας ἡξιώθημεν, κατὰ τὴν τελευταίαν, τὴν σημερινὴν ἡμέραν, εἰς τὸ μετ' ὀλίγον κοινὸν συμπόσιον μας θὰ ἀξιοθῶμεν τῆς μεγάλης τιμῆς νὰ ἔχωμεν μεταξὺ ἡμῶν τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Κυβερνήσεως.

Κύριοι, δύνασθε νὰ εἰσθε βέβαιοι ὅτι τὰ πορίσματα αὐτὰ θὰ ἀποτεθοῦν μετ' ὀλίγον εἰς τὴν πλέον στοργικὴν μέριμναν.

Ἐκφράζομεν τὴν εὐγνωμοσύνην μας πρὸς τὸν Ἐθνικὸν Κυβερνήτην. Ἀπερχόμενοι εἰς τὰς ἐπαρχίας, Κύριοι Σύνεδροι, ἀπευθύνομεν πρὸς ὑμᾶς καὶ δι' ὑμῶν, Κύριοι Ἀντιπρόσωποι, πρὸς τοὺς χημικοὺς συμπάσης τῆς Ἑλλάδος, ἀδελφικὸν ἀσπασμόν, ὀρίζοντες ἀπὸ τοῦδε νέαν συνάντησιν εἰς τὸ Β' Πανελλήνιον Συνεδρίον τῶν Χημικῶν.

Ν. Δαρατσιανός, (Ἀντιπρόσωπος Συνδέσμου Χημικῶν Χανίων Κρήτης). Ἡ σημερινὴ ἡμέρα τῆς λήξεως τῶν ἐργασιῶν τοῦ Α' Πανελληνίου Χημικοῦ Συνεδρίου μᾶς παρέχει τὴν εὐκαιρίαν τῆς ἀνασκοπήσεως τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ καὶ τῆς ἐξάρσεως τῆς λαμπρᾶς ἐπιτυχίας τούτου. Ἡ κατὰ τὴν ἑναρξιν παρουσία τῆς Α.Μ. τοῦ λατρευτοῦ Βασιλέως ἡμῶν προσδώσασα ἰδιαιτέραν αἴγλην εἰς τὰς ἐργασίας του, αἱ ἀνακοινωθείσαι ἐπιστημονικαὶ ἐργασίαι ἐν συνδυασμῷ μὲ τὰς ἐκφρασθεῖσας εὐχὰς ἐπὶ τῶν ἐπαγγελματικῶν τοῦ κλάδου μας ἐπιδιώξεων, γινόμεναι διὰ πρώτην φοράν ἐν μέσῳ γενικοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ἀλληλεγγύης καὶ ἀγάπης τῶν χημικῶν ὀλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ Βορείου ἄκρου αὐτῆς μέχρι τῆς Κρήτης, θὰ σημάνη σταθμὸν διὰ τὴν ἐξέλιξιν μας. Νέοι ὀρίζοντες θὰ διαγραφοῦν καὶ ἔμπλεοι θάρρους θὰ ἀτενίσωμεν τὸ μέλλον τὸ ὁποῖον διὰ τὸν χημικὸν προώρισται λαμπρόν. Θὰ ἦτο παράλειψις ἐὰν ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου δὲν ἐξεφράζομεν τὰ θερμὰ συγχαρητήρια τοῦ Συνδέσμου Χημικῶν Χανίων Κρήτης διὰ τὴν σχοῦσαν τὴν πρωτοβουλίαν τῆς συγκλήσεως τοῦ Α' Πανελληνίου Χημικοῦ Συνεδρίου Ἐνωσιν τῶν Ἑλλήνων Χημικῶν.

Κύριοι Σύνεδροι, ἀποχωροῦμεν ἤδη εἰς τὰς ἔδρας ἡμῶν ἔνθα νὰ εἰσθε βέβαιοι ὅτι θὰ διαβιβάσωμεν εἰς τοὺς ἐκεῖ συναδέλφους τὸ εἰς τὸ Συνεδρίον ἐπιδειχθὲν ἐκ μέρους ἡμῶν ἐνδιαφέρον διὰ τὸ καλὸν τοῦ συνόλου.

Α. Σ. Κώνστας, (Πρόεδρος Ἐνώσεως Ἑλλήνων Χημικῶν). Εὐχαριστῶ τὸν κ. Πρόεδρον καὶ τὰ μέλη τῆς Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Συνεδρίου διὰ τὴν λαμπρὰν ὀργάνωσιν αὐτοῦ. Προκειμένου νὰ προβλέψωμεν διὰ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ Β' Πανελληνίου Χημικοῦ Συνεδρίου νομίζω ὅτι πρέπει νὰ σκεφθῶμεν τὸν καταρτισμὸν ἐπιτροπῆς ἣτις θὰ ἀναλάβῃ τὸ ἔργον αὐτό. Μεταξὺ τῶν ὑποψηφίων δὲν θὰ πρέπη νὰ μετᾶσχουν οἱ ἐντεταλμένοι ἤδη εἰς τὰς διοικήσεις συνάδελφοι. Ἡ ἐπιτροπὴ δέον νὰ εἶναι ξένη πρὸς τὰ συμβούλια, εἴτε τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Χημικῶν εἴτε καὶ τῶν κλαδικῶν συλλόγων. Ὡς μέλη τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς προτείνω τοὺς κ. κ. Δόσιον, Καρᾶν καὶ Πανόπουλον.

Θ. Ἀνδρεάδης. Ὑποβάλλω τὴν παράκλησιν εἰς τὸ Συνεδρίον, ἐκ μέρους τοῦ Ἰνστιτούτου Καπνοῦ, ὅπως

εις τὸ προσεχές τοιοῦτον αἱ ἀποφάσεις γίνουσι γνωσταὶ κατὰ τὸ δυνατόν ἐνωρίτερον. Διότι ἤδη θὰ ἔκαμε ἴσως ἐντύπων διατὶ τὸ Ἰνστιτούτον Καπνοῦ δὲν παρουσιάσθη ἐνεργῶς εἰς τὸ παρὸν Συνέδριον. Δυστυχῶς ὅμως ἐλάβομεν πολὺ ἄργα γνῶσιν, μόλις πρὸ τριῶν μηνῶν, δὲν εἶναι δὲ δυνατόν εἰς τόσον βραχὺ χρονικὸν διάστημα νὰ ἐτοιμασθοῦν ἐργασίαι. Δὲν λέγω τοῦτο πρὸς δικαιολογίαν, ἀλλὰ διότι νομίζω ὅτι ὁ καπνικὸς κόσμος τῆς χώρας ἀπὸ τοιαῦτα συνέδρια δικαίως θὰ ἀναμένῃ πορίσματα ἐπὶ τοῦ Ἐθνικοῦ μας αὐτοῦ προϊόντος.

Γ. Τερμεντζής. Καταθέτων τὴν ἐντολὴν ὡς μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκφράζω τὴν ἱκανοποίησίν μου διὰ τὰ συντελεσθέντα. Τὸ ἔργον τῆς Ὀργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς ἔληξε καὶ ἡ ἐπιτυχία ἀνεξαρτήτως μικροζητημάτων καὶ λεπτομερειῶν τινῶν ὑπῆρξε πλήρης. Εὐρισκόμεθα εἰς μίαν καμπὴν καὶ ἡ καμπὴ αὐτὴ, ὁ σταθμὸς τῆς ἐξελίξεως τῶν χημικῶν τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ ἀπόψεως δράσεως ἐπιστημονικῆς, οικονομικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς ὁδηγεῖτε εἰς νέους ὁρίζοντας διὰ τὴν ἐξέλιξιν τῆς τάξεώς μας εἰς τὴν χώραν μας. Εἶναι σοβαρὸν καὶ δὲν πρέπει νὰ διαφύγῃ τῆς προσοχῆς μας ὅτι κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην τῶν νέων κατευθύνσεων χρειάζεται ἡ πνοή, ἡ ζώή, ὁ ἐνθουσιασμός ὥστε αὐταὶ νὰ ὁδηγήσουσι πλήρως πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς ἐπιτυχίας.

Μεγίστη προσοχὴ ἀπαιτεῖται διὰ νὰ στρέψωμεν πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς ἐπιτυχίας. Ἡ ἐπιτυχία ἔγκειται εἰς τὸ ἔργον τῆς ὀλοκληρώσεως καὶ συστηματικοποιήσεως τῶν συμπερασμάτων τοῦ Συνεδρίου. Τὴν ἐργασίαν αὐτὴν δύνανται νὰ ἐκτελέσουν συναδέλφοι οἱ ὅποιοι πιστεύουσι καὶ ἔχουσι ἐπαγγελματικὴν συνείδησιν. Ἀποτείνόμενος πρὸς τοὺς Κυρίους Συνέδρους λέγω ὅτι ἔχομεν νὰ ἐκτελέσωμεν τὸ καθήκον τῆς ἐκλογῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς. Τῆς Ἐπιτροπῆς αὐτῆς ὁ ρόλος δὲν ἔχει σχέσιν πρὸς τὰ κλαδικὰ ἢ τοπικὰ συμβούλια τῶν ὀργανώσεων. Τὸ καθήκον τῆς εἶναι διάφορον ἀπὸ τὸν ρόλον τῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων καὶ τῶν διοικητικῶν συμβουλίων αὐτῶν. Θὰ εἶναι νὰ διέλθῃ τὴν νέαν καμπὴν τὴν ὁδηγοῦσαν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς πλήρους ἐπιτυχίας ἢ ὅποια θὰ καταλήξῃ μεταξύ ἄλλων εἰς ὁμοσπονδίαν πρὸς ἐνοποίησιν τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Χημικῶν, πρὸς ὁμοσπονδίαν τῶν ὀργανώσεων ὅλου τοῦ τεχνικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπίσης ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι καὶ αἱ οικονομικαὶ ἐπιδιώξεις τοῦ κλάδου μας δι' αὐτὸ καὶ πρέπει ν' ἀποτελήται ἀπὸ δεδοκιμασμένα στελέχη τὰ ὅποια δεόν νὰ εἶναι γνωστά. Δὲν θὰ ἐξετάσωμεν ποῦ ἀνήκουσι, οὔτε πρέπει νὰ αἰσθηματολογήσωμεν κατὰ τὴν ἐκλογὴν των. Θὰ ἀναπολήσωμεν τὸ παρελθόν καὶ θὰ ἴδωμεν ποιοὶ εἰργάσθησαν διὰ νὰ φθάσῃ ἡ Ἐνωσις εἰς τὴν σημερινὴν περιωπὴν. Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ θὰ ἔχῃ ἀπόλυτον πληρεξουσιότητα ἐκ τοῦ Συνεδρίου πηγάζουσας, νὰ προβῇ εἰς τὰς δεούσας ἐνεργείας διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν αἰτημάτων μας, θὰ ἀποτελέσῃ τὸν πυρῆνα τῶν μελῶν τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Β' Πανελληνίου Χημικοῦ Συνεδρίου, ἐν συνεργασίᾳ δὲ πρὸς τὴν Ἐνωσιν Ἑλλήνων Χημικῶν καὶ τὸ Τεχνικὸν Ἐπιμελητήριον τῆς Ἑλλάδος θὰ καταρτίσῃ τὴν νέαν Ἐπιτροπὴν τοῦ Β' Πανελληνίου Χη-

μικοῦ Συνεδρίου, ἥτις θὰ ἐγκριθῇ τελικῶς ὑπὸ Συνελεύσεως Τελευτῶν εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ χαιρετίσω τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς Βορείου Ἑλλάδος τοῦ Συνδέσμου Μακεδονίας-Θράκης μὲ τοὺς ὁποίους μὲ συνδέουσι δεκαπενταετείς ἐπιστημονικοὶ καὶ ἐπαγγελματικοὶ δεσμοί.

Κ. Δόσιος. Προτείνω ὅπως ἔδρα τοῦ Β' Πανελληνίου Χημικοῦ Συνεδρίου εἶναι ἡ Θεσσαλονίκη.

Γ. Πανόπουλος. Εὐχαριστῶ καὶ συγχαίρω τοὺς Κυρίους Συνέδρους, νομίζω δὲ ὅτι ἐντὸς διετίας θὰ ἔχῃ συντελεσθῇ ἀρκετὴ προπαρασκευαστικὴ ἐργασία διὰ τὸ δεύτερον Συνέδριον. Αἱ ἐργασίαι ἔδειξαν ὅτι ἔχομεν ἱκανοποιητικὴν δρᾶσιν. Προτείνω νὰ ἀπευθύνωμεν χαιρετισμὸν πρὸς τοὺς συναδέλφους Τούρκους, Ρουμάνους, Σέρβους καὶ Βουλγάρους. Ἐπίσης νομίζω ὅτι θὰ ἠδύνατο νὰ προκηρυχθῇ βραβεῖον Βαλκανικὸν καὶ νὰ προετοιμασῶμεν τὴν ἐργασίαν δι' ἐν Βαλκανικῶν Χημικῶν Συνέδριον.

Α. Σ. Κώνστας. Ἐπανερχεται ἐπὶ τῆς προηγουμένης προτάσεως τοῦ περὶ μὴ ἐκλογῆς συναδέλφων μετεχόντων ἤδη εἰς συμβούλια καὶ παρακαλεῖ ὅπως ὡς μέλη τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς ἐκλεγῶσι οἱ κ. κ. Δόσιος, Καρᾶς, Πανόπουλος, Τερμεντζής, Παπαμιχαήλ καὶ εἰς ἀκόμη τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου. Ἡ πρότασις ἀπορρίπτεται.

Ἀποφασίζεται ἡ ἐκλογὴ Ἐφορευτικῆς Ἐπιτροπῆς, δι' ἣν καὶ ἐκλέγονται οἱ κ. κ. Δ. Κισσόπουλος, Α. Παπαδημητρίου, Γ. Τζήμας καὶ Α. Λεμπέσης.

Διακόπτεται ἡ συνεδρίασις ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν πρὸς καταρτισμὸν τοῦ ψηφοδέλτιου τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐπαναλαμβάνεται ἡ συνεδρίασις ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ κ. Ι. Καρᾶ.

Ι. Καρᾶς. Ἐκ τῶν γενομένων συζητήσεων ἔχω τὴν ἐντύπων ὅτι ἡ ἐκλεχθησομένη ἐπιτροπὴ θὰ ἀναλάβῃ τὴν φροντίδα τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἐπιδιώξεων τοῦ Συνεδρίου καὶ ὀρθὸν εἶναι νὰ σκεφθῶμεν εἰς ποίους θὰ ἀναθέσωμεν τὴν ἐντολὴν ταύτην τῶν ληφθεισῶν ἀποφάσεων. Κατὰ τὴν ληφθεῖσαν χθὲς ἀπόφασιν ὠρίσθη ἡ ἐκλογὴ ἐννεαμελοῦς ἐπιτροπῆς. Ἐπειδὴ ὑπάρχουσι διχογνωμίαι εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν προσώπων πρέπει νὰ γίνῃ αὕτη διὰ ψηφοδέλτιον. Ἐπίσης πρέπει νὰ ἀποφασίσετε ἐάν θὰ εἶναι ἐννεαμελής ἢ Ἐπιτροπὴ.

Σύνεδρος. Ἐννεαμελής κατὰ τὴν χθεσινὴν ἀπόφασιν.

Ι. Καρᾶς. Τὰ ἐκλεχθησόμενα πρόσωπα πρέπει νὰ μένουσι εἰς Ἀθήνας καὶ ἡ ἐκλογὴ των δὲν πρέπει νὰ εἶναι μονομερὴς ἐκ μόνης τῆς Ἐνώσεως Ἑλλήνων Χημικῶν. Τὰ Διοικητικὰ Συμβούλια τοῦ Συλλόγου Χημικῶν Βιομηχανίας καὶ τῆς Ἐνώσεως Χημικῶν Βιολόγων-Μικροβιολόγων θὰ πρέπει νὰ ἀντιπροσωπευθοῦν, θὰ πρέπει δὲ νὰ ἀναγραφοῦν τὰ καθ' ἕκαστα μέλη εἰς τὸ ψηφοδέλτιον. Τὸ χημικὸν τμήμα τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου θὰ πρέπει ἐπίσης νὰ ἀντιπροσωπευθῇ διὰ νὰ μὴ λείψῃ ἀντιπρόσωπος του καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴν ταύτην.

Α. Παπαδημητρίου. Ἐάν ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου ἀπόσχηθαι θὰ πρέπει νὰ ληφθῇ πρόνοια ὥστε νὰ ἀντικαθίσταται δι' ἄλλου μέλους τοῦ Χημικοῦ Τμήματος τοῦ αὐτοῦ ὀργανισμοῦ.

Γ. Τερμεντζῆς. Δὲν πρέπει νὰ ὑπάρξη προεξόφλησις εἰς τὴν ἐκπροσώπησιν τῶν διαφόρων ὀργανώσεων. Αἱ ὀργανώσεις αὗται εἶναι ὅπωςδὴποτε ἀλληλένδετοι πρὸς τὴν Ἐκτελεστικὴν Ἐπιτροπὴν.

Ρ. Δαρρίγος. Πρέπει νὰ διευκρινισθῇ ὁ τρόπος τῆς ψηφοφορίας.

Ι. Καρᾶς. Ἡ ψηφοφορία θὰ γίνῃ διὰ τῆς κάρτας τοῦ Συνέδρου, αὐτοπροσώπως ἢ καὶ διὰ πληρεξουσίου.

Γ. Τερμεντζῆς. Οἱ Ἀντιπρόσωποι τῶν ἐπαρχιακῶν ὀργανώσεων θὰ ψηφίσουν βάσει τῆς ἐντολῆς ἣν ἔχουν καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ψήφων τὰς ὁποίας ἐκπροσωποῦν. Οἱ ψηφίζοντες ὡς πληρεξούσιοι ἄλλων δέον νὰ ἔχουν τὴν κάρταν τοῦ Συνέδρου ὑπογεγραμμένην.

Ι. Καρᾶς. Οἱ ψηφίζοντες ὡς ἀντιπρόσωποι ἄλλων θὰ δώσουν τὰ ὀνόματα ἐκείνων δι' οὓς ψηφίζουν καὶ θὰ καταθέσουν τὴν κάρταν τῶν ἀντιπροσωπευομένων.

Ἀναλαμβάνει τὰ καθήκοντά της ἡ Ἐφορευτικὴ Ἐ-

πιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐκ τῶν κ.κ. Δ. Κισσοπούλου, Γ. Τζήμα καὶ Α. Λεμπέση καὶ ἐπακολουθεῖ ἡ ψηφοφορία.

Γενομένης τῆς διαλογῆς ἀνακηρύσσονται ἐπιτυχόντες οἱ ἑξῆς ἐννέα μὲ ἀντιστοίχους ψήφους ἕκαστος ὡς ἀκολουθῶς : Κ. Δόσιος 158, Κ. Μακρῆς 147, Ν. Καρνῆς 144, Ρ. Δαρρίγος 142, Π. Παπαμιχαήλ (Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου) 139, Ι. Κανδήλης 136, Μ. Παλαιογιάννης 135, Γ. Τερμεντζῆς 131 καὶ Δ. Κατακουζηνός 130. Ἐπιλαχόντες κατὰ σειρὰν ἐπιτυχίας ἐξελέγησαν : Α. Δεληγιάννης 28, Α. Σ. Κώνστας 22, Τερζάκης 12, Γ. Σταθουλόπουλος 11.

Ἡ Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ συνεπληρώθη βραδύτερον, κατόπιν τῆς ἀποχωρήσεως τοῦ κ. Κ. Δοσίου, μὴ ἀποδεχθέντος τὴν ἐκλογὴν του, διὰ τοῦ κ. Γ. Σταθουλοπούλου, τῶν ἄλλων προηγουμένων ἀναπληρωματικῶν κ.κ. Δεληγιάννη καὶ Κώνστα ἀρνηθέντων συμμετοχὴν καὶ τοῦ κ. Τερζάκη κωλυομένου, λόγῳ τῆς μακρᾶν τῶν Ἀθηνῶν ἐγκαταστάσεώς του. Ἐπίσης βραδύτερον ἀπεχώρησεν αὐτῆς καὶ ὁ κ. Ρ. Δαρρίγος.

ΧΡΟΝΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ